

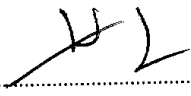
ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

นุชนงค์ สุขกลิ่น

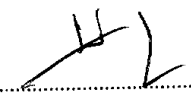
งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
เมษายน 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

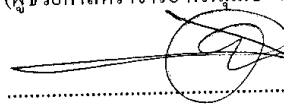
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ นุชอนงค์ สุขกลิ่น ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

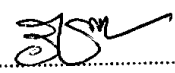

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)
วันที่ 5 เดือน 12 พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี เนื่องด้วยผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก อาจารย์ที่ปรึกษาหลักงานนิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้า แนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์เป็นอย่างสูง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี กรรมการสอบงานนิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำในสิ่งที่เป็ประโยชน์ เพื่อมาปรับแก้งานนิพนธ์ให้มีความถูกต้อง และชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ดร.สมุท ษานาญ และดร.ชัยพจน์ รักราม อาจารย์ประจำภาควิชา บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และนายสิทธิพันธ์ มลชู ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร และครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ที่กรุณาให้ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และเพื่อน ๆ รวมถึงผู้ที่มีส่วนร่วม เป็นกำลังใจให้ความช่วยเหลือตลอดมา จนประสบความสำเร็จในการศึกษาระดับมหาบัณฑิต คุณค่าที่เกิดจากการวิจัยครั้งนี้ขอมอบเป็นเครื่องตอบแทนพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำที่ทรงคุณค่า และได้มอบกำลังใจตลอดระยะเวลาในการทำวิจัยนี้จนประสบความสำเร็จด้วยดี

นุชอนงค์ สุขกลิ่น

56921154: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ปัญหา/แนวทางแก้ไขปัญหา/ การปฏิบัติงานวิชาการ/ โรงเรียนวัดศรีพโลทัย/

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

นุชอนงค์ สุขกลิ่น: ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู
โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (PROBLEMS
AND GUIDED SOLUTIONS ACADEMIC AFFAIRS TEACHERS IN WATSRIPALOTHAI
SCHOOL UNDER THE CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 1) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: สุเมธ งามกนก, กศ.ด. 140 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู
โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามขอบข่าย
กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550
ด้านวิชาการ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์เอกสาร
ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 1 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นครูที่ปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน
วัดศรีพโลทัย จำนวน 7 คน และผู้ให้ข้อมูลแนวทางการแก้ไขปัญหา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนวัดศรีพโลทัย จำนวน 1 คน หัวหน้างานวิชาการ โรงเรียนวัดศรีพโลทัย จำนวน 1 คน
และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 1 คน
การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation analysis) และการสรุปเชิงอุปนัย
(Inductive analysis)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบปัญหาดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้สอน
ส่วนมากไม่เข้าใจในเรื่องของหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรสถานศึกษาที่มีการจัดทำแต่นำไปใช้
อยู่ในระดับน้อย 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่อาจไม่ตรงตามความสนใจของผู้เรียน 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล ครูผู้สอน
ขาดประสบการณ์ และความชำนาญในการวัดผล ประเมินผล ส่งผลให้การวัดผลประเมินผลไม่ต่อเนื่อง
หรือไม่ได้มาตรฐานตรงตามเป้าหมายที่กำหนด 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ครูผู้สอนขาดทักษะความชำนาญในกระบวนการการท่วิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้อง ทำให้การทำงาน
วิจัยเพื่อแก้ปัญหา/ พัฒนาการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามกระบวนการในการวิจัย 5) ด้านการพัฒนา

สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ครูผู้สอนขาดประสบการณ์ และความชำนาญในการผลิตสื่อ นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทำให้การผลิตสื่อไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน

6) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ขาดการร่วมมือหรือประสานงานกันกับชุมชนในการหาแนวทางการจัดแหล่งเรียนรู้ร่วมกันของโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน 7) ด้านการนิเทศการศึกษา ขาดการบันทึกผล และสรุปผลการนิเทศภายในที่เป็นระบบ เป็นเพียงการบอกกล่าว ทำให้บางครั้งผู้ถูกนิเทศไม่สนใจที่จะนำข้อมูลไปพัฒนากระบวนการสอนและการทำงาน และ

8) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจ ในความสำคัญของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

2. แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรเชิญศึกษานิเทศก์หรือวิทยากรภายนอกมาบรรยายเชิงปฏิบัติการในด้านหลักสูตรสถานศึกษา ให้แก่ครูผู้สอน โดยเน้นย้ำให้ครูจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด และเน้นการจัดการเรียนแบบบูรณาการ

2) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์หลักสูตร ผู้เรียน สาระการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่หลักสูตรกำหนด โดยเน้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ควรเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวัด และประเมินผลมาให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลตามสภาพจริง 4) ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครูผู้สอน 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ควรจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตและเลือกสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้แก่ครูผู้สอน เพื่อให้สามารถใช้และผลิตสื่อให้ตรงกับสาระการเรียนรู้ที่ใช้ในการสอน 6) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ควรจัดสรรงบประมาณ เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา 7) ด้านการนิเทศการศึกษา สถานศึกษาสร้างระบบงาน นิเทศให้มีความชัดเจน ทั้งในด้านการปฏิบัติงาน บุคคล ระยะเวลา เครื่องมือ/ สื่อ การสรุปรายงานผลการนำผลไปใช้ในครั้งต่อไป และ 8) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการดำเนินการตามแผนงานระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเคร่งครัด

56921154: MAJOR: Educational Administration ; M.Ed. (Educational Administration).

KEY WORD: Problem/ Guided Solutions/ Academic Affairs/ Watsripalothai School/ Under The Chonburi
Primary Educational Service Area Office 1

NOOT-ANONG SOOKKLIN: PROBLEMS AND GUIDED SOLUTIONS ACADEMIC
AFFAIRS TEACHERS IN WATSRIPALOTHAI SCHOOL UNDER THE CHONBURI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1 DISSERTATION ADVISORS: SUMET NGAMKANOK,
Ed.D. 140 P. 2017.

The purposes of this research were to study Problem and Guided Solutions of Academic Affairs of Teachers in Watsripalothai School Under The Chonburi Primary Educational Service Area Office 1 accordingly to The ministerial Rules and Method of Decentralization Education Administration and Management of 2550. The study was a qualitative research, data collection were done through interview and document analysis. The primary informants were teachers in Watsripalothai School Under The Chonburi Primary Educational Service Area Office 1. Purposive Sampling Method was used to select 7 teachers who responsible for Academic Affairs and participants who provided information on guided solutions were 1 administrator of Watsripalothai School, 1 Academic Affairs Head of Watsripalothai School and 1 Educational Advisor from The Chonburi Primary Educational Service Area Office 1. Method of Data analysis used were “Triangulations Analysis” and “Inductive Analysis”

The results of the study were as follows:

1. Problems of Academic Affairs Teachers in Watsripalothai School Under The Chonburi Primary Educational Service Area Office 1 were 1) Development of the Curriculum of Academy Institute which most teachers do not have a good understanding on curriculum, especially the curriculums that have been developed but not fully utilized. 2) Learning Development while teachers developed a plan for Student-centered learning, contents were not in interest. 3) Assessment and Evaluation, this study found that teachers lack of experiences and expertise on assessment and evaluation leading to inconsistency of assessment and evaluation and not meeting standard and defined objectives. 4) Educational Quality Development Research, since teachers lacked of skills and expertise on research processes in classrooms, research aimed to resolve problem and improve learning and teaching processes were not conducted as the research was designed. 5) Medias, Innovation and Technology Development, teachers lacked experiences and expertise to produce medias, innovation that are used in learning and teaching process. As a medias result, produced were not aligned with learning contents 6) Problems concerning development of Learning Resource, causes lacking corporation and collaboration with community and direction to develop mutual learning resources between schools and community that most beneficial to students. 7) Educational supervision, after educational supervision was conducted, results and findings were not formally summarized and shared internally. Therefore, educational supervision audiences were not interested to make use of recommendation in order to improve their teaching and working processes.

8) Academy Institute Quality Assurance System Development, teachers lack of knowledge and understanding on the important of internal quality assurance system development .

2. This study obtained the following guided solutions

- 1) Inviting educational advisor or external lecturer to conduct a workshop to provide an overview on the Curriculum of Academy Institute to teachers, encouraging them to conduct Key Performance Indicator Based Learning as well as integrated learning management.
- 2) Encouraging teachers to analyze curriculum, students, learning contents and key performance indicators defined as per the curriculum, teachers to design learning activities encouraging Student-centered learning.
- 3) Invite lecturer or professor who have expertise on Assessment and Evaluation to provide know-how on Assessment and Evaluation in practices.
- 4) Conducting training session on research methodology in classroom to teachers.
- 5) Conducting training session on media production, selection, innovation and technology to teachers to enable them to be able to produce medias and make use of medias corresponding to learning contents.
- 6) Arranging budget to support learning resources development within academy institute.
- 7) Developing a structure clear of educational supervision processes around framework, personnel, timing, tools/media, report summary in order to make sure in the future.
- 8) Ensuring that academy Institute Quality Assurance are stickly carried out and follow the Interval Quality Assurance System.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
สภาพการบริหารงาน โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับงานวิชาการ.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ.....	20
การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	66
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
ผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ให้ข้อมูลแนวทางแก้ไขปัญหา.....	73
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
การสรุปผลและจัดทำรายงานการวิจัย.....	77

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
ตอนที่ 1 ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1.....	78
ตอนที่ 2 แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียน วัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1.....	90
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	93
สรุป.....	93
อภิปรายผล.....	98
ข้อเสนอแนะ.....	109
บรรณานุกรม.....	111
ภาคผนวก.....	117
ภาคผนวก ก.....	118
ภาคผนวก ข.....	122
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	140

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในด้านต่าง ๆ ตลอดชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด เพื่อให้ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในมาตรา 8 (3) ได้กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในนโยบายด้านการศึกษาที่รัฐต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ และทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2554, หน้า 50) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สถานศึกษามีการบริหารงานตามกฎหมายที่มีขอบข่ายภารกิจที่กำหนด ซึ่งการแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาเป็นไปตามกฎกระทรวง และระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา กำหนด ซึ่งจะแบ่งส่วนราชการเป็นกลุ่ม หรือฝ่าย หรืองาน ตลอดจนกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการ ซึ่งจะต้องครอบคลุมขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 4) ซึ่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งกระจายอำนาจใน การบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้ โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจน การวัดผล ประเมินผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วม ในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 8) ใ้ว่าสถานศึกษาจะเป็น ประเภทใดมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจาก งานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัด โปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็น หัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องโดยตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, หน้า 1) ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการ การศึกษา พ.ศ. 2550 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 29-30) กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหาร และการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ ที่ให้สถานศึกษานำมาปฏิบัติและพัฒนา เพื่อให้ เกิดบรรลุตามวิสัยทัศน์ของงานวิชาการ มีทั้งหมด 12 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผล การเรียน 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยี 6) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา 8) ด้านการแนะแนว การศึกษา 9) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) ด้านการส่งเสริมความรู้ ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) ด้านการประสานร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

และ 12) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

โรงเรียนวัดศรีพโลทัย จังหวัดชลบุรี เป็นโรงเรียนขนาดกลางในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 สภาพชุมชนรอบบริเวณ โรงเรียนมีลักษณะเป็นชุมชนดั้งเดิม และมีประชากรแฝงเข้ามาอาศัยอยู่โดยปลูกเป็นที่พักชั่วคราว เข้าที่พัก และเรือนพักคนงาน อาชีพหลัก ของชุมชน คือ รับจ้าง เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง และจากการดำเนินการ จัดการศึกษาด้านวิชาการ พบว่า ผลการดำเนินงานยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นข้อมูลหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษา จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2558 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเฉลี่ยของสถานศึกษา ต่ำกว่าผลสัมฤทธิ์เฉลี่ย ระดับจังหวัดและระดับประเทศ ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียน วัดศรีพโลทัย จังหวัดชลบุรี ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยังไม่มากพอ และจากการสังเคราะห์ ปัญหาทางวิชาการเบื้องต้นร่วมกับฝ่ายวิชาการ โรงเรียนวัดศรีพโลทัย จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัญหาทาง วิชาการที่พบดังกล่าวเกิดจากการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียน ส่วนหนึ่งเกิดจากบุคลากรน้อย และภาระหน้าที่งานวิชาการที่หลากหลาย ทำให้เกิดปัญหาต่อการปฏิบัติงานวิชาการ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจด้านหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล อันส่งผลต่อผู้เรียนและงานวิชาการในโรงเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ (โรงเรียนวัดศรีพโลทัย, 2558, หน้า 14-15)

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย จังหวัดชลบุรี เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุง การปฏิบัติงานด้านวิชาการ และทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย จังหวัดชลบุรี ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนเกิดคุณภาพ และส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของผู้เรียนที่สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

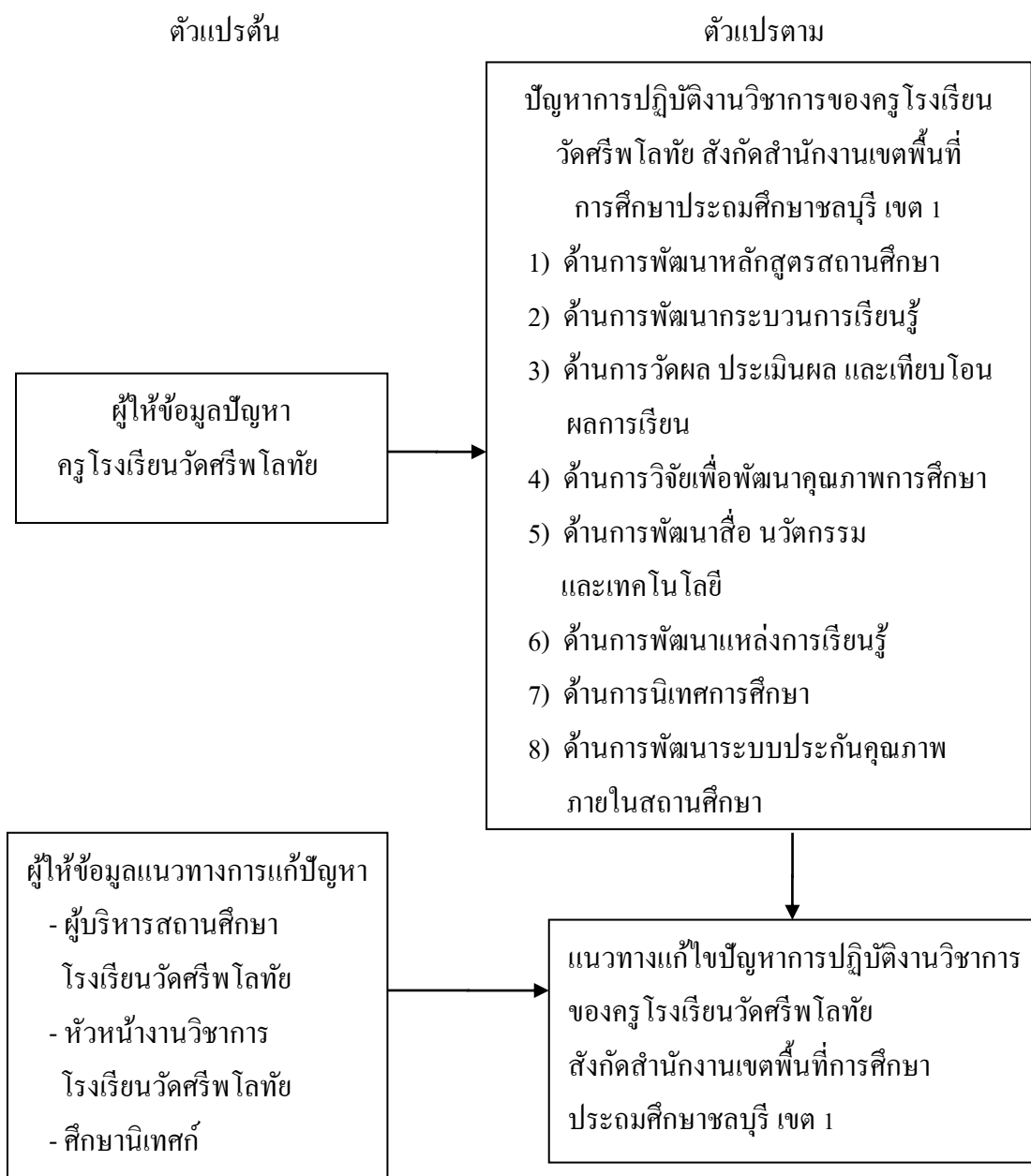
1. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

คำถามของการวิจัย

1. ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เป็นอย่างไร
2. แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มีแนวทางอย่างไร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามขอบข่ายกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 29-30) ด้านวิชาการ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกขอบเขตการปฏิบัติงานวิชาการที่สอดคล้องกับสภาพ และบริบทการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามรายงานการประเมินภายใน โรงเรียนวัดศรีพโลทัย (2558, หน้า 10-12) จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี 6) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา 8) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูของ โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1. เป็นข้อมูลสำหรับวางแผน แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน วัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงขึ้น
2. เป็นแนวทางการพัฒนางานวิชาการสำหรับหน่วยงานทางการศึกษา และโรงเรียนอื่น ๆ ที่จะนำข้อมูลไปใช้เพื่อการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ใน 8 ด้าน ดังนี้
 - 1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 - 1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 - 1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
 - 1.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 1.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
 - 1.6 ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
 - 1.7 ด้านการนิเทศการศึกษา
 - 1.8 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นครูที่ปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนวัดศรีพโลทัย จำนวน 7 คน
3. ผู้ให้ข้อมูลแนวทางการแก้ไขปัญหา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนวัดศรีพโลทัย จำนวน 1 คน หัวหน้างานวิชาการ โรงเรียนวัดศรีพโลทัย จำนวน 1 คน และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 1 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปฏิบัติงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมในสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการศึกษาด้านการเรียนรู้ให้ได้ผลดีอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจน การประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตาม

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการศึกษา และเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ซึ่งโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้เน้นการปฏิบัติงานวิชาการใน 8 ด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติในการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม ประเมินสถานภาพสถานศึกษา การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร และการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การปฏิบัติงานวิชาการในการปรับปรุงพัฒนา ส่งเสริม กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด มีการจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนรับทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานด้านประเมินผลการเรียนผู้เรียน การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษา การพัฒนาเครื่องมือวัดผล และประเมินผลให้ได้มาตรฐาน การประเมินตามสภาพจริงที่ครอบคลุมความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ โดยวิธีการประเมินผู้เรียนที่หลากหลาย เพื่อนำผลการวัดมาประเมินว่าผู้เรียนได้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด รวมถึงการเทียบโอนความรู้หรือนำความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้เรียนที่ได้มาจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการแบบมาประเมินเป็นผล การเรียนในหลักสูตรของสถานศึกษาที่รับเทียบโอน

1.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยมาใช้แก้ปัญหา และปรับปรุงพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น รวมถึงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอนที่มุ่งเน้นการปฏิบัติการวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยมาใช้แก้ปัญหการเรียนการสอน จัดการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพของแต่ละคน

1.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการในการเลือกใช้หรือจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

โดยดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ความต้องการ และจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา ประเมินผลพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการมีส่วนร่วม และการเผยแพร่สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.6 ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการในส่วนของพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยดำเนินการสำรวจ และจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ ทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียนสำหรับใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพการศึกษา และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย เช่น สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานที่จัดการศึกษา

1.7 ด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา เป็นการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นปรับปรุง แก้ไข พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ด้วยการร่วมวางแผนนิเทศภายในสถานศึกษา จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ จัดทำเครื่องมือนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน และนิเทศการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา การตรวจ ติดตาม ประเมินการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีมาตรฐาน และมีคุณภาพ

1.8 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับงานมาตรฐานคุณภาพการศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวนผลการดำเนินงาน และการรายงานผล เสนอหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องต่าง ๆ หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานวิชาการตามบทบาทหน้าที่ที่ทำงานวิชาการของโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1 ไม่บรรลุตามเป้าหมาย

3. แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ หมายถึง แนวทางการดำเนินการเพื่อแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนางานวิชาการ ของโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1 ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพ เพื่อให้การดำเนินงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงขึ้น

4. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1

5. ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการวิชาการในโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2559

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 หมายถึง หน่วยงาน ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มีหน้าที่ดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสในเขตพื้นที่ อำเภอเมืองชลบุรี บ้านบึง และหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียน วัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สภาพการบริหารงาน โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

2. แนวคิดเกี่ยวกับงานวิชาการ

2.1 ความหมายของงานวิชาการ

2.2 ความสำคัญของงานวิชาการ

2.3 ขอบข่ายของงานวิชาการ

3. แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ

3.1 ความหมายของการปฏิบัติงานวิชาการ

3.2 บทบาทหน้าที่ของครูในการปฏิบัติงานวิชาการ

3.3 การปฏิบัติงานวิชาการตามขอบข่ายงานวิชาการตามกฎกระทรวงกำหนด

หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550

3.3.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

3.3.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3.3.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนรู้

3.3.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.3.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

3.3.6 ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

3.3.7 ด้านการนิเทศการศึกษา

3.3.8 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

4. การวิจัยเชิงคุณภาพ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สภาพการบริหารงานโรงเรียนวัดศรีพโลทัย ตั้งกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

โรงเรียนวัดศรีพโลทัย ตั้งอยู่ เลขที่ 1/2 หมู่ที่ 1 ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมืองชลบุรี
จังหวัดชลบุรี รหัสไปรษณีย์ 20000 โทรศัพท์ 0-3814-6124

โรงเรียนวัดศรีพโลทัย เดิมชื่อโรงเรียนวัดใหม่ดอนเมือง เปิดทำการสอนครั้งแรก
เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2503 มีอาคารเรียนชั่วคราวสร้างด้วยไม้ไผ่หลังคามุงจาก ปีแรกเปิดสอน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 และเปิดสอนเพิ่มปีละชั้นจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในปี พ.ศ. 2505
ปีการศึกษา 2506 ได้รื้ออาคารเรียนชั่วคราว อาศัยศาลาการเปรียญเป็นที่เรียนชั่วคราวแทน วันที่
9 มิถุนายน พ.ศ. 2507 นางสงวน ชูจิตธรรมย์ บริจาคเงินจำนวน 242,940.- บาท สมทบกับเงิน
งบประมาณของสภาจังหวัดชลบุรี จำนวน 40,000.- บาท สร้างอาคารเรียน แบบ 017 เป็นอาคารสอง
ชั้นใต้ถุนสูง 4 ห้องเรียน เริ่มใช้อาคารเรียนเมื่อ วันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2508 พร้อมกับเปลี่ยนชื่อจาก
โรงเรียนวัดใหม่ดอนเมือง เป็นโรงเรียนวัดศรีพโลทัย (สงวนชูจิตธรรมย์) มีนายหาญ สุวรรณกิจ
เป็นครูใหญ่คนแรก พ.ศ. 2515 ได้งบประมาณจากทางราชการจำนวน 60,000.- บาท ต่อเติมอาคาร
ชั้นล่าง จำนวน 4 ห้องเรียน

โรงเรียนวัดศรีพโลทัย มีรายนามผู้บริหาร ดังนี้

นายทอง ลายระยะพงษ์ ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2514 ถึง วันที่
8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2533

นายมาโนช ภิรมย์สุขสันต์ ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ วันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2533 ถึง
วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2540

นายองอาจ ไพศาลภูมิ ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2540 ถึง วันที่
19 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ได้รับอนุมัติกำหนดตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม
พ.ศ. 2544

นายวิสุทธิ ศรีประสิทธิ์ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม
พ.ศ. 2547 ถึง วันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2549

นายชูชาติ รักวงศ์ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2549
ถึงวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2557

นายสิทธิพันธ์ มลชู ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม
พ.ศ. 2557 ถึงปัจจุบัน

โรงเรียนวัดศรีพโลทัย มีภารกิจในการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ

1. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับปฐมวัย กำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เป็นการเฉพาะ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการและเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และการบูรณาการสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

สภาพทั่วไป

1. สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นชุมชนดั้งเดิม และมี ประชากรแฝงเข้ามาอาศัยอยู่ โดยปลูกเป็นที่พักชั่วคราว เช่าที่พัก และเรือนพักคนงาน มีประชากรประมาณ 1,500 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียนได้แก่วัดศรีพโลทัย หมู่บ้าน และ โรงงานอุตสาหกรรม อาชีพหลักของชุมชน คือ รับจ้าง เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ ทำบุญวันพระแห่งเทียนพรรษา เวียนเทียน สงกรานต์ บวชนาค ตักบาตรเทโว และลอยกระทง เป็นต้น

2. ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 80 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 10 การประมง ร้อยละ 5 ข้าราชการ และ อื่น ๆ ร้อยละ 5 ศาสนา ร้อยละ 95 นับถือศาสนาพุทธ ศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 5 ฐานะทางเศรษฐกิจ/รายได้โดยเฉลี่ย ต่อครอบครัว ต่อปี 40,000 บาท จำนวนคนเฉลี่ยต่อครอบครัว 6 คน

3. โอกาสและข้อจำกัดของโรงเรียนวัดศรีพโลทัยเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้ วัด และชุมชน จึงได้รับการสนับสนุนจากเจ้าอาวาส และประชาชนในชุมชนเป็นอย่างดี ประกอบกับที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้กับนิคมอุตสาหกรรม และแหล่งประกอบการต่าง ๆ จึงมีภาคเอกชนที่เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาได้เข้ามาให้การสนับสนุนกับทางโรงเรียน ในรูปของทุนการศึกษา และอุปกรณ์การเรียน (โรงเรียนวัดศรีพโลทัย, 2559, หน้า 1-3)

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

โรงเรียนวัดศรีพโลทัย เป็นหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีปรัชญา คำขวัญโรงเรียน ภารกิจของโรงเรียน ดังนี้ (โรงเรียนวัดศรีพโลทัย, 2559, หน้า 4-5)

วิสัยทัศน์โรงเรียน (Vision)

โรงเรียนวัดศรีพโลทัยเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล เน้นคุณธรรมนำความรู้ บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง และประชาคมอาเซียนบนพื้นฐานความเป็นไทย โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ภายใต้หลักธรรมมาภิบาล

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาและปรับปรุงโรงเรียนในรูปแบบที่หลากหลายให้เอื้อต่อการเรียนรู้
2. ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับประชาคมอาเซียน และบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. จัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ และมาตรฐานระดับสากล ให้ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกระดับ
4. ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม บนพื้นฐานความเป็นไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. ใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ธรรมชาติ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
6. บริหารจัดการระบบทีมงาน นิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างต่อเนื่อง แบบกัลยาณมิตร และหลักธรรมาภิบาล
7. เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกภาคส่วน และให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา

เป้าประสงค์ (Goals)

1. โรงเรียนมีความพร้อมในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด
2. ผู้เรียนทั้งสองระดับได้รับการพัฒนาปลูกฝังในด้านไม่ติ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
3. ผู้เรียนทั้งสองระดับ ได้รับการพัฒนาศักยภาพที่เหมาะสมตามช่วงวัย และมีคุณภาพผ่านการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา
4. ผู้เรียนชั้น ป.1 - ป. 6 อ่านออกเขียนได้
5. ผู้เรียนทั้งสองระดับ นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ตามศักยภาพ
6. ผู้เรียนสองระดับ มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่เหมาะสมตามช่วงวัย
7. ผู้เรียน ร้อยละ 75 มีระดับผลการเรียนปลายปี ทุกรายวิชา ไม่ต่ำกว่าระดับ 2
8. ผู้เรียนชั้น ป. 3 - ป.6 มีผลการสอบระดับชาติ (NT, O-NET) ค่าเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50
9. ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ แบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามบริบท

อัตลักษณ์

ยิ้ม ไหว้ ทักทายกัน

เอกลักษณ์

กีฬาดี กีฬาเด่น

จุดเน้น

1. ผู้เรียน เรียนรู้อย่างมีความสุข มีคุณธรรมและเป็นคนดีของสังคม
2. โรงเรียนปลอดการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ทุกชั้นเรียน
3. ผลการทดสอบระดับชาติ (NT, O - NET) สูงขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 3 ต่อปี

กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดศรีพโลทัย

1. ให้โอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เด็ก
2. พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ระดับประถมศึกษา)
3. สร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาและบริหาร โรงเรียนแบบมีส่วนร่วม
4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และท้องถิ่น
5. ปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร และดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจ

พอเพียง

สภาพการบริหารงาน โรงเรียนวัดศรีพ โลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชาลบุรี เขต 1 สรุปได้ว่า โรงเรียนวัดศรีพ โลทัยดำเนินการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงและประชาคมอาเซียน เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน และจากที่ตั้งของ โรงเรียน ซึ่งอยู่ใกล้กับแหล่งประกอบการอุตสาหกรรม หลายแห่ง จึงได้รับ โอกาสที่ดีจากภาคเอกชนที่เล็งเห็นถึงความสำคัญในด้านการศึกษา เข้ามาให้การสนับสนุนทุนการศึกษา รวมถึงอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ ภารกิจหลักที่สำคัญในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนวัดศรีพ โลทัย คือพัฒนา ปรับปรุง โรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้มีคุณภาพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีให้กับผู้เรียน เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี กับทุกภาคส่วน ภายใต้การบริหารจัดการศึกษาของนายสิทธิพันธ์ มลชู ผู้อำนวยการ โรงเรียน วัดศรีพ โลทัยคนปัจจุบัน

แนวคิดเกี่ยวกับงานวิชาการ

สถานศึกษามีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชา และรับผิดชอบการบริหารงานของสถานศึกษาที่มีโครงสร้างการบริหารงานตามกฎหมายที่มีขอบข่ายภารกิจที่กำหนดซึ่งการแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาเป็นไปตามกฎกระทรวง และระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษากำหนด ซึ่งจะแบ่งส่วนราชการเป็นกลุ่ม หรือฝ่าย หรืองาน ตลอดจนกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการ ซึ่งจะต้องครอบคลุมขอบข่าย และภารกิจของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 6)

งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาคำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งวัดปัจจัย เกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ

งานวิชาการ ถือได้ว่าเป็นงานหลัก และเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาทุกระดับและทุกสถานศึกษา งานวิชาการเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ ประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับงานวิชาการ

ความหมายของงานวิชาการ

งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 9) มีนักรการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ให้ความหมายของงานวิชาการไว้ ดังนี้

รุ่ง แก้วแดง (2544, หน้า 51) กล่าวว่า งานวิชาการ หมายถึง งานด้านการเรียนการสอน ทั้งหมด นับตั้งแต่เรื่องของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ซึ่งในปัจจุบัน อาจเปลี่ยนใหม่ว่าเป็นงานด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545, หน้า 16) ได้กล่าวถึงงานวิชาการว่าหมายถึง กิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

เสาวณี ศรีพุทธรัตน์ (2548, หน้า 5) กล่าวว่า งานวิชาการในโรงเรียนเป็นกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด ดังนั้น งานวิชาการในโรงเรียน จึงหมายถึง การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน ตลอดจนการอบรมศีลธรรมจรรยา และความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถพอที่จะนำมาเลี้ยงชีพได้มีความสุข ความพอใจตามมาตรฐาน และสภาพความเป็นอยู่และช่วยเหลือเผื่อแผ่เพื่อนบ้าน และสังคมตามสมควร

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา (2551, หน้า 2) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานที่รวมภารกิจหลักของหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่บ่งบอกถึงปรัชญา จุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้รับบริการซึ่งได้แก่นักเรียนหรือบุคคลในชุมชนได้รับการพัฒนาตนเองด้านความรู้ เจตคติ และทักษะในศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการศึกษา

สรุปได้ว่า งานวิชาการ หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อการดำเนินการจัดการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รวมถึงการพัฒนาปรับปรุงส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา

ความสำคัญของงานวิชาการ

มิลเลอร์ (Miller, 1965, p. 175) กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการว่าเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน และที่สำคัญมากที่สุด คือ การจัดโปรแกรมการเรียน และการปฏิบัติตามโปรแกรม ตลอดจนการวัดผล เพื่อที่จะได้ติดตามการเรียนการสอนทั้งครูและนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการบริหารการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้ด้วยดี เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะละเลยเสียมิได้

แบรดเลย์ (Bradley, 1983, p. 21) มีแนวคิดเกี่ยวกับงานวิชาการว่า การพัฒนาบุคคลทางการศึกษาในปัจจุบันนี้ เน้นให้ครูเป็นผู้มีทักษะและความชำนาญทางการสอน (งานวิชาการ) เป็นสิ่งสำคัญ ส่วนงานธุรการ งานอื่น ๆ ถือเป็นงานอันดับรอง แสดงให้เห็นว่าในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นงานที่สำคัญที่สุด

สมิท (Smith, 1961, p. 170) ได้จัดลำดับความสำคัญของงานวิชาการไว้เป็นอันดับแรกจากงานอื่น ๆ ของผู้บริหาร โรงเรียน ซึ่งมีทั้งหมด 7 ประเภท พบว่า การบริหารงานวิชาการคิดเป็นร้อยละ 40 งานบริหารบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 20 งานบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษา คิดเป็น

ร้อยละ 20 งานบริหารการเงิน คิดเป็นร้อยละ 5 งานบริหารอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 5 งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน คิดเป็นร้อยละ 5 และงานบริหาร งานทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 5

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการงานวิชาการว่า การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใดมาตรฐาน และคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องโดยตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553, หน้า 28) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ได้อย่างมีคุณภาพ

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2550, หน้า 4) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษา ในระดับสถานศึกษาการบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร และการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียน

สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย (2552, หน้า 18) กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการก็คือหัวใจของสถานศึกษา ที่มีความสัมพันธ์กับงานแผนอย่างแยกกันไม่ได้ การจะบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสัมฤทธิ์ต้องตระหนักว่าหัวใจของการจัดการศึกษา คือผู้เรียน หากจะดูว่างานวิชาการ โรงเรียนใดเป็นอย่างไรดูได้จากนักเรียนในโรงเรียนนั้น ๆ

สรุปความสำคัญของงานวิชาการได้ว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้บริหาร ครู ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะต้องดำเนินการบริหารและปฏิบัติงานวิชาการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผลสำเร็จ เป้าหมายของการจัดการศึกษาและผู้เรียน

ขอบข่ายงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่มีขอบข่ายที่กว้างขวาง ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการศึกษา ในโรงเรียน ทั้งโดยตรง และโดยอ้อม มีนักวิชาการได้กำหนดขอบเขตของงานวิชาการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

จันทร์ธานี สงวนนาม (2551, หน้า 152) ได้ให้ความเห็นว่าขอบข่ายการบริหารงานวิชาการควรประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1.1 การศึกษาสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร และการจัดระบบ
- 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.3 สื่อการเรียนรู้
- 1.4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
2. การวิจัยในชั้นเรียน
3. การสอนซ่อมเสริม
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
5. การนิเทศภายในสถานศึกษา

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 3-4) ได้ให้ทัศนคติเกี่ยวกับขอบข่ายของงานวิชาการ ไว้ว่า

1. การวางแผนงานเกี่ยวกับงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการดำเนินการจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน การกำหนดแผนปฏิบัติงานวิชาการ โครงการสอน บันทึกการสอน
2. การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดีต้องประกอบด้วย การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้าของสังคม การฝึกงาน และนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง
3. การบริหารการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และ โปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และคุณภาพ ได้แก่ การจัดสื่อการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน การจัดห้องสมุดและการนิเทศการสอน
4. การวัด และประเมินผล เป็นกระบวนการใช้เครื่องมือเพื่อการตรวจสอบ และวิเคราะห์ผลการเรียน

ภารดี อนันต์นาวี (2553, หน้า 281) ได้กล่าวว่า ขอบข่าย/ ภารกิจการบริหารงานวิชาการ มีดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 6-7) ได้กำหนดขอบข่าย และภารกิจของสถานศึกษา ในการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สรุปได้ว่า ขอบข่ายงานวิชาการ เป็นภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงาน วิชาการในสถานศึกษา มีขอบข่ายครอบคลุมงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมุ่งเน้นพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุน และบริการ และการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อให้ การดำเนินงาน วิชาการสำเร็จตามเป้าหมาย โดยมีขอบข่ายงานวิชาการที่สำคัญ คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวองค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับงานวิชาการ สรุปได้ว่า หมายถึง งานวิชาการเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อการดำเนินการจัดการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รวมถึงการพัฒนาปรับปรุงส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การบริหารและการปฏิบัติงานวิชาการจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งบุคลากร ครู และผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำเป็นต้องต้องให้ความสำคัญ และเข้าใจถึง ขอบข่าย และการปฏิบัติงานวิชาการ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมทางวิชาการสำเร็จตามเป้าหมาย และบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

จากความสำคัญของการปฏิบัติงานวิชาการในสถานศึกษาที่ผู้วิจัยได้ศึกษา และการสังเคราะห์ รายงานการประเมินภายในของโรงเรียนวัดศรีพโลทัย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการงานวิชาการที่พบว่า ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ และแนวทางการแก้ปัญหาโดยการสังเคราะห์ปัญหาเบื้องต้น และเลือกศึกษาในปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และบริบทของปัญหาทางวิชาการที่พบในโรงเรียนวัดศรีพโลทัย ตามขอบข่ายหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 29-30) ด้านวิชาการ ใน 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี 6) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา 8) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยใช้เป็นข้อมูลสำหรับวางแผน แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนางาน วิชาการของโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ

ความหมายของการปฏิบัติงานวิชาการ

รุจิรั กุ์สาระ และจันทร์ธานี สงวนนาม (2551, หน้า 56) ให้ความหมายของการปฏิบัติงาน วิชาการ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนา การเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

กมล ภูประเสริฐ (2547, หน้า 6) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนว่า หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา โดยจะต้องมีการวางแผนในการพัฒนาหรือการวางแผนในเชิงกลยุทธ์ เพื่อการนำแผนไปปฏิบัติและท้ายสุดต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน

เสาวณี ศรีพุทธรัตน์ และคณะ (2548, หน้า 5) กล่าวว่า งานวิชาการในโรงเรียนเป็นกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด ดังนั้นการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน จึงหมายถึง การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน ตลอดจนการอบรมศีลธรรมจรรยา และความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถที่จะนำมาเลี้ยงชีพได้มีความสุข ความพอใจ ตามมาตรฐาน และสภาพความเป็นอยู่ และช่วยเหลือเพื่อแม่เพื่อนบ้านและสังคมตามสมควร

สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมในสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการศึกษาด้านการเรียนรู้ให้ได้ผลดีอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจน การประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการศึกษา และเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

บทบาทหน้าที่ของครูในการปฏิบัติงานวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548, หน้า 2-3) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของครูในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิชาการ คือการให้ความร่วมมือกับผู้บริหารสถานศึกษาในส่วนในการบริหารจัดการภายในของสถานศึกษาทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการบริหารวิชาการในสถานศึกษาซึ่งถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาเริ่มตั้งแต่ 1) การร่วมวางแผนร่วมดำเนินงาน 2) ร่วมตรวจสอบและทบทวน 3) ร่วมปรับปรุงพัฒนา นอกจากนี้ครูผู้สอนบางคนอาจได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่คณะทำงาน คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการในการบริหารวิชาการในสถานศึกษาเป็นประจำ บางคนอาจได้รับการแต่งตั้งเป็นครั้งคราว แต่อย่างไรก็ตามบทบาทและหน้าที่หลักของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนนั้นถือเป็นการปฏิบัติงานตามภารกิจของการบริหารวิชาการ ในสถานศึกษา ดังนั้นครูผู้สอนจึงเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่อันเป็นผู้ปฏิบัติงานกับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้การบริหารวิชาการในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 9) กล่าวถึงบทบาทของครูในการปฏิบัติงานวิชาการอันเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจให้มีความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง งานวิชาการของโรงเรียนประกอบด้วยงาน

หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ซึ่งโรงเรียนจะต้องสร้างหลักสูตรของตนเอง เรียกว่า หลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น ครูจะต้องทำหน้าที่ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นงานวิชาการที่ครูจะต้องปฏิบัติเป็นภารกิจหลัก

สรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ของครูในการปฏิบัติงานวิชาการคือ การให้ความร่วมมือกับผู้บริหารในการดำเนินการ และปฏิบัติงานด้านวิชาการ อันได้แก่การร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน ร่วมตรวจสอบและทบทวน และร่วมปรับปรุงพัฒนางานวิชาการ และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอันเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำหน้าที่ในการสร้าง และพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น

ขอบข่ายงานด้านวิชาการ ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550

ขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยในส่วนของขอบข่ายด้านวิชาการ ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 29-30) กำหนดขอบข่าย และภารกิจไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนา และส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น

14. การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17. การพัฒนา และใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนวัดศรีพโลทัย พบปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามขอบข่ายงานด้านวิชาการที่กำหนด ในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี 6) ด้านการพัฒนา แหล่งการเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา 8) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาค้างในด้านดังกล่าว โดยมีรายละเอียด การศึกษาแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรการศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย เพื่อสร้าง คนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมือ อย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549, หน้า 112) ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 27 และมาตรา 28 ที่กำหนดให้ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วน ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ การพัฒนาหลักสูตรให้จัดตาม ความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องให้ ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผน และดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูน คุณภาพ การใช้หลักสูตรด้วยการวิจัย และพัฒนา การปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบ การวัดและประเมินผล

ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ดังนี้

ทาบา (Taba, 1962, p. 9) ให้ความหมายของหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียน และครูผู้สอนจัดขึ้น เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้

روبบิต (Robbit, 1974, p. 4) ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง ประมวลประสบการณ์ที่ครูสอนให้แก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาความสามารถในการดำรงชีวิต เพื่อเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีคุณภาพในอนาคต

บุญชม ศรีสะอาด (2546, หน้า 63) ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุง หรือการวางแผนหลักสูตรในส่วนที่เป็นเป้าประสงค์มากกว่าที่จะหมายถึง กระบวนการในการวางแผนหรือพัฒนาหลักสูตร

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551, หน้า 59-60) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความพยายามจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และพัฒนาตนเองตามที่พึงประสงค์ของสังคม

ชนัท ธาตุทอง (2552, หน้า 70) ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับแต่ง เสริม เต็มต่อหรือการดำเนินงานอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

บวร เทศารินทร์ (2550, หน้า 188) หลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย ส่วนที่เป็นหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดจากส่วนกลาง และส่วนที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นที่จัดทำโดยเขตพื้นที่ การศึกษาและส่วนที่สถานศึกษาแต่ละแห่งเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ สังคม ความต้องการ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน หลักสูตรสถานศึกษาที่ดีมีคุณภาพ ต้องเป็นหลักสูตรที่พัฒนามาจากข้อมูลของสถานศึกษา และชุมชน สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 มีการระดมทรัพยากรทั้งของสถานศึกษา และชุมชน มาใช้อย่างคุ้มค่า และศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มที่

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการ การศึกษาวิเคราะห์ วิเคราะห์ และประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อการจัดทำ การปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร และสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ของสถานศึกษา ตลอดจนการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ทิสนา แคมมณี (2548, หน้า 45-50) ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการพัฒนาหลักสูตรในประเด็นต่อไปนี้

1. ด้านวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา ต้องมีความชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานระดับชาติ และอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจผู้เรียนและท้องถิ่นซึ่งสถานศึกษา ควรมีการดำเนินการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สารแกนกลาง ของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของ สังคม ชุมชน ท้องถิ่น และที่สำคัญ คือ มีการศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพ ของสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วม จากคณะกรรมการสถานศึกษาและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2. ด้านการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรกำหนดพื้นฐาน ความเป็นจริง และความเป็นไปได้ของนักเรียน และชุมชนนั้น ๆ ซึ่งต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นโยบาย และเป้าหมายของโรงเรียนตลอดทั้งบริบท และความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งแนวทางการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้นอาจได้จากการศึกษาปัญหาและความต้องการ ของผู้เรียน ผู้ปกครองนักเรียน ท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และเป้าหมาย เอกลักษณ์ของชาติเป็นสำคัญ

3. ด้านการจัดโครงสร้าง กรอบสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของหลักสูตร สถานศึกษานั้น สถานศึกษาต้องร่วมกันจัดทำโครงสร้างของหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ให้ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหา สาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม มีการวิเคราะห์จากหลักสูตรแกนกลาง วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน (Standard) คือที่แสดงคุณภาพในแต่ละสาระการเรียนรู้เมื่อผู้เรียนจบ 12 ปี และมาตรฐานช่วงชั้น (Benchmark) เมื่อผู้เรียนจบแต่ละช่วงชั้น กำหนดสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม กำหนดเวลาเรียน กำหนดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน และการวัดประเมินผลของสถานศึกษา

4. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ สถานศึกษาควรมีแนวทางที่ หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เช่น มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักแก่บุคลากรให้เห็นความสำคัญ โดยการกระตุ้น ชักจูง และที่สำคัญให้ร่วมกำหนด เป้าหมายผลสำเร็จร่วมกัน เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียน การสอน มีการประเมินการใช้หลักสูตร มีการสนับสนุนสื่อเทคโนโลยี งบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ครู นักเรียน มีการประสานงานกับเครือข่ายผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ครู และนักวิชาการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน เมื่อมีการดำเนินการใช้หลักสูตรพบข้อบกพร่อง หรือจุดอ่อนควรร่วมกันหาทางแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ก, หน้า 34) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สาระแกนกลาง กระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสถานภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น
2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตร สถานศึกษา ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหา สาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม
4. นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

5. นิเทศการใช้หลักสูตร
6. ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

ทาบ (Taba, 1962 อ้างถึงใน ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2551, หน้า 60) กล่าวถึงขั้นตอนในการการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ไว้ดังนี้

1. สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นทางสังคม
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ
3. คัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ครูต้องนำมาสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตรงกับความต้องการ และความจำเป็นของสังคม และเนื้อหาที่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด และปรับปรุงเนื้อหา
4. คัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้มาเสริมเนื้อหาให้สมบูรณ์ และตรงตามวัตถุประสงค์
5. นำไปทดลองใช้
6. ประเมินผลการใช้หลักสูตร ดำเนินการ ดังนี้
 - 6.1 วิเคราะห์ และตีความวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้เป็นเชิงพฤติกรรมที่ชัดเจน
 - 6.2 สร้างเครื่องมือ และคัดเลือกวิธีที่เหมาะสม
 - 6.3 เก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น
 - 6.4 รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล
 - 6.5 แปลผล และอภิปรายผลการประเมินเพื่อพัฒนาต่อไป

กรมวิชาการ (2544, หน้า 14) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาองค์ประกอบหลักสูตร ว่ากำหนดสาระสำคัญไว้อย่างไร และมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างไร
2. วิเคราะห์ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ทั้งองค์ประกอบด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม
3. ศึกษาสภาพปัญหาของชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความต้องการของชุมชน และสังคม
4. ปรับปรุงสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในส่วนที่ต้องจัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน
5. ตรวจสอบความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมกับมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มวิชา และมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. วางแผนการจัดการเรียนการสอนตามขอบข่ายสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ สัดส่วน และหน่วยกิต ตามที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด
7. พัฒนาแนวการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 9-10) ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ไว้ในกลุ่มมือการปฏิบัติงานข้าราชการครู ไว้ว่า
 1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 และกรอบสาระการเรียนรู้ที่พัฒนาโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 2. ศึกษาศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและภูมิภาค ตลอดจนข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ สภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น
 3. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ การกิจเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการ สถานศึกษา
 4. ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มสาระหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 หรือมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 5. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของกระทรวง ศึกษาธิการ และกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติงานตาม ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน
 6. ขอความเห็นชอบใช้หลักสูตรสถานศึกษาจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. ดำเนินการการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

7.1 การจัดสาระการเรียนรู้

7.2 การกำหนดค่าน้ำหนัก และเวลาเรียนช่วงชั้นที่ 1-3

7.3 การกำหนดรหัสวิชา

7.4 การกำหนดระดับผลการเรียน

8. การบูรณาการภายใน และระหว่างสาระการเรียนรู้/ การบูรณาการเฉพาะเรื่องตามลักษณะสาระการเรียนรู้/ การบูรณาการที่สอดคล้องกับวิถีของผู้เรียน

9. ประเมินผลการใช้หลักสูตร และปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

จากการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม ประเมินสถานภาพสถานศึกษา การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หรือกระบวนการเรียนการสอน ถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการจัดองค์ความรู้ และประสบการณ์ให้กับผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ที่ดีมีคุณภาพ จะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และประสบการณ์อย่างเหมาะสม และเต็มความรู้ ความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน มีนักการศึกษาได้ให้ความหมาย และกล่าวถึงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ความหมายของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

นวลจิตต์ เชาวดีเกียรติพงศ์ (2545, หน้า 9) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ และเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 26-27) ให้นิยามของกระบวนการเรียนรู้ เป็นกระบวนการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากพฤติกรรมเดิมไปเป็นพฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร เป็นผลที่ได้จากประสบการณ์ ผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติที่ เกิดขึ้น โดยบังเอิญ เป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งความรู้ ความรู้สึก และทักษะ

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 23) ได้กำหนดหลักการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนา ตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

สรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

แนวปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีดังต่อไปนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ก, หน้า 34-35) กำหนดขอบข่ายภารกิจของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติระเบียบราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ
2. ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้อง กับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปฏิบัติคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยการจัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัด การเรียนการสอนตามความเหมาะสม
3. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมกัน หรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม
4. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดในมาตรา 24 ไว้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการโดย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ข, หน้า 36)

1. จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
 2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา
 3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นรักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
 4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
 5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอน และผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ
 6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 10-12) ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ไว้ในคู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู ไว้ว่า

1. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดย
 - วิเคราะห์หลักสูตร และเนื้อหาสาระ
 - มาตรฐานการเรียนรู้
 - ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
 - ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน
2. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ตลอดจนผู้ที่มีความสามารถพิเศษ และผู้ที่มีความบกพร่องหรือด้อยโอกาส โดยฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์

การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง สร้างสถานการณ์ตัวอย่าง

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน

4. ปลุกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม

5. จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

6. นำภูมิปัญญาท้องถิ่น และประสานความร่วมมือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

7. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเป็นการนิเทศ ที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมกันของบุคลากรภายในสถานศึกษา

8. ส่งเสริมให้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ (การวิจัยในชั้นเรียน)

9. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย และต่อเนื่อง เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

10. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่

10.1 จัดกิจกรรมแนะแนว โดย

10.1.1 จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

10.1.2 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึก และจัดทำสื่อ

10.1.3 ให้คำปรึกษาการแก้ไขข้อบกพร่อง และพัฒนาตนเอง

10.1.4 ให้คำปรึกษาการศึกษาต่อ และแนะนำอาชีพ

10.2 จัดกิจกรรมนักเรียน โดย

10.2.1 สนับสนุนกิจกรรมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น โครงการ

10.2.2 ส่งเสริมความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ความต้องการของผู้เรียน

เช่น ชมรมทางวิชาการ

10.2.3 ส่งเสริมการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด

10.2.4 ส่งเสริมการฝึกทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม

10.2.5 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และจัดหาวัสดุอุปกรณ์

10.2.6 จัดทำแผนการจัดการกิจกรรม แบบบันทึก รายงานผล

การตี อนันต์นารี (2553, หน้า 282) ได้สรุปแนวทางการปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประสพการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม
3. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมมือ หรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

จากการศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นการปฏิบัติงานวิชาการในการปรับปรุง พัฒนา ส่งเสริม กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด มีการจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนรับทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

การวัดผลและประเมินผลการเรียน เป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่ทำให้ทราบว่าการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ ประสพผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด และการเทียบโอนผลการเรียน เป็นการนำความรู้ ประสพการณ์ที่ได้จากแหล่งเรียนรู้เดิมมาเทียบกับแหล่งเรียนรู้ใหม่เพื่อลดเวลาในการเรียนใหม่ มีนักวิชาการได้ให้ความหมายและอธิบายเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล ไว้ดังนี้

การวัดผล ประเมินผล

ชาลินี ฉายรัตน์ (2550, หน้า 41) ได้กล่าวว่า การวัดผล ประเมินผล หมายถึง การประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง โดยวิธีการประเมินผู้เรียนในหลาย ๆ วิธี ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมร่วมกิจกรรม การใช้แฟ้มสะสมงาน การทดสอบ การสัมภาษณ์ ควบคู่กันไปกับกระบวนการเรียนการสอน

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553, หน้า 99) กล่าวว่า การวัดผล ประเมินผล เป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมายและเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น เช่น การวัดความสามารถทางสมองด้านต่าง ๆ การวัดคุณสมบัติทางกายภาพ เช่น น้ำหนัก ขนาดของวัตถุ ผลที่ได้จากการวัดเป็นจำนวนตัวเลข จุดมุ่งหมายของการวัดผลนั้น เป็นการตรวจสอบการสอนของครูอาจารย์ และการเรียนของผู้เรียน ในด้านการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive domain) ด้านทักษะปฏิบัติ (Psychomotor domain) ด้านเจตคติ (Affective domain)

ภาวิตา ธาราศิริสุทธิ (2550, หน้า 78) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน มีจุดหมายสำคัญของการประเมินระดับชั้นเรียนคือ มุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่/ เพียงใด ดังนั้นการวัด และประเมินจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

สรุปความหมายของการวัดผล ประเมินผล ว่าหมายถึง การประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง ที่ครอบคลุมความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ โดยวิธีการประเมินผู้เรียนที่หลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรมร่วมกิจกรรม การใช้แฟ้มสะสมงาน การทดสอบ การสัมภาษณ์ โดยการทำควบคู่กันไปกับกระบวนการเรียนการสอน เพื่อนำผลการวัดมาประเมินว่าผู้เรียนได้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด

การเทียบโอนผลการเรียน

ด้วยมาตรา 15 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยกำหนดให้สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ และให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน และให้นักเรียนสามารถนำผลการเรียนจากโรงเรียนแห่งหนึ่งมาใช้ในโรงเรียนอีกแห่งหนึ่งได้ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนอย่างต่อเนื่อง ลดการเรียนซ้ำ ในรายวิชาที่เรียนมาแล้ว และนักเรียนสามารถนำผลการเรียน ไปเทียบโอนในสายอาชีพ

โดยสถานศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนในกรณีต่าง ๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคันและขอกลับเข้ารับการศึกษาคือ การศึกษาจากต่างประเทศ และขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ นอกจากนี้ ยังสามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบัน การฝึกอบรมอาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการเทียบโอนผลการเรียน ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, หน้า 5) ให้ความหมาย ของ การเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การนำผลการเรียน ผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์การทำงาน การฝึกอาชีพ มาเทียบ โอนเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาต่อเนื่องตาม หลักสูตรของสถานศึกษาที่รับเทียบโอนผลการเรียน

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (2553, หน้า 3) ให้ความหมายของการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การนำผลการเรียนซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้ที่เรียนที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อัธยาศัย มาประเมินเป็นผลการเรียนตามหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง

สรุปได้ว่าการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ จากการศึกษาระบบใดแบบหนึ่งหนึ่งหลายแบบมาประเมินเป็นผลการเรียนในหลักสูตรของ สถานศึกษาที่รับเทียบโอน

แนวปฏิบัติการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

ภาวดี ธาราศรีสุทธิ (2550, หน้า 87) ได้กล่าวถึงหลักการ การวัด และประเมินผลการเรียน ที่ดีนั้น มีลักษณะดังนี้

1. การวัดและประเมินผลต้องยึดจุดประสงค์เป็นหลัก
2. การวัดผลการเรียนของผู้เรียนบางด้าน เช่น ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย ไม่ควรใช้ เครื่องมือเพียงชนิดเดียว เช่น ข้อทดสอบ ควรใช้วิธีการวัดผลวิธีอื่น ๆ ประกอบด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูล เพียงพอสำหรับการประเมินผลการเรียน
3. การวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน ควรดำเนินการด้วยจำนวนบ่อยครั้ง อาจจะดำเนินการทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และภายหลังการเรียนเสร็จสิ้นแล้ว
4. เครื่องมือที่ใช้วัดผลการเรียนของผู้เรียน ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เหมาะสม และทันสมัยยิ่งขึ้น
5. ผู้เรียนคนใดมีข้อบกพร่องหรือจุดอ่อน ซึ่งทำให้ผ่านเกณฑ์การประเมิน ครูควรหา วิธีการแก้ไขข้อบกพร่องเหล่านั้น เช่น การสอนซ่อมเสริม เป็นต้น

6. ครูต้องนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลการเรียน มาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการสอนของครูให้ดีขึ้นด้วยในเวลาเดียวกัน

7. ครูควรเตรียมหรือสร้างเครื่องมือวัดผล และตั้งเกณฑ์ไว้ล่วงหน้า ใช้เครื่องมือวัดผลอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจุดประสงค์ของเนื้อหาวิชา และหลักสูตรที่กำหนดไว้

8. การวัด และประเมินผลการเรียนของผู้เรียน สำหรับบางกรณีควรใช้ภาษา หรือถ้อยคำ และเวลาให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะและระดับชั้นเรียนของผู้เรียน เช่น บางกรณีอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ บางสถานการณ์อาจใช้วิธีการสอบปากเปล่า หรือการใช้แบบทดสอบ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ค, หน้า 30-34) กำหนดเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลการเรียน ดังนี้

1. การตัดสิน การให้ระดับ และการรายงานผลการเรียน

1.1 การตัดสินผลการเรียน

ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งสอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ

1.1.1 ระดับประถมศึกษา

1.1.1.1 ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด

1.1.1.2 ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่

สถานศึกษากำหนด

1.1.1.3 ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา

1.1.1.4 ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์

ที่สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.1.2 ระดับมัธยมศึกษา

1.1.2.1 ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น ๆ

1.1.2.2 ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่

สถานศึกษากำหนด

1.1.2.3 ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา

1.1.2.4 ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การพิจารณาเลื่อนชั้น ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ถ้าผู้เรียนมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย และสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่าสามารถพัฒนาและสอนซ่อมเสริมได้ ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาที่จะผ่อนผันให้เลื่อนชั้นได้ แต่หากผู้เรียนไม่ผ่านรายวิชาจำนวนมากและมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น สถานศึกษาอาจตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้เรียนซ้ำชั้นได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงวุฒิภาวะ และความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 การให้ระดับผลการเรียน

1.2.1 ระดับประถมศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษาสามารถให้ระดับผลการเรียนหรือระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียน เป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ และระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน

1.2.1.1 การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่าน

1.2.1.2 การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่าน และไม่ผ่าน

1.2.2 ระดับมัธยมศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับ

1.2.2.1 การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่าน

1.2.2.2 การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่าน และไม่ผ่าน

1.3 การรายงานผลการเรียน

1.3.1 การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครอง และผู้เรียนทราบ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมิน และจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

1.3.2 การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

2. เกณฑ์การจบการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเกณฑ์กลางสำหรับการจบการศึกษา เป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 เกณฑ์การจบระดับประถมศึกษา

2.1.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชา/ กิจกรรมเพิ่มเติมตาม โครงสร้าง เวลาเรียน ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

2.1.2 ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่ สถานศึกษากำหนด

2.1.3 ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.1.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.1.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2 เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่เกิน 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชา พื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2.2 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็น รายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต

2.2.3 ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับผ่าน เกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3 เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.3.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติม ไม่น้อยกว่า 81 หน่วยกิต โดยเป็น รายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3.2 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็น รายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติม ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต

2.3.3 ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

สำหรับการจบการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษา สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตาม อรรถาศัย ให้คณะกรรมการของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์ในแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มเป้าหมาย

เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษา เป็นเอกสารสำคัญที่บันทึกผลการเรียน ข้อมูล และสารสนเทศ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

1.1 ระเบียบแสดงผลการเรียน เป็นเอกสารแสดงผลการเรียน และรับรองผลการเรียน ของผู้เรียนตามรายวิชา ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ผลการประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของสถานศึกษา และผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องบันทึก ข้อมูล และออกเอกสารนี้ให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) จบการศึกษามัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) หรือเมื่อลาออกจากสถานศึกษาในทุกกรณี

1.2 ประกาศนียบัตร เป็นเอกสารแสดงวุฒิการศึกษาเพื่อรับรองศักดิ์ และสิทธิ์ของ ผู้จบการศึกษา ที่สถานศึกษาให้ไว้แก่ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษา และผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา เป็นเอกสารอนุมัติการจบหลักสูตรโดยบันทึก รายชื่อ และข้อมูลของผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) และผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)

2. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด

เป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกพัฒนาการ ผลการเรียนรู้ และข้อมูลสำคัญ เกี่ยวกับผู้เรียน เช่น แบบรายงานประจำตัวนักเรียน แบบบันทึกผลการเรียนประจำรายวิชา ระเบียบ สละสม ใบรับรองผลการเรียน และเอกสารอื่น ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการนำเอกสารไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, หน้า 3) ได้ให้แนวทางการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถพิจารณาจาก

1. เอกสารแสดงผลการเรียน/ ผลการเรียนรู้ เช่น ระเบียบแสดงผลการเรียน ประกาศนียบัตร ใบรับรองผลการศึกษา สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ หรือหลักฐานอื่นที่แสดงถึง ความรู้ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอน
2. การประเมินความรู้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่มีมาก่อน ของผู้ขอเทียบโอน โดยมีแนวทางการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนให้พิจารณาในแนวทาง ดังนี้
3. การพิจารณาระดับชั้นการศึกษา การพิจารณาเทียบโอนเข้าสู่ชั้นเรียนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้พิจารณาเทียบโอนจากผลการเรียนเดิม โดยยึดหลักการเทียบชั้นต่อชั้นปีที่ เรียนตามผลการเรียนที่ผู้เรียนมีอยู่ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ชาลินี ฉายรัตน์ (2550, หน้า 41) ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติในการการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอน ผลการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษา
 2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรม การเรียนรู้
 3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้น การประเมินผลตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน
 4. จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
 5. พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน
- ภารดี อนันต์นาวี (2551, หน้า 283) ได้สรุปแนวทางการปฏิบัติกรวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้
1. กำหนดระเบียบแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลของสถานศึกษา
 2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และการประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรม การเรียนรู้
 3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมิน ตามสภาพจริงจากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน

4. จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

5. พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553 , หน้า 99-100) ได้กล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติงานวิชาการ ในการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนสำหรับสถานศึกษา สรุปได้ไว้ดังนี้

1. กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษา

2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรม การเรียนรู้

3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมิน ตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติ และผลงาน

4. จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

5. พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 18-21) ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติ ในการวัดผล ประเมินผล และงานทะเบียน เทียบโอนผลการเรียน ไว้ในกลุ่มมือการปฏิบัติงาน ข้าราชการครู ว่า

1. การกำหนดระเบียบวัดและประเมินผล

1.1 ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำระเบียบวัดและประเมินผล โดยการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่าย

1.2 พิจารณาร่างระเบียบประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

1.3 ประชาพิจารณ์โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1.4 เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ

1.5 ประกาศใช้ระเบียบ

1.6 ปรับปรุง พัฒนา แก้ไขให้เหมาะสมสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

2. ภารกิจการวัด และประเมินผลการเรียนรู้

2.1 การประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ

2.1.1 ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินและตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยประเมินตาม ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (มาตรฐานชั้นปี)

- 2.1.2 ดำเนินการประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงพื้นฐานของผู้เรียน
- 2.1.3 ประเมินผลระหว่างเรียน หลังการเรียน และปลายปี เพื่อนำผลไปตัดสิน การผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและตัดสินผลการเรียนรายวิชา
- 2.1.4 เลือกรูปแบบการประเมิน เครื่องมือการประเมินอย่างหลากหลาย เน้นการประเมิน สภาพจริง ครอบคลุมสาระและเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน
- 2.1.5 ช่อมเสริม ปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน และส่งเสริมผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินให้พัฒนาการประเมินให้พัฒนาสูงสุดเต็มความสามารถ
- 2.1.6 การตัดสินการผ่านรายวิชาตามเกณฑ์การผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (มาตรฐานชั้นปี) ที่กำหนด และประเมินให้ระดับผลการเรียนจากคะแนนการประเมินการผ่าน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังทุกข้อร่วมกัน
- 2.1.7 จัดการเรียนช่อมเสริม และเรียนซ้ำรายวิชาที่ไม่ผ่านการตัดสินผลการเรียน และให้ประชุมพิจารณาให้ผู้เรียนที่มีผลการเรียนทุกรายวิชามีระดับการเรียนเฉลี่ยไม่ถึง “1” ให้เรียน ซ้ำชั้น
- 2.1.8 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการประเมิน และตัดสินผลการเรียน
- 2.2 การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.2.1 ครูผู้ควบคุมกิจกรรมเป็นผู้ประเมินและตัดสินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นรายกิจกรรม
- 2.2.2 ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน 2 ด้าน คือ การผ่านจุดประสงค์ของ กิจกรรม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยพิจารณาจากจำนวนเวลาเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม
- 2.2.3 ตัดสินผลการปฏิบัติกิจกรรมเป็น 2 ระดับ คือ ผ่าน และไม่ผ่าน โดยผู้ได้รับการตัดสินให้ผ่านจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 2 ด้าน
- 2.2.4 ประเมินและตัดสินกิจกรรมการผ่านช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด (ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการประเมิน และตัดสินการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน)
- 2.3 การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 2.3.1 ร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนา และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ สถานศึกษาจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- 2.3.2 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา
- 2.3.3 กำหนดแนวการดำเนินการเป็นรายคุณธรรม โดยประเมินทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน
- 2.3.4 ดำเนินการประเมินและสรุปผลเป็นรายปี

- 2.3.5 การประเมินให้ผู้เรียนทราบ และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
- 2.3.6 ประเมินผ่านช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 2.4 การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน
 - 2.4.1 ร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และวิชาการกำหนดมาตรฐาน
เกณฑ์แนวทางการประเมิน และการซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผลช่วงชั้น
 - 2.4.2 ประกาศแนวทาง และวิธีการประเมิน
 - 2.4.3 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน
 - 2.4.4 ดำเนินการประเมินปลายปี และประเมินผ่านช่วงชั้น
 - 2.4.5 ผู้บริหารอนุมัติผลการประเมิน
- 2.5 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ
 - 2.5.1 เตรียมตัวผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะรับการประเมิน
 - 2.5.2 เตรียมตัวบุคลากร สถานที่ และอำนวยความสะดวกในการรับการประเมิน
 - 2.5.3 สร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และความสำคัญแก่ครูและผู้เรียน
 - 2.5.4 นำผลการประเมินมาพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษา
- 3. การเทียบโอนผลการเรียน
 - 3.1 ประสานการจัดการวัดผลประเมินผลระดับสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการ
เทียบโอนผลการเรียน จัดทำมาตรฐาน กรอบ และเกณฑ์การประเมิน เพื่อการเทียบโอนผลการเรียน
ของสถานศึกษา จัดทำแผนการวัดผล และประเมินผล สร้างเครื่องมือแบบฟอร์มต่าง ๆ ในการ
ดำเนินการเทียบโอน จัดและดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐาน ประกาศผลการเทียบโอนผล
การเรียน
 - 3.2 เทียบโอนผลการเรียนจากการย้ายที่เรียนจากสถานประกอบการ จากพื้นฐาน
การประกอบอาชีพ พิจารณาหลักฐานการศึกษาแสดงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียน ความรู้
และประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติจริง โดยการทดสอบ จัดทำทะเบียนขอเทียบโอน ระเบียบผล
การเรียน และออกหลักฐานการเรียน/ การเทียบโอน
- 4. การตัดสินและอนุมัติผลการเรียนผ่านช่วงชั้น
 - 4.1 นายทะเบียนของสถานศึกษาตรวจสอบข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียนที่มี
คุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์การจบช่วงชั้นของสถานศึกษา
 - 4.2 จัดทำบัญชีรายชื่อผู้เรียนที่จบช่วงชั้นพร้อมตรวจทานความถูกต้องไม่ให้มี
ข้อผิดพลาดใด ๆ ทั้งสิ้น

4.3 เสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ เพื่อให้เห็นชอบ

4.4 ผู้บริหารสถานศึกษาออกคำสั่งแต่งตั้งผู้จัดทำเอกสารรายงานผู้สำเร็จการศึกษา

(ปพ.3) ประกอบด้วย ผู้เขียน ผู้ทวน ผู้ตรวจ และมีนายทะเบียนเป็นหัวหน้า

4.5 ผู้บริหารอนุมัติผลการเรียน โดยลงนามในเอกสารรายงานผู้สำเร็จการศึกษา

4.6 จัดส่งเอกสารให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาการวัดผลประเมินผล สรุปได้ว่า การวัดผลประเมินผล เป็นการปฏิบัติงานด้วยการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงที่ครอบคลุมความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยม อันพึงประสงค์ โดยวิธีการประเมินผู้เรียนที่หลากหลาย เพื่อนำผลการวัดมาประเมินว่าผู้เรียนได้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด และการเทียบโอนผลการเรียน เป็นการนำความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้เรียนที่ได้มาจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางของ กระทรวงศึกษาธิการแบบมาประเมินเป็นผลการเรียนในหลักสูตรของสถานศึกษาที่รับเทียบโอน

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นหนึ่งในกระบวนการจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 ว่าด้วย แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ มาตรา 24 วรรค 5 ได้ส่งเสริมให้ผู้สอน สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และมาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนา การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ข) ดังนั้นการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไว้ดังนี้

เบส (Best, 1977 p. 8) ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยเป็นแบบแผนหรือกระบวนการ วิเคราะห์อย่างเป็นปรนัย มีโครงสร้างที่เป็นระเบียบ มีการจดบันทึกรายงาน และสรุปผลเป็นเกณฑ์ หรือทฤษฎีขึ้น เพื่อนำไปอธิบาย ทำนาย หรือควบคุมปรากฏการณ์ต่าง ๆ

เคอร์ลิงเจอร์ (Kerlinger, 1986) ให้ความหมายว่า การวิจัยเป็นการใช้ข้อมูลในการตรวจสอบ สมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ธรรมชาติ โดยมีการควบคุมอย่างเป็นระบบ สม่ำเสมอ

เกรียงไกร ปริธรรมมัง (2551, หน้า 31) ให้ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงเพื่อให้เกิดนวัตกรรมหรือวิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในบริบทที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับครูผู้สอน จะหมายถึง การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนซึ่งหมายถึง การบูรณาการวิธีการปฏิบัติงานกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ มีจุดเน้นคือการแก้ปัญหการเรียนรู้ หรือพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง (ภาวิดา ธาราศิริสุทธิ, 2550, หน้า 116) การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ โดยดำเนินการของครูผู้สอน และอาจรวมถึง ครู นักเรียน ผู้บริหาร โรงเรียนสมาชิก ในชุมชน เพื่อใช้แก้ปัญหการเรียนรู้การสอนในชั้นเรียน หรือเป็นความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น (เอมอร ผลบุญพ, 2551, หน้า 14)

ดังนั้น การวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในอีกความหมายที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอน จึงหมายถึง การปฏิบัติการวิจัยที่กระทำโดยครูผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหการเรียนรู้การสอนในชั้นเรียนให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น และเพื่อส่งเสริมพัฒนา ผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพของแต่ละคน

แนวปฏิบัติในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ข, หน้า 34) ได้ให้แนวปฏิบัติในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไว้ดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารการจัดการ และการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครู ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้
3. ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงาน การวิจัย หรือ พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 37) ได้กล่าวถึงการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1. กำหนดนโยบาย และแนวทางการใช้การวิจัยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
2. การพัฒนาครู และนักเรียนให้มีความรู้ มีความสามารถเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้นทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การจัดการ

หาเหตุผลในการตอบปัญหาการผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการ และการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ

3. พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบการวิจัย

4. รวบรวม และเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพ การศึกษารวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 31) ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติ ในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไว้ในคู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู ไว้ว่า

1. ศึกษา และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และการนำผลวิจัยมา ใช้ในการบริหารจัดการ และการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

2. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

3. ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาคุณภาพ การเรียนรู้ของผู้เรียน

4. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล และผลงานวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพนักเรียนในความรับผิดชอบ

5. สร้างเครือข่ายในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียน ระหว่างโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และส่วนกลาง

6. วิจัย ประเมินผล เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

จากการศึกษาการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา เป็นการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้กระบวนการทางการวิจัย เพื่อนำ ผลการวิจัยมาใช้แก้ปัญหา และปรับปรุงพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น รวมถึงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอนที่มุ่งเน้นการปฏิบัติการวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยมาใช้แก้ปัญหา การเรียนการสอน จัดการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้สามารถ พัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพของแต่ละคน

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

“สื่อ” มีความหมายตรงกับคำว่า “media” ในภาษาอังกฤษ มีการศึกษาได้มีการนิยาม ความหมายของคำว่า “สื่อ” หรือ “media” ไว้ดังต่อไปนี้

ไฮนิก (Heinich, et al, 1996) ให้คำจำกัดความคำว่า “media” ไว้ดังนี้ “Media is a channel of communication.” ซึ่งสรุปความเป็นภาษาไทยได้ว่า “สื่อ คือช่องทางในการติดต่อ สื่อสาร” ไฮนิก และคณะยังได้ขยายความเพิ่มเติมอีกว่า “media” มีรากศัพท์มาจากภาษาลาติน

มีความหมายว่า ระหว่าง (between) หมายถึง อะไรก็ตามซึ่งทำการบรรทุกหรือนำพาข้อมูล สารสนเทศ สื่อเป็นสิ่งที่อยู่ระหว่างแหล่งกำเนิดสารกับผู้รับสาร

โรมีสโซว์สกี (Romiszowski, 1992) ให้คำจำกัดความคำว่า “media” ไว้ดังนี้ “the carriers of messages, from some transmitting source (which may be a human being or an inanimate object) to the receiver of the message (which in our case is the learner)” ซึ่งสรุปความเป็นภาษาไทยได้ดังนี้ “ตัวนำสาร” จากแหล่งกำเนิดของการสื่อสาร (ซึ่งอาจจะเป็นมนุษย์ หรือวัตถุที่ไม่มีชีวิต) ไปยังผู้รับสาร (ซึ่งในกรณีของการเรียนการสอนก็คือ ผู้เรียน)”

สื่อการเรียนการสอน แต่เดิมนั้นใช้คำว่า อุปกรณ์การสอน (Teaching Aids) เน้นถึงสิ่งที่นำมาใช้ช่วยประกอบในการสอน แต่ต่อมาพิจารณาเห็นว่า สิ่งทีนำมาใช้ช่วยในการสอนนั้นส่วนใหญ่ ต้องใช้ประสาทตา และประสาทหูเพื่อการรับรู้ จึงหันมาใช้คำว่า โสตทัศนอุปกรณ์ หรือ โสตทัศนูปกรณ์ (Audio-Visual Aids) ต่อมาเมื่อมีการพิจารณารูปแบบของการเรียนการสอนว่า จึงได้มีการนำคำว่า สื่อ (Medias) มาใช้แทนคำว่าอุปกรณ์ และเนื่องจากเน้นที่ตัวผู้สอนเป็นสำคัญ จึงเรียกว่า สื่อการสอน (Teaching medias) จนถึงในยุคปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม นักการศึกษาส่วนมาก ยังคงใช้คำว่า สื่อการสอน และสื่อการเรียน ถ้าหากจะพิจารณาให้ละเอียดและเข้าใจง่าย ก็ต้องพิจารณาคำเรียกโดยยึดถือ เอาตัวผู้ใช้เป็นหลัก เช่น สิ่งทีครูผู้สอนนำมาช่วยสอน เรียกว่า สื่อการสอน ได้แก่ แผนภูมิ รูปภาพ แผนภาพ (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2550, หน้า 132)

อนุศักดิ์ สมิตสันต์ (2540, หน้า 179-180 อ้างถึงใน ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2550, หน้า 133) ได้สรุปความหมายของสื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งทีช่วยในการเรียนรู้ ทีครูผู้สอนและผู้เรียนเป็นผู้ใช้เพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทำให้สิ่งที่เข้าใจยาก ให้เข้าใจง่ายขึ้น เป็นการสร้างแรงจูงใจ และเร้าความสนใจ ช่วยเสริมสร้างความคิด และการแก้ปัญหาในการเรียนรู้ของนักเรียน สามารถเอาชนะข้อจำกัดต่าง ๆ เกี่ยวกับเวลา ระยะทาง และขนาดได้ เช่น ทำให้สิ่งที่เคลื่อนไหวเร็ว ดูช้าลง เพื่อศึกษาได้ ทำให้สิ่งที่เคลื่อนไหวช้า ดูเร็วขึ้น เพื่อศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงสามารถนำสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตมาศึกษาได้ สามารถย่อสิ่งใหญ่ให้เล็กลง เพื่อให้สะดวกแก่การศึกษา ขยายสิ่งเล็กให้ใหญ่ขึ้น ทำสิ่งทีเป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมขึ้น สามารถนำสิ่งทีอยู่ไกลมาศึกษาได้

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2550, หน้า 151-155) ได้ให้ความหมายของ นวัตกรรมการศึกษา และเทคโนโลยีทางการศึกษาไว้ว่า “นวัตกรรมการศึกษา” (Educational Innovation) หมายถึง นวัตกรรมทีช่วยให้การศึกษาและการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และ “เทคโนโลยีการศึกษา” (Educational Technology) เป็นการรวบรวมคำทีมีความหมายสมบูรณ์ของคำสองคำเข้าด้วยกัน คือ “เทคโนโลยี” และ “การศึกษา” หมายถึง การนำนวัตกรรมมาใช้ในวงการการศึกษา

เป็นการนำความรู้หรือศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์เป็นระบบเพื่อใช้ปฏิบัติในการแก้ปัญหาการศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ อันเนื่องมาจากประสบการณ์และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงนั้นจะต้องเป็นที่ยอมรับของสังคม ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิผลสูงกว่าเดิม เกิดแรงจูงใจในการเรียนด้วยนวัตกรรมเหล่านั้น ทั้งยังประหยัดเวลาในการเรียนได้อีกด้วย

นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การระดมสรรพความรู้ที่มีเหตุผล มาประยุกต์ให้เป็นระบบใหม่ และสามารถนำมาใช้ปฏิบัติในสถานการณ์ที่เป็นจริง ในการแก้ปัญหา ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม (เลิศชาย ปานมุข, 2551, หน้า 2)

นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา (Educational Innovation and Technology) อาศัยพื้นฐานความรู้หลากหลายด้าน เช่น โสตทัศนศึกษา การวัดผล จิตวิทยาการศึกษาและแนะแนว การศึกษาพิเศษ การบริหารการศึกษา รวมทั้งความรู้ด้านอื่น ๆ อีกมาก ปัจจุบันนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษานั้นที่จะศึกษาด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การเรียนด้วยตนเอง (Self instruction)
2. การเรียนการสอนสำเร็จรูป (Programmed instruction)
3. การแสวงหานวัตกรรมทางการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นโดยการเข้าสู่

ระบบ (System approach)

4. โสตทัศนศึกษา (Audio visual education)
5. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer aided instruction: CAI)
6. การใช้ทรัพยากร (Resource) ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
7. เครื่องช่วยสอน (Teaching machine)
8. สื่อการศึกษามวลชน (Mass educational) เช่น วิทยุ และโทรทัศน์ทางการศึกษา
9. ความเสมอภาคในการให้โอกาสทางการศึกษาตามเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล
10. ให้ความเสมอภาคทางการศึกษาทุกท้องถิ่น
11. ให้ความรู้ทางจิตวิทยาสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเอกลักษณ์บุคคล
12. การศึกษาตลอดชีพ (Life long education)
13. การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
14. การศึกษาทางอินเทอร์เน็ต เช่น Web-Base Instruction, E-Learning เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546, หน้า 97) ได้กล่าวไว้ว่า เทคโนโลยีจะเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน 3 ลักษณะ คือ

1. การเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี (Learning about technology) ได้แก่ การเรียนรู้ระบบการทำงานของคอมพิวเตอร์ เรียนรู้สามารถใช้ระบบคอมพิวเตอร์ได้ ทำระบบข้อมูลสารสนเทศ เป็นสื่อสารข้อมูลทางไกลผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และอินเทอร์เน็ต (Internet) ได้
2. การเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี (Learning by technology) ได้แก่ การเรียนรู้ความรู้ใหม่ ๆ และฝึกความสามารถ ทักษะบางประการ โดยใช้เทคโนโลยี เช่น ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ทางโทรทัศน์ที่ส่งผ่านดาวเทียม การค้นคว้าเรื่องที่สนใจผ่าน Internet เป็นต้น
3. การเรียนรู้กับเทคโนโลยี (Learning with technology) ได้แก่การเรียนรู้ด้วยระบบการสื่อสาร 2 ทาง (Internet) กับเทคโนโลยี เช่นการฝึกทักษะภาษากับโปรแกรมที่ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ถึงความถูกต้อง การฝึกการแก้ไขปัญหาสถานการณ์จำลอง เป็นต้น

แนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การผลิต และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการได้ใน 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ (ภาวิดา ธาราศิริสุทธิ, 2550, หน้า 135-137)

1. การผลิต/ จัดทำสื่อการเรียนรู้ขึ้นมาใหม่ โดยปกติครูผู้สอนจะเป็นผู้กำหนด และสรรหาตามความต้องการของผู้สอนเอง โดยการสรรหา ออกแบบ และพัฒนาด้วยตนเอง
2. การจัดแปลง/ ปรับปรุงสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำ/สร้างไว้แล้ว เป็นปรับปรุงสื่อที่มีอยู่แล้วให้ทันสมัย และมีคุณภาพเหมาะสมกับผู้เรียนยิ่งขึ้น

ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาใช้ สามารถทำได้ทั้งการพัฒนาขึ้นมาใหม่และการนำของที่มีอยู่มาปรับปรุง ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติเพื่อพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 36)

1. ศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน
3. จัดทำสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียน การสอน และพัฒนางานด้านวิชาการ
4. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ พัฒนา และใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ
5. การประเมินการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 31-32) ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ไว้ในกลุ่มมือการปฏิบัติงานข้าราชการครู มีแนวปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา การจัดหา การเลือก การใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อใช้จัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สำหรับเด็กปกติและเด็กพิการเรียนร่วม
2. จัดหาสื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างหลากหลาย เพื่อใช้ในการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ
3. เลือกใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่ผ่านการประเมินคุณภาพทางวิชาการ จากคณะกรรมการของสถานศึกษา คณะกรรมการของ สพท. และหรือกระทรวงศึกษาธิการแล้ว โดยดำเนินการคัดเลือกในรูปของคณะกรรมการและประเมินการใช้สื่ออย่างสม่ำเสมอ
4. ผลิต พัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งประเมินคุณภาพสื่อ เพื่อเลือกใช้ประกอบการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
5. มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาในสถานศึกษา
6. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนา และแลกเปลี่ยนการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาที่ทันสมัย สำหรับใช้จัดการเรียนการสอน และพัฒนางานด้านวิชาการกับสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ผู้ปกครอง องค์กรในท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ
7. ประเมินผลการผลิต จัดหา พัฒนา และใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
8. เผยแพร่สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาที่ครูผลิตและพัฒนาให้เพื่อนครู สถาบันการศึกษา ทั้งภายใน และภายนอกเขตพื้นที่การศึกษาได้ใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ

การดี อนันต์นาวี (2551, หน้า 283) ได้สรุปแนวทางการปฏิบัติพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน
3. จัดหาสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานด้านวิชาการ

4. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหาพัฒนา และการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

5. การประเมินผลการพัฒนาใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จากการศึกษาการพัฒนาใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สรุปได้ว่าการปฏิบัติงานวิชาการด้านการพัฒนาใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้และพัฒนาใช้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา โดยดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ความต้องการและจำเป็นในการใช้สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาใช้ และนวัตกรรมการสอน รวมถึงมีการดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามและการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา

6. ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

สถานศึกษาถือได้ว่าเป็นแหล่งเรียนรู้หลักที่มีบทบาท และหน้าสำคัญในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียน และถือได้ว่าสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชน เช่นกัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้พร้อม และสามารถบริการทางวิชาการ ได้อย่างมีคุณภาพ มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

ความหมายของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2550, หน้า 165) ได้ให้ความหมายของแหล่งการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูล ข่าวสาร ความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่สามารถทำให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จากการได้คิดเองปฏิบัติเอง และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ตามอัชยาศัย และต่อเนื่อง จนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และสุดท้ายก็จะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ปัญญา แก้วกียรุร (2545, หน้า 29) ได้ให้ความหมายของแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง การจัด แหล่งการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทุกรูปแบบ เช่น ห้องสมุด การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดีภายใน โรงเรียน การจัดกิจกรรมเสริมความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนการใช้แหล่งความรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ ศูนย์กีฬา และนันทนาการ เป็นต้น

เกสร ใจชื่น (2551, หน้า 38) ได้ศึกษา และสรุปเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ไว้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งใน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง การจัดเอกสาร เผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ ครูสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง การจัดตั้ง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน และการส่งเสริม

สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ใน และนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการการเรียนรู้ โดยครอบคลุม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น หรือแม้แต่หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันอื่น เพื่อเป็นการสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 25 กำหนดว่า รัฐต้องส่งเสริม การดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะสวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญในการดำเนินการจัด และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้พร้อม สำหรับการบริการผู้เรียนเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และตลอดชีวิต

ภาวิดา ธาราศรีสุทธี (2550, หน้า 166) ได้สรุปความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. เป็นแหล่งที่รวมขององค์ความรู้อันหลากหลาย พร้อมทั้งจะให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาค้นคว้า ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล และเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. เป็นแหล่งเชื่อมโยงให้สถานศึกษา และชุมชนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ทำให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแก่บุตรหลานของตน
3. เป็นแหล่งข้อมูลที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เกิดความสนุกสนาน และมีความสนใจที่จะเรียนรู้ ไม่เกิดความเบื่อหน่าย
4. ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการได้คิดเองปฏิบัติเอง และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ขณะเดียวกันก็สามารถเข้าร่วมกิจกรรม และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
5. ทำให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังให้รักท้องถิ่นของตน มองเห็นคุณค่า และตระหนักถึงปัญหาในชุมชนของตน พร้อมทั้งจะเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน ทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

กิ่งแก้ว อารีรักษ์ (2548, หน้า 43-45) กล่าวว่า ประโยชน์ของการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้มีมากมาย คือ

1. ให้ความรู้ในการรวบรวม ข้อมูล และการสะท้อนความคิดเกี่ยวกับข้อมูล ซึ่งช่วยเสริมสร้าง การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างลึกซึ้ง

2. กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อที่หลากหลาย
3. กระตุ้นให้มุ่งเน้นลงลึกลงไปในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งผลักดันให้ผู้เรียนแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น และสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพสูงขึ้น
4. การตกลงทำโครงการวิจัย สามารถทำให้เกิดการสร้างความหมาย โดยอาศัยการปฏิบัติงานอย่างมีส่วนร่วมกับแหล่งข้อมูล
5. ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ จนเกิดทักษะในการหาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการสร้างความตระหนักเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติและ ความแตกต่างของข้อมูล
6. เสริมสร้างการพัฒนาทักษะการคิด เช่น การแก้ปัญหา การให้เหตุผล และการประเมินอย่างมีวิจารณญาณ โดยอาศัยการวิจัยอิสระและการควบคุมข้อมูล
7. ช่วยให้การรวบรวมข้อมูลเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง กระตุ้นให้เกิดการสร้างองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง
8. ช่วยปรับเปลี่ยนเจตคติที่ดีต่อห้องสมุด บรรณารักษ์ และการอ่าน
9. ช่วยปรับเปลี่ยนเจตคติของครู และนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
10. ช่วยเชื่อมโยงการควบคุมข้อมูล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลเข้ากับรายวิชาต่าง ๆ ซึ่งมีความสำคัญต่อการเกิดการเรียนรู้
11. ช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทักษะการใช้ข้อมูล โดยอาศัยการเรียนรู้โดยตนเอง และการสะท้อนคิดที่ตรงกันข้ามกับการสอนทักษะที่ครูเป็นผู้ชี้แนะซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้
12. ช่วยให้มีการสร้างความเข้าใจส่วนตัวอย่างคืบตัว โดยใช้การสะท้อนความคิด และการประเมินตนเอง
13. ช่วยอภิปรายยุทธศาสตร์การสืบค้นอย่างเปิดเผยจึงเป็นการเพิ่มความคล้อยคลึงที่จะสามารถถ่ายโอนไปสู่สถานการณ์การแก้ปัญหาในอนาคตได้
14. ช่วยเสริมสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และในการสร้างภาพลักษณ์ของตนเองโดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างคืบตัว
15. ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตลอดช่วงประสบการณ์ที่ดำเนินอยู่
16. ช่วยเพิ่มพูนการเข้าถึงแหล่งข้อมูล และการใช้แหล่งข้อมูลของนักเรียน โดยเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การสืบค้นเข้ากับการเรียนการสอนในรายวิชาบูรณาการ
17. ช่วยพัฒนาทักษะการวิจัย และความเชื่อมั่นในตนเอง ในการสืบค้นข้อมูล โดยบูรณาการทักษะการใช้ห้องสมุดเข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร

18. ช่วยเพิ่มสัมฤทธิ์ผลด้านวิชาการในเนื้อหาวิชา เจตคติ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยอาศัยแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

แนวปฏิบัติในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ค, หน้า 36) ได้ให้แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ดังต่อไปนี้

1. สำรวจแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาที่ใกล้เคียง
 2. จัดหาหรือจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา และในชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า แลกเปลี่ยน ประสบการณ์เรียนรู้ และการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง
 3. จัดตั้ง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้งส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน
 4. จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง
 5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 31-32) ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ไว้ในคู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู ไว้ว่า
1. สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทั้งใน และนอกสถานศึกษา ทั้งใน และนอกเขตพื้นที่การศึกษาที่โรงเรียนสังกัด
 2. จัดทำเอกสารรวบรวมเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู บุคลากร ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน สถานศึกษาอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาบริเวณใกล้เคียง
 3. มีส่วนร่วมในการจัดตั้ง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียน รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้
 4. ประสานความร่วมมือ วางแผนกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานที่จัดการศึกษา โดยส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่แต่ละแหล่งมี เพื่อใช้ประโยชน์ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

5. มีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนให้เพื่อนครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา โรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากการศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานวิชาการด้านการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ เป็นการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำรวจและจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ ทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียนสำหรับใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาและ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย เช่น สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานที่จัดการศึกษา

7. ด้านการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทางวิชาการเพื่อตรวจติดตามช่วยเหลือด้านวิชาการ เป็นการร่วมมือของบุคคลภายในเพื่อเป็นการแก้ไขการเรียนการสอน และยกมาตรฐานการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ มีนักวิชาการให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

กลิคแมน, กอร์ดอน, และรอส-กอร์ดอน (Glickman, Gordon & Ross-Gordon, 2007, p. 6) ให้ความหมายการนิเทศการศึกษา หมายถึง หน้าที่ของโรงเรียนในการปรับปรุงการสอน โดยการให้ความช่วยเหลือโดยตรงกับครูการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาการทำงานร่วมกัน การพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่ม และการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อนำข้อมูลมา ปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547, หน้า 22) ได้ให้ความหมายการนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำ และการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเอง แก่ครู และนักเรียนเพื่อการปรับปรุงตัวของเขา (ครู และนักเรียน) ตลอดจนสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทางวิชาการที่มุ่งเน้นพัฒนา ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ด้วยการตรวจ ติดตามและประเมินการจัดการเรียน การสอน การให้ความช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีมาตรฐาน และมีคุณภาพ และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

แนวปฏิบัติในการนิเทศการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ข, หน้า 36-37) ให้แนวทางปฏิบัติในการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

1. จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

2. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา

3. ประเมินการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

4. ติดตาม และประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา

5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์จัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 31-32) ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติในการนิเทศการศึกษา ไว้ในกลุ่มมือการปฏิบัติงานข้าราชการครู ไว้ว่า

1. ศึกษากระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา ร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา ร่วมวางแผนนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา จัดทำเครื่องมือนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน

2. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนตามที่ได้รับมอบหมาย สร้างความตระหนักความรู้ความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง กำหนดปฏิทินการนิเทศ ดำเนินการตามแผนนิเทศ

3. ประเมินผลระบบ และกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ตั้งคณะกรรมการประเมินผลการนิเทศ จัดทำเครื่องมือประเมินผลการนิเทศ ประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

4. ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา ขอความร่วมมือเป็นวิทยากร พัฒนาผู้นิเทศเกี่ยวกับความรู้ และทักษะการนิเทศ งานวิชาการ การเรียนการสอน และการสร้างเครื่องมือนิเทศ ขอความร่วมมือประเมินระบบ และกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบการนิเทศภายในกับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา รวบรวมข้อมูลสถานศึกษาที่จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาดีเด่น ศึกษาดูงานสถานศึกษาที่จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาดีเด่น พัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยหัวหน้ากลุ่มสาระ และผู้บริหารแบบกัลยาณมิตรหรือระหว่างครูผู้สอน ศึกษาสถานการณ์โลก และสังคมที่เปลี่ยนแปลง เพื่อเชื่อมโยงกับองค์ความรู้ และประสบการณ์เดิม ปรับปรุง พัฒนาองค์ความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องจนเกิดผลดีต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ระหว่างครู กลุ่มสาระ สถานศึกษาหรือสถาบันอื่น ๆ

จากการศึกษาการนิเทศการศึกษา สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา เป็นการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นปรับปรุง แก้ไข พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

ของครู ด้วยการร่วมวางแผนนิเทศภายในสถานศึกษา จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ จัดทำเครื่องมือ นิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน และนิเทศการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา การตรวจ ติดตามประเมินการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ความช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ

8. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (2547, หน้า 2) ให้ความหมาย ของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการ และการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจ ของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทาง การศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถาน ประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม

พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2545, หน้า 6) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการ และการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็น การป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพและสร้างสรรค์การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนา ประชากรให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้น

ศิริพร เมฆวิทยา (2548, หน้า 50) ให้ความหมายของการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการที่เกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และกระบวนการตรวจสอบหรือการประเมินว่า การจัดการระบบการเรียนการสอน หรือกระบวนการ ด้านอื่น ๆ เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพศึกษามากน้อยเพียงใด

สรุปได้ว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงาน ด้านมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เพื่อการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาหรือ การประเมินว่าเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพศึกษามากน้อยเพียงไร

แนวปฏิบัติในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 31-32) ได้กล่าวถึงแนวทาง การดำเนินงานของสถานศึกษาในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไว้ในกลุ่มมือ การปฏิบัติงานข้าราชการครู ไว้ว่า

1. จัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามที่กฎกระทรวงกำหนด
2. จัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

3. แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยมีอำนาจและหน้าที่
 4. สร้างความตระหนัก เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
 5. บุคลากรภายในสถานศึกษาร่วมจัดทำแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อการยอมรับ และยึดถือปฏิบัติร่วมกัน
 6. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีข้อมูลสารสนเทศครอบคลุมภารกิจ และสามารถแสดงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างพอเพียง ถูกต้องชัดเจน เป็นปัจจุบัน และสามารถจัดเก็บเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้อย่างสะดวกรวดเร็ว
 7. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและหรือการศึกษาปฐมวัย และสามารถเพิ่มเติมเฉพาะในส่วนที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นได้
 8. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ
 9. จัดทำแผนการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานผลการดำเนินงานตามแผน
 10. ดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพ/ แผนกลยุทธ์
 11. ดำเนินการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ/ แผนกลยุทธ์
 12. ประเมินผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าของการพัฒนาสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด
 13. จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี (รายงานประจำปี) เสนอหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ศิริพร เมฆวิทยา (2548, หน้า 50) ได้ให้แนวปฏิบัติในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้
1. จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 2. กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

3. วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานที่ศึกษา
 4. ดำเนินการพัฒนาตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายใน เพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
 5. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา
 6. ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา
 7. ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง
- จากการศึกษาการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สรุปได้ว่า การพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับงานมาตรฐานคุณภาพ การศึกษา การจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวนผลการ ดำเนินงาน และการรายงานผล เสนอหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ความหมายการวิจัยเชิงคุณภาพ

ศุกกิจ วงศ์วิวัฒน์นุกิจ (2550) กล่าวว่า การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) หมายถึง การวิจัยที่มุ่งทำความเข้าใจ ตีความและให้ความหมายแก่ปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้อง กับความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อเจตคติพฤติกรรมและวัฒนธรรมของมนุษย์โดยมีวิธีการเก็บข้อมูล หลาย ๆ วิธีในทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นักวิจัยอาจแฝงตัวเข้าไปอยู่กับประชากรที่ต้องการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูล ไม่เน้นการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นตัวเลข แต่ให้ความสำคัญกับการตีความ และสังเคราะห์ข้อค้นพบพื้นฐานที่เก็บได้และนำเสนอข้อค้นพบในรูปแบบการบรรยาย หรืออาจสร้าง ออกมาเป็นทฤษฎีที่ใช้อธิบายพฤติกรรมทางวัฒนธรรมของมนุษย์ หรือปรากฏการณ์ทางสังคมได้

สุมิตร สุวรรณ (2552) เป็นการแสวงหาความรู้โดยการพิจารณา ปรากฏการณ์สังคม จากสภาพแวดล้อมตามความจริงในทุกมิติ ข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิด การให้ความหมายหรือคุณค่า กับสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนค่านิยมหรืออุดมการณ์ของบุคคล โดยการเข้าไปสัมผัสกับข้อมูลหรือปรากฏการณ์ โดยตรง ไม่เน้นการใช้สถิติตัวเลขในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การสังเกตและการสัมภาษณ์เป็นวิธี ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

อารีย์วรรณ อ่วมธานี (2552) เป็นการศึกษาที่แสวงหาความจริงในสภาพที่เป็นอยู่โดยธรรมชาติ ซึ่งเป็นการสอบสวน มองภาพรวมทุกมิติ ด้วยตัวผู้วิจัยเอง เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่สนใจกับสภาพแวดล้อมนั้น โดยให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็นความรู้สึกนึกคิดและคุณค่าของมนุษย์ เน้นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

สรุปได้ว่า การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเพื่อแสวงหาความจริงตามสภาพแวดล้อมตามปรากฏการณ์ทางสังคม เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เกิดจากความรู้สึกของคนเป็นสำคัญ เน้นการวิเคราะห์และตีความสร้างสรุปแบบอุปนัย

ความสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ (สุรางค์ จันทวานิช, 2548, หน้า 13-14) ดังนี้

1. เน้นการมองปรากฏการณ์ให้เห็นภาพรวม โดยการมองจากหลายแง่มุมการศึกษาปรากฏการณ์สังคมจะต้องกระทำโดยการศึกษาปรากฏการณ์นั้นจากแง่มุม หรือแนวคิดทฤษฎีที่มีความหลากหลายมากกว่ายึดแนวคิดอันใดอันหนึ่ง นอกจากนั้นไม่พิจารณาปรากฏการณ์ด้านใดด้านหนึ่ง

2. เป็นการศึกษาติดตามระยะยาว และเจาะลึก เพื่อให้เข้าใจความเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์สังคมซึ่งมีความเป็นพลวัต

3. ศึกษาปรากฏการณ์ในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ เพื่อให้เข้าใจความหมายของปรากฏการณ์ มักมีการวิจัยสนาม (Field research) ไม่มีการควบคุมและทดลองในห้องปฏิบัติการ เพราะทำให้ผู้วิจัยไม่เห็นปรากฏการณ์บริบททางสังคมและวัฒนธรรม

4. คำนึงถึงความเป็นมนุษย์

องค์ประกอบที่สำคัญของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

ชาย โภธิลิตา (2550) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. คำถามในการวิจัย (Research questions) หมายถึง สิ่งที่นักวิจัยต้องการรู้ หรือต้องการคำตอบ อันเป็นที่มาของการวิจัยเรื่องนั้น คำถามวิจัย เสมือนเป็นหัวใจของการออกแบบ ทำหน้าที่เป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงองค์ประกอบอื่น การตั้งคำถามสำหรับการวิจัย ไม่ว่าจะเป็นวิจัยเชิงปริมาณ หรือเชิงคุณภาพ

2. จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา (Purpose) หมายถึง เป้าหมายที่นักวิจัยต้องการจะบรรลุถึงในการวิจัยเรื่องนั้น สิ่งที่ต้องการจะทำในกระบวนการวิจัย อันจะช่วยให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการนั้นได้ และทำหน้าที่กำหนดขอบเขต หรือพื้นที่ ที่นักวิจัยจะต้องทำงานว่าจะอยู่ในเรื่อง และประเด็น

3. แนวคิดทฤษฎีในการวิจัย บางที่เรียกว่า “กรอบแนวคิด” (Conceptual framework) คือ ความเชื่อ หรือข้อสรุปเบื้องต้นของนักวิจัยว่าสิ่งที่ศึกษานั้นน่าจะเป็นอย่างไร ที่มาของแนวคิดทฤษฎีมี 4 ทาง คือ

- 3.1 ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ส่วนตัวของนักวิจัย (Experiential knowledge)
- 3.2 แนวคิดทฤษฎีที่มีอยู่แล้ว (Existing theories) ได้จากการทบทวนวรรณกรรม
- 3.3 การศึกษานำร่อง (Pilot study)
- 3.4 ความคิดสร้างสรรค์ (Creative thoughts) แนวคิดดี ๆ สำหรับการวิจัยบางครั้ง

เกิดจากความคิดที่มีลักษณะสร้างสรรค์ไม่ได้เกิดขึ้น โดยฉับพลัน

4. วิธีการวิจัย (Method) คือ สิ่งที่เราจะลงมือทำจริง ๆ ในการวิจัย วิธีการหลัก ๆ ของการวิจัยเชิงคุณภาพ มี 6 รูปแบบ คือ

- 4.1 การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณนา (Ethnographic study)
- 4.2 การวิจัยแนวปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology study)
- 4.3 การศึกษาเฉพาะกรณี (Case study method)
- 4.4 การวิจัยชีวประวัติบุคคล (Biographical study)
- 4.5 การวิจัยแบบสร้างทฤษฎีจากข้อมูล (Grounded theory study)
- 4.6 การวิจัยแบบสนทนากลุ่ม (Focus group)

การเลือกตัวอย่าง

ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์มีวิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่างหลัก ๆ อยู่ 2 แบบ คือ

1. แบบสุ่ม โดยอาศัยหลักความน่าจะเป็น (Probability sampling)
2. การเลือกตัวอย่างแบบยึดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก ซึ่งเป็นการเลือกแบบ

ไม่มีโครงสร้างที่เคร่งครัด มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการที่ไม่ซับซ้อน จุดมุ่งหมายหลักของการเลือกตัวอย่างแบบนี้ไม่ใช่เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทน แต่เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เหมาะสมกับแนวคิดจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งการเลือกใครก็ตามเป็นผู้ให้ข้อมูลก็เพราะเขาเหล่านั้นมีข้อมูลจะบอกเราได้มากมาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวิจัย เรียกว่า Key informants สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สนองจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงคุณภาพ มีหลายประเภท ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ตัวอย่างที่เจาะจงเลือกมาจากประชากรที่แบ่งเป็นช่วงชั้น (Stratified) ใช้หลักการเดียวกับการสุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ แต่ไม่ได้มุ่งความหมายเป็นตัวแทน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก และเลือกตัวอย่างเอาตามความเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและคำถามในการวิจัย

2.2 ตัวอย่างที่สุ่มมาจากประชากรที่เลือกมาอย่างเจาะจง กลุ่มที่เจาะจงเลือกมานั้น ต้องเป็นกลุ่มที่แน่ใจว่ามีอะไรที่น่าสนใจมากสำหรับประเด็นที่ศึกษา และเป็นกลุ่มที่แตกต่างกันในลักษณะสำคัญ

2.3 ตัวอย่างที่เลือกแบบเฉพาะหน้า ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม มีอยู่บ่อย ๆ ที่สถานการณ์เฉพาะหน้าทำให้นักวิจัยต้องตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกตัวอย่างในระหว่างที่ทำการเก็บข้อมูลอยู่นั้น นักวิจัยจำเป็นต้องทำเช่นนั้นเพื่อประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นขณะนั้นพอดี จึงกล่าวได้ว่าการเลือกตัวอย่างแบบนี้เป็นการเลือกตามเหตุการณ์เฉพาะหน้าเป็นเรื่องปกติของการทำวิจัยเชิงคุณภาพ โอกาสเช่นนี้อาจเป็นจังหวะที่บังเอิญเหตุการณ์ที่เข้าข่ายสำหรับการทำวิจัยเกิดขึ้น นักวิจัยเลยถือโอกาสสังเกตเหตุการณ์ หรือสัมภาษณ์ผู้มีความรู้ที่ปรากฏตัวขึ้นพอดี ซึ่งจะได้ข้อมูลที่ดีขึ้น

วิธีการเก็บข้อมูล

ในการวิจัยเชิงคุณภาพมีวิธีการเก็บข้อมูลหลายแบบให้เลือกตามความเหมาะสมของข้อมูลที่ต้องการและตามลักษณะของประชากรเป้าหมายในการเก็บข้อมูล จะใช้วิธีเดียวหรือหลายวิธีก็ได้ที่ใช้กัน เช่น โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์เป็นการเจาะลึกประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยสนใจ การสัมภาษณ์อาจแบ่งได้ดังนี้

1. แบ่งตามจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ แบ่งได้ 2 ชนิด คือ

1.1 การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล (Individual interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่มีผู้ให้สัมภาษณ์เพียงคนเดียว

1.2 การสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม (Grouped interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่มีผู้ให้สัมภาษณ์หลายคนมักเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เช่น จะศึกษาแบบแผนของสังคมต่าง ๆ จึงต้องสัมภาษณ์ สมาชิกต่าง ๆ โดยปล่อยให้โต้แย้งกัน ซึ่งจะให้เห็นลักษณะหรือแบบแผนของสังคมมากกว่าการสัมภาษณ์ทีละคน

2. แบ่งตามโครงสร้างของการสัมภาษณ์

2.1 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์จะต้องถามตามคำถามที่กำหนดไว้ล่วงหน้าในแบบสัมภาษณ์ (Interview schedule) ผู้สัมภาษณ์ไม่สามารถจะดัดแปลงคำถามได้อย่างเสรีวิธีการสัมภาษณ์แบบนี้เป็นวิธีที่ใช้เวลาน้อย และมีความเป็นปรนัยมากกว่าแบบไม่มีโครงสร้าง นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้รับยังนำมาแปลความหมายได้ง่ายกว่า แต่เนื่องจากการถามตอบอยู่ในกรอบจำกัดจึงไม่อาจทำให้ได้ข้อเท็จจริงทางสังคม เพราะจะไม่สามารถเข้าใจถึงความซับซ้อนของการกระทำของมนุษย์

2.2 การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) เป็นการสัมภาษณ์โดยที่ไม่ได้กำหนดข้อความไว้ละเอียด อาจมีเพียงแนวหัวข้อที่จะสัมภาษณ์เท่านั้น ดังนั้น ผู้สัมภาษณ์จะต้องมีความรู้ในเรื่องที่จะสัมภาษณ์เป็นอย่างดี เป็นการสัมภาษณ์ที่ยืดหยุ่นได้มากกว่าแบบแรก แต่การสัมภาษณ์แบบนี้มีจุดอ่อน เช่น ผู้สัมภาษณ์มีอิสระมาก ดังนั้น จึงควบคุมความลำเอียงของผู้สัมภาษณ์ได้ยาก ข้อมูลที่ได้มักเป็นเชิงคุณภาพ

หลักการสัมภาษณ์

1. ผู้สัมภาษณ์จะต้องแนะนำตนเอง และชี้จุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ก่อนทุกครั้ง
2. ควรสร้างความสัมพันธ์ความสนิทคุ้นเคยและความเป็นกันเองก่อน เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการสัมภาษณ์ และให้ความสำคัญแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์จะได้เต็มใจในการให้ข้อมูล
3. พยายามจัดสิ่งรบกวนต่าง ๆ ต้องรอให้ผู้สัมภาษณ์ว่างจากการทำงาน และมีอารมณ์ดี จึงจะดำเนินการสัมภาษณ์
4. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามข้อคำถามที่เรียงลำดับไว้อย่างดีแล้วในแบบสัมภาษณ์
5. ใช้คำสุภาพและเหมาะสม พยายามใช้คำพูดง่าย ๆ รัดกุม ชัดเจน และตรงจุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์ อย่าใช้คำถามเทคนิคต่าง ๆ
6. อย่าแสดงท่าทาง หรือใช้คำพูดที่แสดงว่าผู้สัมภาษณ์ มีความรู้ หรือฐานะเหนือกว่าผู้ให้สัมภาษณ์ และแสดงท่ารังเกียจผู้ให้สัมภาษณ์
7. การสัมภาษณ์ควรถามคำถามข้อละหนึ่งประเด็น ไม่ถามนำ และเสนอแนะคำตอบ
8. อย่าถามหรือชักชวนให้ผู้ถูกสัมภาษณ์คุยนอกเรื่อง หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการสัมภาษณ์
9. อย่าถามในเรื่องที่ทำให้ผู้ตอบลำบากใจหรือไม่อยากตอบ
10. ผู้สัมภาษณ์ไม่ควรพูดตลอดเวลา โดยปล่อยให้ผู้สัมภาษณ์นั่งฟังเฉย ๆ จะต้องให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถาม โดยผู้สัมภาษณ์จะต้องเป็นผู้ฟังมากกว่าผู้พูด
11. ผู้สัมภาษณ์จะต้องศึกษาวัฒนธรรม ความเชื่อ และค่านิยมของกลุ่มตัวอย่างให้เข้าใจ เพื่อจะได้แปลความหมาย หรือเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้ให้สัมภาษณ์ได้ถูกต้อง
12. ผู้สัมภาษณ์จะต้องสนใจ และตั้งใจฟังคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์โดยไม่แสดงอาการเบื่อหน่าย หรือไม่สนใจ หรือดูนาฬิกาตลอดเวลา
13. อย่าใช้เวลาในการสัมภาษณ์นานเกินไป เพราะจะทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เบื่อหน่าย ถ้าเวลานานเกินไป พยายามหาวิธีผ่อนคลายความเครียด เช่น แทรกคำถามเบา ๆ ควรสัมภาษณ์ให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด และต้องไม่เร่งจนเกินไป

ขั้นตอนการสัมภาษณ์

วิธีการสัมภาษณ์ มีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 การเตรียมตัวก่อนสัมภาษณ์ เป็นการเตรียมตัวในด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งจะสัมภาษณ์
ได้ทันทีควรปฏิบัติ ดังนี้

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ว่าจะสัมภาษณ์ในประเด็นใด
และจะนำไปใช้ประโยชน์ในเรื่องใด

1.2 ศึกษาเรื่องที่จะสัมภาษณ์ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้

1.3 ให้นิยามหรือคุณลักษณะที่จะศึกษาให้ชัดเจน สามารถบอกได้ว่าบุคคลที่มี
คุณลักษณะนั้น ๆ จะแสดงพฤติกรรมอะไรที่สามารถสังเกตได้

1.4 สืบหาพื้นที่ที่จะออกสัมภาษณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
พร้อมทั้งนัดหมายเวลา สถานที่ และการเตรียมตัวเดินทาง

1.5 กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จะสัมภาษณ์ ซึ่งจะต้องเป็นผู้รู้ข้อเท็จจริง เข้าใจประวัติ
ลักษณะธรรมชาติ ตลอดจนอุปนิสัย และเวลาการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง

1.6 กำหนดนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ และขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.7 สร้างแบบสัมภาษณ์ และนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่าง
เล็ก ๆ เพื่อหาข้อบกพร่องที่จะใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงข้อความให้เหมาะสม

1.8 อบรมผู้สัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้ในเรื่องที่สัมภาษณ์ ให้สามารถสัมภาษณ์ได้
ถูกต้องเป็นแนวเดียวกัน ตลอดจนเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมก่อนสัมภาษณ์

1.9 เตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ให้พร้อม

1.10 ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบล่วงหน้า

1.11 แบ่งผู้ให้สัมภาษณ์เป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อความสะดวกในการนัดหมาย

2. ขั้นที่ 2 การดำเนินการสัมภาษณ์ ควรปฏิบัติดังนี้

2.1 กล่าวคำทักทาย และแนะนำตนเอง

2.2 บอกจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ว่าจะสัมภาษณ์เรื่องใด และการนำไปใช้
เพื่อประโยชน์อะไร

2.3 แจ้งให้ทราบว่าปกปิดคำตอบที่ได้รับไว้เป็นความลับเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์
เกิดความสบายใจ และจะได้ให้ข้อมูลตามความเป็นจริง

2.4 ขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ก่อนว่าจะบันทึกผลการสัมภาษณ์

2.5 ทำการสัมภาษณ์โดยเริ่มจากคำถามง่าย ๆ ไปก่อน

2.6 บันทึกผลการสัมภาษณ์ อย่างละเอียดทันทีเท่าที่จะทำได้

3. ขั้นที่ 3 ปิดการสัมภาษณ์ เมื่อสัมภาษณ์เสร็จผู้สัมภาษณ์จะต้องปิดการสัมภาษณ์ ดังนี้
 - 3.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบอีกครั้งว่าสมบูรณ์ถูกต้อง ชัดเจนดีหรือไม่ ถ้าไม่ชัดเจนอาจทบทวนใหม่ให้เข้าใจ
 - 3.2 กล่าวขอบคุณและยกย่องชมเชยว่า คำตอบที่ได้รับนั้นจะมีประโยชน์ต่อส่วนรวม
 - 3.3 กล่าวคำอำลาด้วยท่าทีอ่อนน้อม
4. ขั้น 4 การประเมินผลการสัมภาษณ์เป็นการประเมินผลหลังจากการสัมภาษณ์แล้ว ซึ่งควรกระทำ ดังนี้
 - 4.1 เลือกรวบรวมแบบสอบถามในแต่ละครั้งที่ออกสัมภาษณ์
 - 4.2 ประเมินข้อผิดพลาด ข้อควรปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนประเมินข้อมูลที่ได้รับว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่

ลักษณะที่ดีของแบบสัมภาษณ์

 1. เป็นวิธีการที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นสถานการณ์ส่วนตัวได้ดี ช่วยแยกแยะปัญหาเกี่ยวกับแนวคิดและสภาพทางอารมณ์ได้ ทั้งนี้เพราะผู้สัมภาษณ์สามารถสร้างบรรยากาศที่ดี และสามารถสังเกตสีหน้าของผู้ให้สัมภาษณ์ได้
 2. สามารถใช้เทคนิคการตั้งคำถาม ล้วงความลับของกลุ่มตัวอย่างได้ดีกว่าวิธีอื่น
 3. ยืดหยุ่นดัดแปลงข้อความให้เหมาะสมกับผู้ให้สัมภาษณ์ได้ เพื่อผู้ให้สัมภาษณ์ไม่เข้าใจก็สามารถทบทวนให้เข้าใจได้
 4. สามารถตรวจคำตอบได้โดยการซักถามเพิ่มเติมหรือสังเกตสีหน้า และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ
 5. เป็นวิธีการที่ใช้ได้กับบุคคลทุกระดับ
 6. สามารถกระตุ้นผู้ตอบให้ร่วมมือได้ดีกว่าวิธีอื่น
 7. ได้เห็นสิ่งแวดล้อมและสภาพต่าง ๆ ซึ่งจะนำมาใช้ประกอบให้เข้าใจปัญหาได้ดี
 8. มั่นใจได้ว่าเป็นข้อมูลของบุคคลนั้นจริง และแปลผลได้ง่ายกว่าการสังเกต

ข้อจำกัดของการสัมภาษณ์

 1. เสียเวลา แรงงาน และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก
 2. ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้ จะเป็นจริงเพียงใดขึ้นอยู่กับผู้สัมภาษณ์ ถ้าผู้ให้สัมภาษณ์ขาดความซื่อสัตย์ ขาดความรับผิดชอบ ซึ่งจะทำให้การสัมภาษณ์นั้นล้มเหลว
 3. เป็นวิธีการที่ต้องรบกวนกลุ่มตัวอย่างมาก
 4. อาจได้ข้อมูลที่บิดเบือนไปจากความเป็นจริง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สัมภาษณ์ว่ามีทักษะประสบการณ์ หรือรู้ข้อเท็จจริงนั้น ๆ เพียงใด

5. ผู้ตอบไม่เป็นอิสระอาจเกิดความประหม่า หรืออึดอัดใจ
6. ควบคุมบรรยากาศของการสัมภาษณ์ให้ดียาก
7. ในกรณีกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถใช้ภาษากลางได้ ผู้สัมภาษณ์จะประสบปัญหาอย่างมาก

ในเรื่องภาษา

8. ถ้าใช้ผู้สัมภาษณ์หลายคน จะควบคุมผู้สัมภาษณ์ให้ใช้คำถามเหมือนกัน ได้ยาก
- เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์

1. กล้องถ่ายภาพและเทปบันทึกเสียง
2. แนวหัวข้อสัมภาษณ์ (Interview guide) เป็นข้อความกว้าง ๆ ที่ใช้เป็นแนวทางการถาม

มักจะเป็นลักษณะปลายเปิด

3. แบบสำรวจหรือแบบสัมภาษณ์ (Interview schedule) เป็นแบบสอบถามล้วน ๆ

ซึ่งกำหนดข้อความและตัวเลือกไว้อย่างละเอียด

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาเก็บให้เป็นระเบียบ ให้ความหมายกับข้อมูล จัดหมวดหมู่ความหมายของข้อมูล วิเคราะห์สรุปรวบรวมความหมาย ซึ่งก่อนการวิเคราะห์ควรมีการตรวจสอบถูกต้องของข้อมูล ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เรียกว่า “การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Triangulation)” (Denzin, 1970) โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) จะเน้นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ นั้นมีความหมายเหมือนกันหรือไม่ ซึ่งถ้าทุกแหล่งข้อมูลพบว่าได้ข้อค้นพบมาเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้นั้นมีความถูกต้อง

2. การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator triangulation) จะเน้นการตรวจสอบจากผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลต่างคนกันว่าได้ค้นพบที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งถ้าผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลทุกคนพบว่าข้อค้นพบที่ได้มามีความเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง

3. การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory triangulation) จะเน้นการตรวจสอบว่าถ้ามีการใช้ทฤษฎีที่หลากหลายแล้วข้อมูลที่ได้มาเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ถ้าผู้วิจัยพบว่าไม่ว่าจะนำทฤษฎีใดมาใช้ ได้ข้อค้นพบที่เหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น แบบสอบถามปลายเปิด การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ มาทำการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มีเทคนิคที่สำคัญ ดังนี้

1. การจำแนกและจัดระบบข้อมูล (Typology and taxonomy) เป็นการนำข้อมูลที่ได้ นำมาจำแนกและจัดหมวดหมู่ออกให้เป็นระบบ เช่น ข้อมูลหมวดบุคลากร ข้อมูลหมวดงบประมาณ ข้อมูลหมวดวัสดุอุปกรณ์ ข้อมูลหมวดงบประมาณ เป็นต้น
2. การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic induction) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกันของเรื่องนั้น
3. การเปรียบเทียบเหตุการณ์ (Constant comparison) เป็นการนำข้อมูลที่ได้ไปเทียบเคียง หรือเปรียบเทียบกับเหตุการณ์อื่น เพื่อหาความเหมือนและความแตกต่างกันที่เกิดขึ้น เช่น เปรียบเทียบ หน่วยงานหนึ่งกับอีกหน่วยงานหนึ่งที่ประสบผลสำเร็จทางการบริหาร เป็นต้น
4. วิเคราะห์ส่วนประกอบ (Componential analysis) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาทำการ วิเคราะห์ออกให้เห็นเป็นส่วน ๆ เช่น วิเคราะห์การบริหารงานขององค์การออกเป็น 7 หมวด ตามกรอบของ PMQA เป็นต้น
5. การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร (Content analysis) เป็นการนำเอกสารหรือหลักฐานต่าง ๆ มาวิเคราะห์ให้เห็นว่า มุ่งพรรณนาและอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น
6. การวิเคราะห์สาเหตุและผล (Cause and effect analysis) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มา วิเคราะห์ให้เห็นว่าจากผลมาจากเหตุ คือ วิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้น ย้อนกลับมาให้เห็นว่าเกิดมาจากเหตุ ปัจจัยใดบ้าง หรือวิเคราะห์เหตุไปหาผล คือ วิเคราะห์ให้เห็นว่าเมื่อเหตุนี้เกิดขึ้นได้นำไปสู่ผล ที่เกิดขึ้นอะไรบ้าง
7. การสร้างจินตนาการเชิงสังคมวิทยา (Sociology imaginary) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มา วิเคราะห์โดยเปลี่ยนมุมมองการวิเคราะห์ไปยังมุมมองอื่น ๆ เพื่อดูผลการวิเคราะห์ที่เกิดขึ้นว่าเป็น เช่นใด

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ มาทำการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มีเทคนิคที่สำคัญ คือการจำแนกและจัดระบบข้อมูล การวิเคราะห์สรุปอุปนัย การเปรียบเทียบเหตุการณ์ วิเคราะห์ส่วนประกอบ การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร การวิเคราะห์สาเหตุและผล และการสร้าง จินตนาการเชิงสังคมวิทยา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ชาลินี ฉายารัตน์ (2550) ได้ศึกษา ปัญหา และแนวทางการพัฒนางานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมประถมศึกษา อำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมประถมศึกษา อำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามวุฒิศึกษาแตกต่างกัน 3) ปัญหาการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมประถมศึกษา อำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่างกัน และ 4) แนวทางพัฒนาวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษ อำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 อันดับแรกของด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ ดังนี้ ควรสำรวจความต้องการเอกสาร หลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การสอน วัสดุฝึก สำหรับนักเรียน และจัดหาจัดซื้อตามความต้องการ ให้ครูเลือกสอนตามความถนัดของตนเอง และควรร่วมมือวางแผน และจัดระบบการประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตรและเหมาะสมกับนักเรียน

ธนศ สุนทรนนท์ (2553) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนแม่อนวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า ในการปฏิบัติงานวิชาการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ได้ปฏิบัติงานวิชาการ คือ หลักสูตร และการสอน การนิเทศการสอน สื่อและเทคโนโลยี การสอน การวัดและประเมินผล และห้องสมุด แต่ยังมีงานบางด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้ปฏิบัติ เช่น สรุปผลการใช้หลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การเก็บบำรุงรักษาสื่ออย่างเป็นระบบ การวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อจัดทำเป็นข้อสอบมาตรฐานแต่มีส่วนน้อยได้เสนอปัญหาไว้ดังนี้ วิชาเลือกเพิ่มเติมเปิดไม่หลากหลาย ครูยังขาดทักษะความรู้และความชำนาญวิธีการจัดทำสื่อ ขาดการติดตามและเอาใจใส่นักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมิน และขาดครูประจำการที่จบด้านบรรณารักษศาสตร์โดยตรง

จุฑามาศ พันจันทิก (2552) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า 1) การปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 สถานศึกษาควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน การกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมให้เกิดผลดีแก่นักเรียน การพัฒนาห้องสมุดสถานศึกษาให้เป็นแหล่งค้นคว้า และกรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลตามสภาพจริง

วรรณวิสา สุชินัย (2552) ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาไม่เหมาะสมต่อสภาพความเป็นจริงของโรงเรียน ครูไม่มีความเข้าใจ ขาดการนำหลักสูตรไปใช้อย่างจริงจัง ขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชน แนวทางการแก้ไข ควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู คณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จัดให้ครูเข้าร่วมการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน ครูมีข้อจำกัดในการสอน ขาดการนิเทศการสอนและติดตามแนวทางการแก้ไข ควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ในเรื่องการวางแผนการจัดการเรียนการสอน พัฒนาแผนการสอน และการผลิตสื่อการสอน การใช้สื่อการสอน ควรมีการนิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเปรียบเทียบผลการเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลประเมินผลไม่หลากหลาย ขาดการติดตามประเมินผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง ครูไม่เข้าใจการวัดผลประเมินผลการเรียน แนวทางการแก้ไข ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร ตำรา คู่มือในการสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผล และควรมีการนิเทศ อบรม และติดตามผล 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูไม่มีการทำการวิจัยอย่างจริงจัง ครูขาดความตระหนักถึงความสำคัญ ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แนวทางการแก้ไข ควรมีการจัดโครงการฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมให้ครูคิดค้นนวัตกรรมสร้างและใช้นวัตกรรมที่หลากหลาย

สรนันท์ พรหมศาสตร์ (2554) ได้ศึกษาความต้องการการพัฒนาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการพัฒนาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พบสภาพปัญหาคือ วิทยากรไม่ติดตามผลการอบรมและเวลาในการอบรมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาคูงานมีน้อย แนวทางการแก้ปัญหาคือ เขตพื้นที่การศึกษาควรจัดประชุมหรืออบรมให้ครูโรงเรียนเอกชนมากขึ้น โรงเรียนควรมีการตั้งที่ปรึกษาจากภายนอกโรงเรียนแก้ปัญหาให้แก่ครูและควรลดภาระงาน เพื่อให้ครูมีเวลาเข้ารับการอบรมหรือพัฒนา 2) ด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ พบสภาพปัญหา คือ โรงเรียนแต่ละโรงเรียนแนวและรูปแบบการจัดการทำแผนการจัดประสบการณ์ที่แตกต่างกัน จึงนำมาประยุกต์ใช้ได้บ้าง แนวทางการแก้ปัญหาคือ ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีตัวอย่างรูปแบบแผนการจัด

ประสบการณ์ทำให้ทุกโรงเรียนใช้ร่วมกัน เพื่อสามารถนำไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันได้ และควรจัดการให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดการทำหลักสูตรแก่ครูก่อนให้ความรู้เรื่องการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ 3) ด้านการจัดประสบการณ์ พบสภาพปัญหา คือ สื่อประกอบการอบรมมีน้อย ทำให้ครูไม่เข้าใจวิธีการที่ถูกต้อง เวลาในการเข้าอบรมมีน้อยและงบประมาณในการจัดส่งครูเข้ารับการพัฒนานี้มีน้อย แนวทางในการแก้ไข คือ โรงเรียนควรเพิ่มงบประมาณส่งครูเข้ารับการอบรมมากขึ้นและควรจัดการศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในเรื่องการจัดประสบการณ์ 4) ด้านสื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก พบปัญหา คือ ครูมีพื้นฐานเรื่องพัฒนาการของเด็กวัย 3-5 ปี น้อยจึงไม่สามารถประยุกต์ความรู้เรื่องการทำสื่อที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ได้เหมาะสม อีกทั้งแต่ละโรงเรียนมีงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อ น้อย จึงไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปผลิตสื่อได้ แนวทางในการแก้ไข คือ ควรเพิ่มความรู้ที่เกี่ยวข้องกับจัดทำสื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เช่น พัฒนาการของเด็กวัย 3-5 ปี ก่อนให้ความรู้เรื่องวิธีการผลิตสื่อ และควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้วัสดุราคาถูกหรือสิ่งที่หาง่ายในท้องถิ่น แต่สามารถส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ความรู้มากกว่าให้ครูไปฝึกผลิตสื่อด้วยวัสดุราคาแพงหรือหายาก เพราะจะไม่สามารถนำไปผลิตได้จริงในโรงเรียน 5) ด้านประเมินการพัฒนาเด็ก พบสภาพปัญหา คือ ครูมีพื้นฐานเรื่องพัฒนาการของเด็กวัย 3-5 ปี น้อยจึงไม่สามารถสร้างเครื่องมือประเมินพัฒนาการเด็กที่แตกต่างจากตัวอย่างที่ได้รับจากการอบรม และครูมีทักษะในการใช้เครื่องมือในการประเมินพัฒนาการเด็กน้อย แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ควรจัดอบรมเรื่อง พัฒนาการของเด็กวัย 3-5 ปี ให้มากกว่าเดิม และควรมีการติดตามการนำความรู้ และเครื่องมือไปใช้หลังการอบรม

กิตติชัย เข้มม ไรสง (2553) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้บริหารงานวิชาการ เห็นว่าสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวม และเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผู้บริหารวิชาการ เห็นว่าปัญหาการปฏิบัติงาน โดยรวม และเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับน้อย และสรุปผลการวิจัยได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้สถานศึกษาให้มีการดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในทุก ๆ ด้าน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบุคลากรทุกคนมีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และเป็นตัวกลางสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

สุกฤตา เกตานนท์ (2555) ได้ศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้การสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครู ของโรงเรียนบ้านดินแดง โรงเรียนบ้านบ่อตะเคียนทอง โรงเรียนบ้านลำโปงเพชร โรงเรียนบ้านทะเลทอง โรงเรียนบ้านแหลมชนแดน โรงเรียนบ้านห้วยสาราม และโรงเรียนบ้านเขารวม รวม 21 คน ผลการศึกษา พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 มีปัญหาและได้แนวทางแก้ไขทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนา สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศ การศึกษา 8) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

พิมลพรรณ ยะโส (2556) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบระดับ ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษาพบว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน ต่างกันมีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการไม่แตกต่างกัน และครูที่สังกัดสถานศึกษาที่มีขนาด สถานศึกษาต่างกันมีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3) แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ควรมีการจัดงบประมาณในการพัฒนา สื่อ ใช้สื่อที่มีความ หลากหลาย และสอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลิตสื่อและพัฒนาสื่ออย่างต่อเนื่อง และจัดอบรมให้ครูทุกกลุ่มสาระ มีการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลหาวิธีการแก้ปัญหาและการพัฒนา ผู้เรียนอยู่เสมอพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพรอบด้าน จัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ จัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงาน ให้นักเรียนได้เรียนรู้ โดยการปฏิบัติจริงและจัดหา สื่อนวัตกรรมใหม่ ๆ มาสอน และจัดให้มีการอบรมครูตามความเหมาะสม ครูควรศึกษาหลักสูตร แกนกลางให้ชัดเจน และนำไปใช้กับนักเรียน ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรวิเคราะห์ ความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น และจัดทำโครงสร้างหลักสูตร วิเคราะห์ และพัฒนาหลักสูตร อย่างต่อเนื่อง โดยให้ครูทุกคนมีส่วนร่วม

จิระพันธ์ ยี่สารพัฒน์ (2557) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงาน วิชาการของครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการศึกษา พบแนวทางในการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานวิชาการของครูผู้สอน โรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา คือ การเข้าร่วมการฝึกอบรม ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดผล และประเมินผล คือ การศึกษาต่อส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ การศึกษาคูงาน

งานวิจัยต่างประเทศ

ดีซอเทล (Desautle, 1978, p. 42-A) ได้ศึกษา การวิจัยเรื่อง การรับรู้บทบาทในงานบริหารงานวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ในรัฐนอร์ทดาโคต้าเหนือ สหรัฐอเมริกา พบว่าครูใหญ่มีความเห็นว่าตนใช้เวลาส่วนใหญ่ในการจัดการเรียนการสอนและมีความเห็นอีกว่าเขาควรจะได้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านนี้ให้มากกว่านี้ ที่ปฏิบัติอยู่แล้วกับเห็นว่าบทบาทการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอนเป็นบทบาทที่สำคัญ

แอทเท (Agthe, 1979, p. 3076-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ บทบาท และหน้าที่ของครูใหญ่ และครูในงานวิชาการ ผลการวิจัย พบว่า ครูใหญ่และครูยอมรับว่างานปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำเป็นคณะ โดยให้ทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกัน ครูใหญ่ และครูมีความเห็นว่าโครงการสอนของอำเภอมีอิทธิพลต่อการใช้หลักสูตรใน โรงเรียน นวัตกรรมและเทคโนโลยี มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูใหญ่ จากเป็นผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานงาน และมีการทำงานเป็นหมู่คณะมากยิ่งขึ้น

สปิริโต (Spirito, 1990, p. 3986-A) ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูใหญ่ในฐานะผู้บริหารทางด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ที่มีผลต่อความสำเร็จทางด้านวิชาการของนักเรียน ได้ผลที่น่าสนใจอย่างหนึ่ง ว่าการพัฒนาบุคลากรของครูใหญ่มีความสำคัญต่อความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียน

เชสเตอร์ (Chester, 1965) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพสูง เนื่องจากส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดอบรม สาธิตการสอน เพื่อให้ครูคุ้นเคยกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ จัดอภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอน จัดโครงการให้ครูในโรงเรียน สับเปลี่ยนเยี่ยมชมชั้นเรียนและสังเกตการณ์สอน จัดวิทยากรมาช่วยในการประชุมปฏิบัติการ และการประชุมเกี่ยวกับปัญหาการสอน ให้ครูมีเวลาสำหรับการสอนมากขึ้น ให้ครูมีส่วนร่วมในการเลือกวัสดุทัศนศึกษา วัสดุอุปกรณ์การศึกษา จัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่ครู ส่งเสริมให้ครูอ่านหนังสือหรือบทความเกี่ยวกับวิชาครูเพื่อปรับปรุงการสอน

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศ และต่างประเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติและการบริหารงานวิชาการทำให้เข้าใจถึงความสำคัญ และความจำเป็นของการปฏิบัติ

งานวิชาการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีความเข้าใจ เพื่อที่จะได้ปฏิบัติงานวิชาการได้อย่างมีคุณภาพ และขณะเดียวกันเมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน จำเป็นจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันถ่วงที รวมถึงการหาแนวทางพัฒนาป้องกัน การเกิดปัญหานั้น ๆ อีก จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไขปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามขอบข่าย หลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ใน 8 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
- 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 5) ด้านการพัฒนา สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
- 6) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
- 7) ด้านการนิเทศการศึกษา
- 8) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับวางแผน แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สูงขึ้น และเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ที่มุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก และผู้ให้ข้อมูลแนวทางแก้ไขปัญหา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การสรุปผล และจัดทำรายงานการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก และผู้ให้ข้อมูลแนวทางแก้ไขปัญหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่มุ่งศึกษาถึงปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยวิธีการสัมภาษณ์ แยกรายละเอียดได้ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นครูที่ปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนวัดศรีพโลทัย จำนวน 7 คน
2. ผู้ให้ข้อมูลแนวทางการแก้ไขปัญหา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดศรีพโลทัย จำนวน 1 คน หัวหน้างานวิชาการโรงเรียนวัดศรีพโลทัย จำนวน 1 คน และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

แบบการสัมภาษณ์ (Interview type) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ครู และผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนวัดศรีพโลทัย และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมี

โครงสร้าง (Structured interview) โดยผู้วิจัยกำหนดหัวข้อคำถามที่ทำการศึกษาในลักษณะกว้าง ๆ ล่วงหน้า ก่อนทำการเก็บข้อมูล ซึ่งลักษณะเป็นคำถามแบบเปิด ที่ผู้วิจัยต้องใช้วิธีสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลระดับลึก โดยใช้การเก็บข้อมูลครอบคลุมขอบข่ายในการบริหารงานวิชาการ ตามขอบข่ายหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 29-30) ด้านวิชาการ ใน 8 ด้าน ได้แก่

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ครู จำนวน 7 คน และผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดศรีพโล หัวหน้างานวิชาการ โรงเรียนวัดศรีพโล และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน มีลักษณะคำถามเหมือนกัน แบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ โดยใช้ในการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์จากครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ครอบคลุมขอบข่ายในการปฏิบัติงานวิชาการทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี 6) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา 8) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ชุดที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยใช้ในการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ โรงเรียนวัดศรีพโลทัย และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ถึงแนวทางแก้ไขปัญหานั้นประเด็น

ที่เป็นปัญหาสูงสุด ในการปฏิบัติงานวิชาการที่พบจากการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียน วัดศรีพโลทัย ใน 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี 6) ด้านการพัฒนาแหล่ง การเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา 8) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. วิธีการสร้างเครื่องมือ

ประเด็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไขการปฏิบัติงานวิชาการ ทุกคำถามต้อง เกี่ยวข้องกับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เป็นคำถามที่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ชัดเจน ไม่คลุมเครือ และคำถามนั้นผู้ตอบคำถามต้องรู้จริง และตอบได้ รวมทั้งต้องไม่เป็นคำถามนำ และแนะนำคำตอบ

3. การตรวจสอบหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

3.1 ผู้วิจัยนำประเด็นคำถามที่กำหนดไว้เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย เสนอต่ออาจารย์ ผู้ควบคุมงานนิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิอีก 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบและพิจารณา จากนั้นผู้วิจัย ดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3.1.1 ดร.สมุทรา ชำนาญ	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3.1.2 ดร.ชัยพนธ์ รักราม	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3.1.3 นายสิทธิพันธ์ มลชู	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 1

3.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยได้ทำการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปใช้สัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลหลัก ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือจากบุคลากรใน โรงเรียน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. จัดแบบสัมภาษณ์พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เพื่อขอข้อมูล ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองกับครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ ของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดศรีพโลทัย หัวหน้างานวิชาการ โรงเรียน วัดศรีพโลทัย และศึกษา นิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยดำเนินการในช่วงระหว่างวันที่ 15 มิถุนายน ถึง 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 เป็นเวลา 1 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัยถึงปัญหา การปฏิบัติงานวิชาการ และนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เพื่อหาประเด็นที่เป็นคำถาม เพื่อนำไป สัมภาษณ์ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดศรีพโลทัย หัวหน้างานวิชาการ โรงเรียนวัดศรีพโลทัย และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา การปฏิบัติงานวิชาการที่พบ โดยขณะที่ปฏิบัติภาคสนามโดยการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลมี การตรวจสอบความถูกต้องของการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลยืนยันความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง ผู้วิจัย มีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้โดยการใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กัน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ในเรื่องเดียวกัน โดยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation analysis) คือ 1) ต้องเป็น ข้อมูลที่สอดคล้องกัน 2) การสัมภาษณ์ 3) ตรวจสอบจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความ น่าเชื่อถือ หากการตรวจสอบแบบสามเส้าเกิดปัญหาว่า ข้อมูลที่ได้ไม่ตรงกัน ควรมีการอภิปราย ในกลุ่มของผู้ประเมิน และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์ว่าข้อมูลหลักฐานใดน่าเชื่อถือที่สุด ทั้งนี้ การตัดสินใจอยู่บนหลักฐาน และเหตุผลที่นำมาอ้างอิงเป็นสิ่งสำคัญ พร้อมกันนั้นก็ได้ทำการศึกษา ข้อมูล และวิเคราะห์ตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์ สร้างข้อสรุปโดยวิธีอุปนัย (Inductive analysis) เป็นสำคัญ การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่าการดำเนินการ 3 ประการ คือ การจัดประเภท ข้อมูล (Category) การตีความ (Interpretation) และการสรุปความ (Summary) ซึ่งสามารถนำมา สรุปผลเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาของงานวิจัยได้

การสรุปผล และการจัดทำรายงานการวิจัย

การเขียนรายงาน และเสนอข้อมูลในรายงานนี้ใช้วิธีเขียนพรรณาวิเคราะห์เป็นหลัก โดยเมื่อเขียนงานจบ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลให้ผู้ให้ข้อมูลได้อ่านทบทวนแสดงความคิดเห็นร่วมกันและดูการตีความหมายของผู้วิจัยว่าเที่ยงตรงตามปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ที่ผู้ให้ข้อมูลตั้งใจนำเสนอประเด็นปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาหรือไม่ แล้วจึงแก้ไขข้อมูลนำเอาข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ และสรุป แล้วจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำเสนอประเด็นตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ตอนที่ 2 แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ตอนที่ 1 ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

จากการสัมภาษณ์ของผู้แทนครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 7 คน ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยผู้วิจัยได้สรุปเป็นประเด็นตามหัวข้อ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีรายละเอียดรายด้าน ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาที่พบ คือ ปัญหาที่มีผลกระทบมาจากนโยบายของรัฐบาล เช่น ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ หรือหลักสูตรการมีงานทำให้การกำหนดหลักสูตรขาดความชัดเจน ปัญหาการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งบุคคลที่มีส่วนร่วมจะเป็นหัวหน้างานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระ ส่วนครูยังขาดโอกาสในการเข้าร่วมวิเคราะห์หลักสูตร และในการจัดเวลาเรียนตามโครงสร้างตารางเรียนยังไม่เหมาะสม

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาของครูในโรงเรียน ต้องมีการปรึกษาหารือกัน และการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา ยังขาดความชัดเจน ไม่มีการกำหนดภาพในอนาคต และความแน่นอนในเรื่องของระยะเวลา การจัดเวลาโครงสร้างตารางเรียนยังไม่เหมาะสม ขาดการบูรณาการ การพัฒนาผู้เรียนยังไม่เต็มศักยภาพหรือไม่เต็มที่”

1.2 การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ปัญหาที่พบ คือ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในด้านการนำหลักสูตรมาบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ อีกทั้งครูจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไม่ตรงตามความรู้ความสามารถหรือไม่ตรงตามวิชาเอก ทำให้หลักสูตรขาดรายละเอียด และความถูกต้อง

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “การทำโครงสร้างหลักสูตรขาดความละเอียด และการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และสาระการเรียนรู้ ในบางครั้งสับสนในโครงสร้างหลักสูตร ว่ามีรายละเอียดอย่างไรบ้าง เพราะจะต้องนำโครงสร้างหลักสูตรมาบูรณาการให้ สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนการสอนวิชาต่าง ๆ ตามนโยบาย”

1.3 การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุด ตามความคิดเห็นของครู โดยพบว่า ครูผู้สอนส่วนมากไม่เข้าใจในเรื่องของหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรสถานศึกษาที่มีการจัดทำแต่เข้าไปอยู่ในระดับน้อย อีกทั้งหนังสือเรียน ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนนโยบายทางการศึกษาก่อนข้างบ่อย ทำให้สถานศึกษาไม่สามารถ จัดหาหนังสือที่สอดคล้องกับนโยบายจากส่วนกลาง และนำกิจกรรมต่าง ๆ มาปรับใช้ให้เหมาะสม กับบริบทของสถานศึกษา เช่น กิจกรรมลดเวลาเรียน การมีงานทำ อาเซียน เป็นต้น ทำให้ครู ซึ่งขาดความรู้ ความชำนาญในด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ไม่สามารถจัดการเรียน การสอน ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของส่วนกลาง จึงทำให้เกิดปัญหาในด้านการนำหลักสูตรไปใช้

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำ หลักสูตรไปใช้ และมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลทำให้เกิดปัญหา การจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และเวลาในการจัดการเรียนการสอน”

1.4 การนิเทศติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ปัญหาที่พบ คือ ระบบ การติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ยังไม่มีความชัดเจน การนิเทศการใช้หลักสูตร ขาดความต่อเนื่อง ไม่เป็นไปตามแผนหรือปฏิทินที่กำหนดไว้ เนื่องจากผู้นิเทศ และผู้ถูกนิเทศ มีภาระงานที่มาก จึงทำให้ไม่สามารถนิเทศได้ตามแผน และพบว่าครูส่วนมากนำผลการนิเทศ มาปรับปรุงหรือพัฒนากระบวนการสอนก่อนข้างน้อย

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “การนิเทศไม่เป็นไปตามแผนหรือปฏิทิน ที่กำหนดไว้ การติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรยังไม่มีการนิเทศ และติดตามกัน เนื่องจากครู มีภาระงานจะต้องทำเยอะจึงทำให้เกิดปัญหาในการติดตาม และไม่มี การติดตามประเมินผลการใช้ หลักสูตร”

1.5 การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ปัญหาที่พบ คือ สถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ตามแนวนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด แต่เนื่องจากภาระงานอื่น ๆ นอกเหนือจากภาระงานสอนที่ค่อนข้างมาก ทำให้การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งขาดผู้เชี่ยวชาญที่มาให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร จึงส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาในด้านนี้

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ครูมีจำนวนน้อย แบ่งหน้าที่ในการปรับปรุงหลักสูตรไม่เหมาะสม เกิดความล่าช้า การปรับปรุงหลักสูตรขาดความต่อเนื่อง ควรใช้ระยะเวลาให้เหมาะสมกับการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร”

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีรายละเอียดรายด้านดังนี้

2.1 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ปัญหาที่พบ คือ ครูส่วนใหญ่ นำแผนการจัดการเรียนรู้จากที่อื่นมาประยุกต์ใช้ ซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ไม่สอดคล้องกับสภาพจริงของผู้เรียน อีกทั้งนโยบายทางการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยครั้ง ทำให้การบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนมีความหลากหลายมากขึ้น

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ส่วนใหญ่ครูมักนำแผนการจัดการเรียนรู้จากที่อื่นมาใช้ และแผนการจัดการเรียนรู้นั้น มีการบูรณาการที่หลากหลายมากขึ้น เนื่องจากต้องปรับตามนโยบายที่เปลี่ยนแปลง”

2.2 พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปัญหาที่พบ คือ ครูส่วนใหญ่ ใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามที่ตนเองถนัด เพราะสะดวก รวดเร็ว และประหยัดเวลา การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกในกระบวนการกลุ่มตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียนนั้น จึงอยู่ในระดับน้อย อีกทั้งครูมีการบริหารเวลาไม่เหมาะสมกับงาน

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ครูผู้สอนมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ค่อนข้างน้อย เนื่องจากภาระงานอื่น ๆ ค่อนข้างมาก บางครั้งก็ดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้ไม่ครบทุกชั้น นักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้าน I.Q. และ E.Q. ทำให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญค่อนข้างยาก”

2.3 พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน เป็นประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุด ตามความคิดเห็นของครู โดยพบว่า ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่อาจไม่ตรงตามความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน อีกทั้งครูผู้สอนยังขาดทักษะ และประสบการณ์ในการวิเคราะห์ผู้เรียน ที่มีความแตกต่างกันมากในแต่ละห้อง ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนแบบเดียว ไม่สามารถจูงใจให้ผู้เรียนสนใจเรียนได้เท่าที่ควร

ดังกล่าวสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ครูพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน เพราะผู้เรียนมีความแตกต่างกันมาก ครูขาดทักษะ และประสบการณ์ในการวิเคราะห์ผู้เรียนในด้านความสามารถ และความถนัดของผู้เรียน”

2.4 การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ปัญหาที่พบ คือ โรงเรียนมีการประสานงานกับชุมชนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ ที่ต่อเนื่อง และเป็นระบบอยู่ในระดับน้อย มีการเชิญหรือเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมาให้ความรู้ในบางครั้ง และบางกลุ่มสาระเท่านั้น ซึ่งยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาประสิทธิภาพทางการศึกษา

ดังกล่าวสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “โรงเรียนขาดการประสานงานกับชุมชนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการ ในการจัดการเรียนรู้ มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในบางกลุ่มสาระเท่านั้น และสภาพแวดล้อมในชุมชนเป็นโรงงานอุตสาหกรรม จึงไม่สามารถนำมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนได้”

2.5 พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ปัญหาที่พบ คือ ครูผู้สอนปลูกฝัง และสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ทั้งทางตรง และทางอ้อม แต่ขาดการกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างเป็นระบบ จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมบางส่วน

ดังกล่าวสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ครูผู้สอนมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ที่ไม่ต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนขาดความตระหนักในด้านคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และขาดการนำนักเรียนไปศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต จากแหล่งเรียนรู้จริง”

2.6 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพสังคม ท้องถิ่น เทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ปัญหาที่พบ คือ โรงเรียนมีการสอดแทรก บูรณาการกิจกรรมของสังคม ท้องถิ่น เทคโนโลยี และเข้าร่วมกิจกรรมตามบริบท ซึ่งยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน อีกทั้งโรงเรียนยังขาดสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย โรงเรียนมีการส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าตามวัย แต่ขาดการกำกับ ดูแลอย่างใกล้ชิด จึงส่งผลให้ผู้เรียนบางส่วนใช้เทคโนโลยีในทางที่ไม่เหมาะสมกับวัย

ดังกล่าวสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ขาดสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ควบคุม นักเรียนได้ยากในการใช้เทคโนโลยี นักเรียนใช้เทคโนโลยีเพื่อความบันเทิงมากกว่าค้นคว้าหาความรู้ ครูขาดการสอดแทรกความรู้อย่างต่อเนื่องด้านสภาพสังคม ท้องถิ่น เทคโนโลยี เนื่องจากเนื้อหาวิชาหลักที่สอนค่อนข้างมาก นักเรียนส่วนมากไม่สามารถนำความรู้ที่ครูสอดแทรกไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้เนื่องจากมีปัญหาครอบครัว พ่อแม่แยกทาง เป็นต้น”

3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน รายละเอียดรายด้านดังนี้

3.1 การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลของ

สถานศึกษา ปัญหาที่พบ คือ โรงเรียนมีการกำหนดระเบียบ และแนวปฏิบัติในการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน แต่ทว่าครูส่วนใหญ่มีความรู้ และความเข้าใจ ในด้านนี้อยู่ในระดับน้อย เพราะขาดการศึกษาในระเบียบ และแนวปฏิบัติอย่างถ่องแท้ จึงส่งผล ต่อการดำเนินการในด้านนี้

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “มีการกำหนดแนวทางในการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษา แต่ไม่ได้มีการปฏิบัติตามแนวทางอย่างจริงจัง ครูขาดความเข้าใจ ในระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา นักเรียนที่ย้ายมามีผล การเรียน ไม่ครบ ครูประจำชั้นเป็นผู้เทียบโอนเอง โดยไม่มีข้อสอบที่เป็นส่วนกลางจากฝ่าย วิชาการ”

3.2 การจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐาน

การศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปัญหาที่พบ คือ การวัดผล และประเมินผลในบางหน่วยไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ขาดความหลากหลายในการวัดผล และประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนขาดความเข้าใจ ในกระบวนการวัดผล และประเมินผล จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการจัดการศึกษาในด้านนี้

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “การวัดผลและประเมินผลยังไม่ได้ มาตรฐานยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐาน สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ และการวัด และประเมินผลขาดความหลากหลาย”

3.3 การพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน ปัญหาที่พบ คือ

โรงเรียน โดยฝ่ายวิชาการมีการแจ้งให้ครูแต่ละระดับชั้น ดำเนินการจัดทำเครื่องมือวัดผล และประเมินผลในแต่ละรายวิชาให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับตัวชี้วัด แต่ยังขาดการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพ ก่อนนำเครื่องมือไปใช้ จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียน

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนา เครื่องมือวัดผล และประเมินผล เครื่องมือวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ ไม่มีความหลากหลาย ไม่มีคณะกรรมการตรวจสอบเครื่องมือวัดผล และประเมินผลของครูผู้สอนทำให้เครื่องมือวัดผล และประเมินผลไม่ได้มาตรฐาน”

3.4 การดำเนินการวัดผล และประเมินการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตาม

สภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติ และผลงาน เป็นประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุด ตามความคิดเห็น ของครู โดยพบว่า ครูผู้สอนขาดประสบการณ์ และความชำนาญในการวัดผล ประเมินผล ส่งผลให้

การวัดผลประเมินผลไม่ต่อเนื่องหรือไม่ได้มาตรฐานตรงตามเป้าหมายที่กำหนด และครูผู้สอนบริหารเวลาไม่เหมาะสมกับงาน ทำให้การวัดผล และประเมินผลเกิดความคลาดเคลื่อน จึงส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ครูขาดประสบการณ์ และความชำนาญในกระบวนการวัดผล และประเมินการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง ด้วยภาระงานสอนและภาระงานอื่น ๆ ทำให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามกระบวนการที่เหมาะสม แต่เน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน”

3.5 การเทียบโอนความรู้หรือนำความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้เรียนที่ได้มาจากสถานศึกษาอื่น ปัญหาที่พบ คือ ผู้เรียนที่ย้ายมาจากสถานศึกษาอื่น มีรายวิชาที่ไม่ตรงกับรายวิชาในสถานศึกษา ผู้เรียนนำเอกสารจากโรงเรียนต้นทางมาไม่ครบ ส่งผลให้การเทียบโอนไม่สามารถทำได้ในทันที

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “นักเรียนที่ย้ายมาจากโรงเรียนอื่นขาดผลการเรียนในแต่ละวิชา และไม่ส่งเอกสาร เกณฑ์การให้คะแนนของสถานศึกษาแต่ละแห่งแตกต่างกัน หรือในบางรายวิชาอาจจะเรียนไม่เหมือนกัน”

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รายละเอียดรายด้านดังนี้

4.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือการวิจัยในชั้นเรียน ปัญหาที่พบ คือ ครูขาดการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อีกทั้งครูมีภาระงานอื่น ๆ ในสถานศึกษาที่นอกเหนือจากงานสอน ขาดการบริหารเวลาที่เหมาะสม จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ครูขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัย ขาดการพัฒนาความรู้ด้านการทำวิจัย ครูมีภาระงานค่อนข้างมากจึงทำวิจัยในชั้นเรียนไม่ครบตามขั้นตอน หรือคัดลอกวิจัยในชั้นเรียนมาจากอินเทอร์เน็ต”

4.2 ดำเนินการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา และการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุด ตามความคิดเห็นของครู โดยพบว่า ครูผู้สอนขาดทักษะความชำนาญในกระบวนการการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้อง ทำให้การทำงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหา/พัฒนาการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามกระบวนการในการวิจัย และในดำเนินการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา และการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากงานสอนแล้วครูยังมีงานพิเศษอื่น ๆ อีกมาก ทำให้ไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อมาทำวิจัยในการแก้ปัญหา และการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน

ดังกล่าว คำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “เนื่องจากครูผู้สอนมีงานหลายด้าน นอกเหนือจากงานสอน จึงทำให้มีการทำงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหา/ พัฒนาการเรียนการสอนที่ไม่ต่อเนื่อง และในการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ผ่านกระบวนการวิจัย”

4.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีกระบวนการวิจัยที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ปัญหาที่พบ คือ ครูผู้สอนขาดการนำความรู้ด้านการวิจัยมาบูรณาการกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเวลาในการทำวิจัยมีจำกัด ส่งผลให้การเรียนการสอนตามกระบวนการวิจัยไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

คำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ผู้เรียนมีความหลากหลายในการเรียนรู้ บางครั้งครูผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนที่มีความแตกต่าง จึงอาจจะไม่สามารถใช้วิธีกระบวนการวิจัยมาพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม”

4.4 การสรุปผลการวิจัยและนำผลการวิจัยไปปรับปรุง พัฒนาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ปัญหาที่พบ คือ ครูส่วนใหญ่ นำผลการซ่อมเสริมนักเรียนในด้านการอ่านออก เขียนได้ และคิดคำนวณได้ มาพัฒนาปรับปรุงหรือต่อยอดให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทดแทนการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งการกระทำดังกล่าวยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนเท่าที่ควร ส่งผลให้มีการพัฒนาผู้เรียนอย่างไม่เป็นระบบ ซึ่งแตกต่างจากการทำวิจัยในชั้นเรียน

คำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ปัญหาการนำผลวิจัยไปปรับปรุง พัฒนา ในบางครั้งไม่ได้ทำแบบต่อเนื่อง เนื่องจากปัญหาอุปสรรคในด้านเวลาที่จำกัด”

4.5 การนำผลการวิจัยมาเผยแพร่แก่บุคลากรทั้งใน และนอกโรงเรียน เพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน ปัญหาที่พบ คือ สถานศึกษาขาดการนำผลการวิจัยไปเผยแพร่แก่บุคลากรภายนอกหรือหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารเวลาขององค์กรยังไม่มีความเหมาะสม ส่งผลให้การแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน จึงอยู่ในวงจำกัด ไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

คำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ขาดโอกาสในการเผยแพร่ข้อมูล เนื่องจากเวลาในการนำผลการวิจัยไปเผยแพร่หรือไม่มีเวลาที่เหมาะสม อีกทั้งบุคลากรภายนอกไม่ให้ความสนใจต่อข้อมูลดังกล่าว”

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี รายละเอียดรายด้านดังนี้

5.1 วิเคราะห์ความต้องการ และจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน ปัญหาที่พบ คือ ครูผู้สอนขาดการวิเคราะห์ความต้องการในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูส่วนใหญ่ใช้กระบวนการจัดการเรียน

การสอนตามหนังสือเรียน โดยวิธีการบรรยาย และใช้ภาพประกอบการบรรยาย ซึ่งเป็นวิธีที่สะดวก และรวดเร็วกว่าการใช้สื่อและเทคโนโลยี อีกทั้งสื่อ และเทคโนโลยีในสถานศึกษาที่มีอยู่ บางส่วน ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ และเนื้อหาที่จะใช้สอน รวมถึงสื่อ และเทคโนโลยีมีจำนวน ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ไม่มีการสำรวจความต้องการใช้สื่อจาก ครูผู้สอน สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ครูขาด การวิเคราะห์ข้อมูลด้านสื่อที่เหมาะสมกับนักเรียนเนื่องจากสื่อมีหลากหลาย สื่อที่มีไม่สอดคล้องกับ กิจกรรมการเรียนรู้ และเนื้อหาที่ใช้สอน”

5.2 การจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ปัญหาที่พบ คือ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในสถานศึกษามีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งไม่เพียงพอต่อ ความต้องการในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้ทำหน้าที่จัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ขาดประสบการณ์ และความชำนาญในการจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี อีกทั้งงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด จึงจำเป็นต้องนำไปใช้ในด้านอื่น ๆ ที่มีความสำคัญเร่งด่วนก่อน ทำให้ผู้เรียน ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายจัดหาสื่อขาดความรู้ในการเลือกสื่อ มาใช้ในการเรียนการสอน สื่อมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ”

5.3 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมสำหรับใช้การเรียนการสอน เป็นประเด็นที่เป็นปัญหา

สูงที่สุด ตามความคิดเห็นของครู โดยพบว่า ครูผู้สอนขาดประสบการณ์และความชำนาญใน การผลิตสื่อ นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทำให้การผลิตสื่อไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ที่เรียน และไม่สนใจให้ผู้เรียนสนใจเรียน ขาดงบประมาณในการจัดหาสื่อที่ทันสมัย และน่าสนใจ อีกทั้งครูมีภาระงานอื่น ๆ ในสถานศึกษาที่นอกเหนือจากงานสอน ทำให้มีเวลาน้อยในการผลิตสื่อ การสอนที่มีคุณภาพ

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ครูขาดประสบการณ์ และความชำนาญ ในการสร้าง และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมสำหรับใช้ในการเรียนการสอน โรงเรียนขาดการส่งเสริม ให้ครูผลิตสื่อหรือเทคนิคการเลือกใช้สื่อ ครูมีภารกิจนอกเหนือจากงานสอน ทำให้มีเวลาน้อย ในการผลิตสื่อที่ดี ๆ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ในการเรียน การสอนได้รับการสนับสนุนงบประมาณค่อนข้างจำกัด”

5.4 การประเมินผลพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ปัญหา

ที่พบ คือ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ขาดการจดบันทึกการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ทำให้

การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไม่เป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาระงานอื่น ๆ ของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีหลายด้าน แต่บุคลากรในสถานศึกษามีอัตรากำลังน้อย จึงส่งผลกระทบต่อการจัดการในด้านนี้

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ขาดระบบการประเมินผลพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีข้อจำกัดบางประการที่ไม่สามารถทำการประเมินการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาได้ทุกด้าน ขาดการประเมินอย่างต่อเนื่อง ไม่มีการติดตามผลพัฒนาการใช้สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เนื่องจากบุคลากรมีภาระงานมาก และบุคลากรมีจำนวนน้อย”

5.5 การเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ปัญหาที่พบ คือ สถานศึกษายังขาดสื่อ นวัตกรรมที่จะนำไปเผยแพร่สู่ภายนอก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนขาดประสบการณ์ และความชำนาญในการจัดทำสื่อ นวัตกรรมที่ดีมีคุณภาพ จึงส่งผลให้ขาดโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรภายนอกสถานศึกษา

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ขาดการเผยแพร่สื่อ นวัตกรรม เนื่องจากไม่มีผลงานดีเด่น จึงไม่ได้นำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเผยแพร่สู่ภายนอก”

6. ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ รายละเอียดรายด้านดังนี้

6.1 การสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาที่ใกล้เคียงจัดตั้ง ปัญหาที่พบ คือ สถานศึกษาขาดการประสานงานกับชุมชนในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ ไม่มีการทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกชุมชน ขาดแหล่งเรียนรู้ที่จะนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในด้านนี้

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ไม่ได้สำรวจหรือทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกชุมชน ความร่วมมือค่อนข้างน้อยไม่ค่อยมีการประสานงาน ขาดการส่งเสริมในด้านนี้”

6.2 การร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ เป็นประเด็นที่เป็นปัญหาสูงสุด ตามความคิดเห็นของครู โดยพบว่า ขาดการร่วมมือหรือประสานงานกันกับชุมชน ในการหาแนวทางการจัดแหล่งเรียนรู้ร่วมกันของโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ในการศึกษาหาความรู้ อีกทั้งยังขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “โรงเรียน และชุมชนร่วมมือกันค่อนข้างน้อยในการสร้างหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา”

6.3 การใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ และเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ปัญหาที่พบ คือ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในภายนอกสถานศึกษายังไม่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน ขาดงบประมาณในการพาผู้เรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ขาดการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ทำให้เกิดประโยชน์ค่อนข้างน้อย

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ขาดการวางแผนในการใช้แหล่งเรียนรู้ ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ผิดวัตถุประสงค์ ครูขาดการเน้นย้ำให้ผู้เรียนบันทึกการศึกษาแหล่งเรียนรู้”

6.4 การติดตาม ประเมินผล และสรุปผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ปัญหาที่พบ คือ สถานศึกษาขาดการติดตาม ประเมินผล และสรุปผลการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง ขาดการนำผลการประเมินไปใช้วางแผนในครั้งต่อไป การติดตาม ประเมินผล และสรุปผลการใช้แหล่งเรียนรู้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ครูไม่นำผลการประเมินไปใช้วางแผนในครั้งต่อไป และขาดการติดตามที่ต่อเนื่อง ผลการใช้แหล่งเรียนรู้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์”

6.5 จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ ปัญหาที่พบ คือ สถานศึกษาขาดการจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายใน และภายนอกจากสถานศึกษา เนื่องจากครูบกพร่องในการบันทึกหลักฐานหรือร่องรอย จึงขาดข้อมูลในการจัดทำเอกสารเผยแพร่ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินการในด้านนี้

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ไม่มีการจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ เนื่องจากครูไม่จดบันทึกการใช้แหล่งเรียนรู้”

7. ด้านการนิเทศการศึกษา รายละเอียดรายด้านดังนี้

7.1 วางแผนนิเทศภายในสถานศึกษา ปัญหาที่พบ คือ สถานศึกษามีการวางแผนการนิเทศ โดยจัดทำปฏิทินการนิเทศไว้อย่างชัดเจน แต่การดำเนินการนิเทศยังไม่ได้ปฏิบัติตามปฏิทินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ดำเนินการนิเทศ และผู้รับการนิเทศยังบริหารเวลาในการทำงานไม่เหมาะสม

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “มีการวางแผนการนิเทศแต่ไม่ได้ปฏิบัติตามปฏิทินการนิเทศเนื่องจากมีกิจกรรมอื่น ๆ ค่อนข้างมาก”

7.2 การสำรวจปัญหาและความต้องการนิเทศ ปัญหาที่พบ คือ ผู้ดำเนินการนิเทศมีการสำรวจปัญหา และความต้องการการนิเทศ โดยวิธีการสังเกต และพิจารณาจากแผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารประจำชั้นเรียน และผลงานผู้เรียน อย่างไรก็ตามเป็นทางการ ส่งผลให้การดำเนินงาน

ยังไม่เป็นระบบ และขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการในด้านนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ดำเนินการนิเทศมีภาระงานอื่นหลายด้าน

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ขาดการสำรวจปัญหา และความต้องการการนิเทศจากครูผู้สอน การดำเนินการสำรวจปัญหา และความต้องการมีความล่าช้า”

7.3 จัดทำเครื่องมือนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน ปัญหาที่พบ คือ เครื่องมือนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนยังไม่ครอบคลุมกับหลักเกณฑ์ที่ใช้ประเมิน มีการจัดทำเครื่องมืออย่างไม่เป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาระงานของผู้ดำเนินการนิเทศที่มีหลายด้าน จึงทำให้บริหารเวลาในการทำงานไม่เหมาะสม อีกทั้งผู้นำเครื่องมือนิเทศไปใช้ขาดความชำนาญ จึงส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการดำเนินการในด้านนี้

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “การจัดทำเครื่องมือการนิเทศยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร เครื่องมือไม่ครอบคลุมตามหลักเกณฑ์ที่ต้องประเมิน ผู้นำเครื่องมือนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนไปใช้ ขาดความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติ”

7.4 นิเทศการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย ปัญหาที่พบ คือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่ตนเองถนัด ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่มีความหลากหลายเท่าที่ควร สภาพแวดล้อม สังคม ของนักเรียนมีตัวแปรมาก ยากต่อการพัฒนาให้เป็นที่ไปตามแผนงาน ขาดการนิเทศที่เป็นระบบ และครูผู้สอนไม่นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในด้านนี้

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “การสอนของครูยังไม่มีความหลากหลาย ขาดการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ”

7.5 การประเมินผล และสรุปผลการนิเทศ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เป็นประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุด ตามความคิดเห็นของครู โดยพบว่า ขาดการบันทึกผล และสรุปผลการนิเทศภายในที่เป็นระบบ เป็นเพียงการบอกกล่าว ทำให้บางครั้งผู้ถูกนิเทศไม่สนใจที่จะนำข้อมูลไปพัฒนากระบวนการสอน และการทำงาน การนิเทศไม่เป็นที่ไปตามแผนหรือปฏิทินที่กำหนดไว้ เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาค่อนข้างมาก ทำให้การนิเทศภายในของครูผู้สอนไม่มีความต่อเนื่อง และบางครั้งผู้รับการนิเทศไม่ได้สนใจหรือไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ ทำให้การนิเทศการศึกษาไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ไม่มีการประเมินผล และสรุปผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ บางครั้งใช้การสรุปผลการนิเทศ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้วยวาจา ครูขาดการนำข้อมูลจากการนิเทศไปปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอน”

8. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รายละเอียดรายด้านดังนี้

8.1 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปัญหาที่พบ คือ สถานศึกษามีการกำหนดค่าเป้าหมายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน แต่การนำมาใช้อาศัยอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูขาดการศึกษา และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารข้อมูลที่มีอยู่ โดยทำตามความเข้าใจของตน อีกทั้งครูผู้รับผิดชอบจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่ปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ และส่งแผนไม่ตรงเวลาที่กำหนด จึงส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินการในดำเนิน

ดังกล่าว คำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้ มีมาตรฐานสูงกว่าสภาพจริงที่จะปฏิบัติได้ ครูที่รับผิดชอบไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่กำหนด ทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่ครอบคลุมตัวชี้วัด”

8.2 การจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ปัญหาที่พบ คือ สถานศึกษามีการควบคุมคุณภาพระบบประกันคุณภาพภายใน โดยกำหนดค่าเป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้อย่างชัดเจน แต่ครูมีการนำไปใช้อาศัยอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูขาดการวางแผนในการดำเนินงานที่เหมาะสม

ดังกล่าว คำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ครูขาดความเข้าใจในการจัดทำระบบประกันคุณภาพ การจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในยังไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์”

8.3 การเตรียมความพร้อมรับการประเมินภายนอก เป็นประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุดตามความคิดเห็นของครู โดยพบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจในความสำคัญของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ขาดบุคลากรที่มีความชำนาญในการดำเนินงาน ขาดการเก็บหลักฐานเอกสารต่าง ๆ ที่สถานศึกษาได้ดำเนินการในรอบปีการศึกษาเพื่อรองรับการประเมิน ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาในด้านนี้

ดังกล่าว คำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ครูมีภารกิจนอกจากงานสอนค่อนข้างมาก ทำให้การรวบรวมเอกสารตามตัวชี้วัดไม่ได้ตามตัวบ่งชี้ บุคลากรมีน้อยทำให้แต่ละคนต้องรับผิดชอบหลายมาตรฐาน”

8.4 การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวนผลการดำเนินงาน ปัญหาที่พบ คือ สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และทบทวนผลการดำเนินงาน แต่ผลผลิตของงานล่าช้า ไม่ทันเหตุการณ์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูบริหารเวลาไม่เหมาะสมกับงาน จึงส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของงานไม่เป็นไปตามแผน และเป้าหมายที่วางไว้

ดังกล่าว คำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวนผลการดำเนินงานล่าช้า และไม่ต่อเนื่อง ทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้”

8.5 การทบทวนผลการดำเนินงาน และการรายงานผลเสนอหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัญหาที่พบ คือ สถานศึกษามีการทบทวนผลการดำเนินงาน แต่ขาดความต่อเนื่อง ในการนำผลมาปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงาน อีกทั้งการรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อ หน่วยงานต้นสังกัดมีความล่าช้า ไม่สอดคล้องกับระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหาร เวลาไม่เหมาะสมกับงาน และขาดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้แทนครู ที่สรุปได้ว่า “ขาดการทบทวนและนำผลมาปรับปรุง และพัฒนางานบางครั้งรายงานล่าช้า จนหน่วยงานต้นสังกัดต้องทวงถาม”

ตอนที่ 2 แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนวัดศรีพโลทัย หัวหน้างานวิชาการ โรงเรียนวัดศรีพโลทัย และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียน วัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้ข้อสรุปเป็นประเด็น ตามหัวข้อ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.1 เชิญศึกษานิเทศก์หรือวิทยากรภายนอกมาบรรยายเชิงปฏิบัติการในด้านหลักสูตร สถานศึกษาให้แก่ครูผู้สอน โดยเน้นย้ำให้ครูจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด และเน้นการจัดการเรียน แบบบูรณาการ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลง

1.2 ครูได้รับการนิเทศภายในทุกภาคเรียนอย่างสม่ำเสมอ ตามระบบนิเทศภายใน ของสถานศึกษา

1.3 ผู้บริหาร/ ครูวิชาการจัดทำเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อเผยแพร่ให้ครู นำไปศึกษาและนำไปใช้ให้ถูกต้อง

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.1 ส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์หลักสูตร ผู้เรียน สาระการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่หลักสูตร กำหนด โดยเน้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 จัดการอบรมและพัฒนาความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ ครูผู้สอน

2.3 จัดเวลาเรียนให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แต่ละวิชา

2.4 ครูผู้สอนนำข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียนมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

3.1 เชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวัด และประเมินผลมาให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลตามสภาพจริง

3.2 ผู้บริหาร และครูฝ่ายวิชาการ ควรมีการนิเทศภายในเกี่ยวกับด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

3.3 จัดทำตัวอย่างเครื่องมือการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน เพื่อให้ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการจัดทำเครื่องมือการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

3.4 ศึกษาคุณภาพในโรงเรียนที่มีมาตรฐานสูงในการสร้างเครื่องมือการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.1 จัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครูผู้สอน

4.2 สร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.3 นำตัวอย่างวิจัยในชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาที่ได้รับการตรวจสอบ และผ่านเกณฑ์ที่กำหนด มาเผยแพร่ในสถานศึกษา เพื่อให้คณะครูได้ศึกษา และนำไปเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.4 ผู้บริหาร/ ฝ่ายวิชาการทำการกำกับติดตาม และประเมินผลด้านการทำวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

5.1 จัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิต และเลือกสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ให้แก่ครูผู้สอน เพื่อให้สามารถใช้ และผลิตสื่อให้ตรงกับสาระการเรียนรู้ที่ใช้ในการสอน

5.2 สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอน ที่ทันสมัยให้สอดคล้องกับเนื้อหา และเหมาะสมกับผู้เรียน

5.3 มีคณะกรรมการประเมินการผลิต และการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ของครูอย่างต่อเนื่อง

6. ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

6.1 จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา

6.2 มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และชุมชน

6.3 ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. ด้านการนิเทศการศึกษา

7.1 สถานศึกษาสร้างระบบงานนิเทศให้มีความชัดเจน ทั้งในด้านการดำเนินงาน บุคคล ระยะเวลา เครื่องมือ/ สื่อ การสรุปรายงานผล การนำผลไปใช้ในครั้งต่อไป

7.2 มีการให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาแก่ครูผู้สอน

7.3 จัดทำปฏิทินการนิเทศที่มีความยืดหยุ่น และสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของครูผู้สอน

7.4 มีการประเมินผลการนำข้อเสนอแนะจากการนิเทศมาใช้แก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู

8. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

8.1 มีการดำเนินการตามแผนงานระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเคร่งครัด

8.2 มีการอบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับครู และนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

8.3 มอบหมายงานให้ครูที่ตรงกับความสามารถในการรับผิดชอบในการรวบรวมเอกสารในแต่ละมาตรฐาน/ ตัวชี้วัด

8.4 มีคณะกรรมการในการติดตามผลการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 วิธีการดำเนินการวิจัย เป็นการศึกษา โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นครูที่ปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนวัดศรีพโลทัย จำนวน 7 คน และผู้ให้ข้อมูลแนวทางการแก้ไขปัญหา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนวัดศรีพโลทัย จำนวน 1 คน หัวหน้างานวิชาการ โรงเรียนวัดศรีพโลทัย จำนวน 1 คน และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 1 คน

สรุป

จากการสัมภาษณ์ครูที่ปฏิบัติงานวิชาการ โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 7 คน ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 สรุปเป็นประเด็นตามหัวข้อ ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุดคือ การนำหลักสูตรไปใช้ โดยพบว่า ครูผู้สอนส่วนมากไม่เข้าใจในเรื่องของหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรสถานศึกษาที่มีการจัดทำแต่นำไปใช้ในระดับน้อย อีกทั้งหนังสือเรียนไม่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนนโยบายทางการศึกษาค่อนข้างบ่อย ทำให้สถานศึกษาไม่สามารถจัดหาหนังสือที่สอดคล้องกับนโยบายจากส่วนกลาง และนำกิจกรรมต่าง ๆ มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

เช่น กิจกรรมลดเวลาเรียน การมีงานทำ อาเซียน เป็นต้น ทำให้ครู ขาดความรู้ ความชำนาญ ในด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตรงตาม วัตถุประสงค์ของส่วนกลาง จึงทำให้เกิดปัญหาในด้านการนำหลักสูตรไปใช้

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุดคือ พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยพบว่า ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่อาจไม่ตรงตามความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน อีกทั้งครูผู้สอนยังขาดทักษะ และประสบการณ์ในการวิเคราะห์ผู้เรียน ที่มีความแตกต่างกันมากในแต่ละห้อง ทำให้การจัดการกิจกรรม การเรียนการสอนของครูผู้สอนแบบเดียว ไม่สามารถจูงใจให้ผู้เรียนสนใจเรียนได้เท่าที่ควร

3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู ด้านการวัดผล/ ประเมินผล พบประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุดคือ การดำเนินการ วัดผล และประเมินการเรียนการสอน โดยเน้น การประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติ และผลงาน โดยพบว่า ครูผู้สอนขาดประสบการณ์ และความชำนาญในการวัดผล ประเมินผล ส่งผลให้การวัดผลประเมินผลไม่ต่อเนื่องหรือไม่ ได้มาตรฐานตรงตามเป้าหมายที่กำหนด และครูผู้สอนบริหารเวลาไม่เหมาะสมกับงาน ทำให้การวัดผล และประเมินผลเกิดความคลาดเคลื่อน จึงส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุดคือ การดำเนินการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา และการพัฒนากิจกรรมการเรียน การสอน โดยพบว่า ครูผู้สอนขาดทักษะความชำนาญในกระบวนการการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้อง ทำให้การทำงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหา/ พัฒนาการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามกระบวนการในการวิจัย และในดำเนินการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา และการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากงานสอนแล้วครูยังมีงานพิเศษอื่น ๆ อีกมาก ทำให้ไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อมาทำ วิจัยในการแก้ปัญหา และการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู ด้านการพัฒนาสื่อ/ นวัตกรรม พบประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุดคือ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม สำหรับใช้การเรียนการสอน โดยพบว่า ครูผู้สอนขาดประสบการณ์ และความชำนาญในการผลิตสื่อ นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทำให้การผลิตสื่อไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน และไม่สนใจให้ผู้เรียนสนใจเรียน ขาดงบประมาณในการจัดหาสื่อที่ทันสมัย และน่าสนใจ อีกทั้งครูมีภาระงานอื่น ๆ ในสถานศึกษาที่นอกเหนือจากงานสอน ทำให้มีเวลาน้อยในการผลิตสื่อการสอนที่มีคุณภาพ

6. ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ พบประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุดคือ การร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ โดยพบว่า ขาดการร่วมมือหรือประสานงานกันกับชุมชน ในการหาแนวทางการจัดแหล่งเรียนรู้ร่วมกันของโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ในการศึกษาหาความรู้ อีกทั้งยังขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

7. ด้านการนิเทศการศึกษา

พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู ด้านการนิเทศการศึกษา พบประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุดคือ การประเมินผล และสรุปผลการนิเทศ โดยพบว่า ขาดการบันทึกผล และสรุปผลการนิเทศภายในที่เป็นระบบ เป็นเพียงการบอกกล่าว ทำให้บางครั้งผู้ถูกนิเทศไม่สนใจที่จะนำข้อมูล ไปพัฒนากระบวนการสอน และการทำงาน การนิเทศไม่เป็นไปตามแผนหรือปฏิทินที่กำหนดไว้เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาค่อนข้างมาก ทำให้การนิเทศภายในของครูผู้สอนไม่มีความต่อเนื่อง และบางครั้งผู้รับการนิเทศไม่ได้สนใจหรือไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ ทำให้การนิเทศการศึกษาไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์

8. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน พบประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุดคือ การเตรียมความพร้อมรับการประเมินภายนอก โดยพบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจในความสำคัญของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ขาดบุคลากรที่มีความชำนาญในการดำเนินงาน ขาดการเก็บหลักฐาน เอกสารต่าง ๆ

ที่สถานศึกษาได้ดำเนินการในรอบปีการศึกษาเพื่อรองรับการประเมิน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาในด้านนี้

ตอนที่ 2 แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนวัดศรีพโลทัย หัวหน้างานวิชาการ โรงเรียนวัดศรีพโลทัย และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้ข้อสรุปเป็นประเด็นตามหัวข้อ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.1 เชิญศึกษานิเทศก์หรือวิทยากรภายนอกมาบรรยายเชิงปฏิบัติการในด้านหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครูผู้สอน โดยเน้นย้ำให้ครูจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด และเน้นการจัดการเรียนแบบบูรณาการ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลง

1.2 ครูได้รับการนิเทศภายในทุกภาคเรียนอย่างสม่ำเสมอ ตามระบบนิเทศภายในของสถานศึกษา

1.3 ผู้บริหาร/ครูวิชาการจัดทำเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อเผยแพร่ให้ครูนำไปศึกษาและนำไปใช้ให้ถูกต้อง

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.1 ส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์หลักสูตร ผู้เรียน สาระการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่หลักสูตรกำหนด โดยเน้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 จัดการอบรม และพัฒนาความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ครูผู้สอน

2.3 จัดเวลาเรียนให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แต่ละวิชา

2.4 ครูผู้สอนนำข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียนมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

3.1 เชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวัด และประเมินผลมาให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลตามสภาพจริง

3.2 ผู้บริหาร และครูฝ่ายวิชาการ ควรมีการนิเทศภายในเกี่ยวกับด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

3.3 จัดทำตัวอย่างเครื่องมือการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน เพื่อให้ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการจัดทำเครื่องมือการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

3.4 ศึกษาครูงานในโรงเรียนที่มีมาตรฐานสูงในการสร้างเครื่องมือการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.1 จัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครูผู้สอน

4.2 สร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.3 นำตัวอย่างวิจัยในชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาที่ได้รับการตรวจสอบ และผ่านเกณฑ์ที่กำหนด มาเผยแพร่ในสถานศึกษา เพื่อให้คณะครูได้ศึกษา และนำไปเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.4 ผู้บริหาร/ ฝ่ายวิชาการทำการกำกับติดตาม และประเมินผลด้านการทำวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

5.1 จัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิต และเลือกสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ให้แก่ครูผู้สอน เพื่อให้สามารถใช้ และผลิตสื่อให้ตรงกับสาระการเรียนรู้ที่ใช้ในการสอน

5.2 สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอน ที่ทันสมัยให้สอดคล้องกับเนื้อหา และเหมาะสมกับผู้เรียน

5.3 มีคณะกรรมการประเมินการผลิต และการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ของครูอย่างต่อเนื่อง

6. ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

6.1 จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา

6.2 มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และชุมชน

6.3 ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. ด้านการนิเทศการศึกษา

7.1 สถานศึกษาสร้างระบบงานนิเทศให้มีความชัดเจน ทั้งในด้านการปฏิบัติงาน บุคคล ระยะเวลา เครื่องมือ/ สื่อ การสรุปรายงานผล การนำผลไปใช้ในครั้งต่อไป

7.2 มีการให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาแก่ครูผู้สอน

7.3 จัดทำปฏิทินการนิเทศที่มีความยืดหยุ่น และสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของครูผู้สอน

7.4 มีการประเมินผลการนำข้อเสนอแนะจากการนิเทศมาใช้แก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู

8. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

8.1 มีการดำเนินการตามแผนงานระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเคร่งครัด

8.2 มีการอบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับครู และนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

8.3 มอบหมายงานให้ครูที่ตรงกับความสามารถในการรับผิดชอบในการรวบรวมเอกสารในแต่ละมาตรฐาน/ ตัวชี้วัด

8.4 มีคณะกรรมการในการติดตามผลการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบประเด็นที่เป็นปัญหาคือ การนำหลักสูตรไปใช้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเกิดจากบุคลากรที่เป็นระดับหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้ากลุ่มสาระ และอาจไม่ได้สร้างความเข้าใจให้กับครูผู้สอน ทำให้ผู้ใช้หลักสูตร ซึ่งเป็นครูผู้สอนนำหลักสูตรไปใช้แบบเข้าใจไม่ถ่องแท้ และไม่ได้นำหลักสูตรไปใช้อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง อีกทั้งนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ต้องการลดชั่วโมงเรียนของนักเรียนในภาควิชาการตามกลุ่มสาระหลัก เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมนอกห้องเรียน สถานศึกษาต้องปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล จึงทำให้สถานศึกษาได้รับผลกระทบในด้านการปรับหลักสูตรทั้งในด้านการปรับเวลา จัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา เป็นต้น จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณวิสา สุธิณัย (2552, หน้า 67) ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียน

บ้านหนองไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือหลักสูตรสถานศึกษาไม่เหมาะสมต่อสภาพความเป็นจริงของโรงเรียน ครูไม่มีความเข้าใจ ขาดการนำหลักสูตรไปใช้อย่างจริงจัง ขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมลพรรณ ยะโส (2556, หน้า 48) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สำคัญ คือ การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการ การใช้หลักสูตรให้เหมาะสม รวมถึงการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบประเด็นที่เป็นปัญหาคือ พัฒนาการบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูไม่ได้วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยวิธีการสอนที่หลากหลาย ซึ่งในการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงบทบาทของครูจากผู้ถ่ายทอดด้านเดียว มาเป็นผู้คอยชี้แนะ และสนับสนุนในการจัดกระบวนการเรียนการสอน อีกทั้งความแตกต่างระหว่างบุคคลทำให้ครูผู้สอนไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ได้ทั่วถึง และในการนำสื่อมาใช้ยังไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาของผู้เรียน เนื่องจากครูขาดทักษะในการจัดทำสื่อ/ จัดหาสื่อ และครูมีภาระงานอื่น ๆ มากจนไม่มีเวลาในการผลิตสื่อที่สอดคล้องกับผู้เรียน จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกฤตา เกตานนท์ (2555, หน้า 104) ได้ศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ โคนกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า ปัญหาการพัฒนาวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ โคนกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน และการส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมลพรรณ ยะโส (2556, หน้า 48) ได้ศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านการพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ ที่สำคัญ คือ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การประยุกต์ใช้ความรู้ และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และจัดทำแผนการเรียนรู้ ตามสาระแต่ละหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน พบประเด็นที่เป็นปัญหาคือ การดำเนินการวัดผล และประเมินการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติ และผลงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ในด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน อีกทั้งการวัดผล และประเมินผล ในยุคการปฏิรูปการศึกษาต้องมีความหลากหลาย และประเมินตามสภาพจริง ซึ่งการวัดผล และประเมินตามสภาพจริงมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือค่อนข้างละเอียด ทำให้ครูผู้สอนไม่สามารถสร้างเครื่องมือวัดผล และประเมินที่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด อาจเพราะครูผู้สอน ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน พบประเด็นปัญหา ดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกฤตา เกตานนท์ (2555, หน้า 104) ได้ศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า ปัญหาของงานวิชาการด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษา การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชา การพัฒนาเครื่องมือวัดผล และประเมินผลให้ได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนกร แนวน้ำพอง (2552, หน้า 90) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทาง แก้ไขการปฏิบัติงานวิชาการของครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอลำทับโท สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูระดับ ประถมศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอลำทับโท สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียน ที่สำคัญ ได้แก่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลการเรียน และปัญหาการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลการเรียน

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบประเด็นที่เป็นปัญหาคือ การดำเนินการ วิจัยเพื่อแก้ปัญหา และการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษา มีนโยบายให้ครูผู้สอนจัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ไขปัญหากระบวนการเรียนการสอน แต่เนื่องจาก

กระบวนการทำวิจัยมีขั้นตอนการทำที่เป็นระบบ ทำให้ครูส่วนมากขาดความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการทำวิจัย จึงทำให้การทำวิจัยในชั้นเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งครูผู้สอนทำวิจัย ในชั้นเรียนไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากมีภาระงานอื่น ๆ ค่อนข้างมาก จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ปัญหา การปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณวิสา สุจินัย (2552, หน้า 69) ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการ แก้ไขการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองไผ่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ปัญหาครูไม่มีการทำวิจัย อย่างจริงจัง ครูขาดความตระหนักถึงความสำคัญ ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติชัย เขียวโรตอง (2553, หน้า 73) ได้ศึกษาสภาพ การดำเนินงาน และปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู และปัญหาการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนของ ตนเองหรือของบุคคลอื่นมาพัฒนาการเรียนการสอน

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี พบประเด็นที่เป็นปัญหาคือ การพัฒนา สื่อ นวัตกรรม สำหรับใช้การเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ให้ทันสมัย และสอดคล้องกับเนื้อหา ความสนใจของผู้เรียน ต้องใช้งบประมาณ ค่อนข้างมาก แต่เนื่องจากสถานศึกษามีงบประมาณค่อนข้างจำกัด จึงทำให้ไม่สามารถจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ที่สอดคล้องกับความต้องการได้ อีกทั้งครูได้รับความรู้ด้านการผลิตสื่อ การสอนที่ไม่ต่อเนื่อง ทำให้ขาดแรงกระตุ้นการสร้างสื่อให้กับครูผู้สอน อีกทั้งครูมีภาระงานอื่น ๆ ค่อนข้างมาก ทำให้ครูมีเวลาน้อยในการใส่ใจรายละเอียดการผลิตสื่อ นวัตกรรมที่ใช้ในการเรียน การสอน ซึ่งสื่อการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี พบประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนกร แนวน้ำพอง (2552, หน้า 73) ได้ศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไข การปฏิบัติงานวิชาการของครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนใน เขตอำเภอท่าคันโท สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงาน

วิชาการของครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอท่าคันโท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพื้นดิน เขต 2 ด้านสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ ปัญหาด้านงบประมาณในการจัดหาสื่อการเรียนที่สอดคล้องกับเนื้อหา และปัญหาด้านการฝึกอบรมเพื่อการผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

6. ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ พบประเด็นที่เป็นปัญหาคือ การร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา แต่ในชุมชนยังไม่ได้มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกทั้งขาดการประสานกับชุมชนเพื่อให้มีส่วนร่วมในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ พบประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกฤตา เกตานนท์ (2555, หน้า 104) ได้ศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า ปัญหาของงานวิชาการด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาการสำรวจแหล่งเรียนรู้ ปัญหาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ปัญหาการจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ และปัญหาด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐวุฒิชัย มาจิตต์ภัสกร (2552) ได้ศึกษาปัญหา และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น และการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

7. ด้านการนิเทศการศึกษา พบประเด็นที่เป็นปัญหาคือ การประเมินผล และสรุปผลการนิเทศ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะกรรมการนิเทศการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระ มีภารกิจต่าง ๆ ค่อนข้างมาก ทำให้การดำเนินการนิเทศไม่เป็นไปตามปฏิทินที่กำหนดไว้ และในการนิเทศครูขาดการบันทึกผลการนิเทศที่เป็นระบบ ทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้รับการนิเทศไม่ได้สนใจหรือไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ ทำให้การนิเทศการศึกษาไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากขาดความเข้าใจเป้าหมายของการนิเทศทางการศึกษา จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ปัญหาการปฏิบัติงาน

วิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการนิเทศการศึกษา พบประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐวุฒิชัย มาจิตต์ภัสกร (2552) ได้ศึกษาปัญหา และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบ และกระบวนการนิเทศภายใน สถานศึกษากับเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติชัย เขียวไธสง (2553, หน้า 77) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงาน และปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า ปัญหา การปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านการการนิเทศการศึกษา ที่สำคัญ ได้แก่ โรงเรียนไม่มีการวางแผนการนิเทศที่ดี โรงเรียน ขาดการสร้างเครือข่ายนิเทศศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือกับเขตพื้นที่การศึกษา

8. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบประเด็นที่เป็นปัญหา คือ การเตรียมความพร้อมรับการประเมินภายนอก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีการประกัน คุณภาพในสถานศึกษา เนื่องจากการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาต้องเกิดจากการร่วมมือ ของครู และบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ ที่กำหนด แต่ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายใน ขาดบุคลากรที่มีความชำนาญในการดำเนินงาน ขาดการเก็บหลักฐาน เอกสารต่าง ๆ ที่สถานศึกษาได้ดำเนินการในรอบปีการศึกษาเพื่อรองรับการประเมิน ส่งผลต่อประสิทธิภาพใน การจัดการศึกษาในด้านนี้ จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียน วัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกฤดา เกตานนท์ (2555, หน้า 111-112) ได้ศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนางานวิชาการของ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ โคนกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า ปัญหาของงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียน ประถมศึกษา อำเภอ โคนกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานทั้งด้าน

ผู้บริหาร ครู และผู้เรียน ปัญหาด้านความพร้อมรับการประเมินภายนอก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติชัย เขียมไธสง (2553, หน้า 78) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่ ขาดการได้รับการแนะนำช่วยเหลือในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจากเขตพื้นที่การศึกษาที่สังกัด การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของบุคลากร

แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ เชิญศึกษานิเทศ หรือวิทยากรภายนอกมาบรรยายเชิงปฏิบัติการในด้านหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครูผู้สอนจัดทำเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อเผยแพร่ให้ครูนำไปศึกษาและนำไปใช้ให้ถูกต้อง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการพัฒนาหลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีคุณค่า มีความรู้ความสามารถ และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งการใช้หลักสูตรระดับสถานศึกษาเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนทุกคน ซึ่งในแต่ละปีการศึกษาครูผู้สอนได้มีการพัฒนาหลักสูตรอยู่แล้ว เช่น การปรับหน่วยการเรียนรู้ ปรับกิจกรรมการเรียนรู้ ปรับสื่อ แต่เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจที่ถ่องแท้ในพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรร่วมกันกำหนดนโยบาย และวางแผนร่วมกันในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเจตนารมณ์ของหลักสูตร มีการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน และหาทางแก้ไข พัฒนา ปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการจัดอบรม ส่งเสริมครูผู้สอนในการวิเคราะห์ สังเคราะห์หลักสูตรอย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องตรงกันในการกำหนดนโยบายและวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไปซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชีระ บุญเจริญ (2550, หน้า 306-308) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารในยุคปัจจุบันมีบทบาทสำคัญมากในการที่จะทำให้การจัดหลักสูตรสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องใช้ความเป็นผู้นำทางวิชาการ และสมรรถภาพทั้งด้านความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรมอย่างเต็มที่ ตลอดทั้งสรรหาทรัพยากรมาใช้อย่างพอเพียงในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ จัดการอบรมและพัฒนาความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ครูผู้สอน โดยเน้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ จากกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพจะส่งผลดีต่อผู้เรียน ให้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านทัศนคติและพฤติกรรม ดังนั้นผู้บริหารควรจัดการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ให้กับครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ เทคนิควิธีการสอน เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 21-23) ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ฉะนั้นครูผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ

3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ได้แก่ เชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวัด และประเมินผลมาให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลตามสภาพจริง จัดทำตัวอย่างเครื่องมือการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน เพื่อให้ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการจัดทำเครื่องมือการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน และตัดสินใจว่าผู้เรียนมีความรู้ ทักษะความสามารถ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดในระดับใด สามารถที่จะได้รับการเลื่อนชั้นหรือจบการศึกษาได้หรือไม่ สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัด และประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดผลที่ได้มาตรฐาน มีการชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจแนวทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล โดยให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ได้แก่ สร้างความตระหนัก และจัดการอบรมให้ความรู้แก่ครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีการกำกับติดตาม และประเมินผลด้านการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน (พิจิต ฤทธิ์จรูญ, 2544, หน้า 89) โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จึงส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้นำวิจัยในชั้นเรียนมาแก้ปัญหาในการเรียนการสอน แต่ในกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนมีรูปแบบและระเบียบในการทำที่เป็นระบบ ทำให้ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจขั้นตอนในการทำ หรือทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งผลงานประเมินโดยการคัดลอกมาจากสื่ออินเทอร์เน็ต ทำให้การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูไม่เกิดประสิทธิผลที่แท้จริง ดังนั้นผู้บริหารควรมีการอบรมเพื่อให้ความรู้ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนให้กับครู นำตัวอย่างวิจัยในชั้นเรียนที่ดีมาให้ครูผู้สอนได้ศึกษา และควรมีการติดตาม ประเมินผลการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การนำวิจัยในชั้นเรียนมาแก้ปัญห การเรียนการสอนเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฌัฐพล ชุมวรฐายี (2545, หน้า 89) ที่กล่าวว่า การวิจัยเป็นการพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียน การสอนในชั้นเรียน

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ได้แก่ จัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิต และเลือกสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีให้แก่ครูผู้สอน จัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมด้านการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยให้สอดคล้องกับเนื้อหา และเหมาะสมกับผู้เรียน และมีคณะกรรมการประเมินการผลิต และการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ของครูอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งของการศึกษาในปัจจุบัน เพราะการศึกษาต้องอาศัยเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาช่วย เพื่อความสะดวก รวดเร็วของผู้เรียน และครูผู้สอน ดังนั้นตัวผู้สอนจะต้องคิด ประดิษฐ์สื่อ นวัตกรรม ที่ทันสมัยโดยอาศัยเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาช่วยในการผลิตสื่อ และคิดค้นนวัตกรรมที่จะใช้ในการจัดการการเรียนรู้ เหมาะแก่การเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องเป็นสื่อ นวัตกรรมที่หลากหลาย เป็นสื่อ ที่ผลิตขึ้นมาใหม่ หรือนำสื่อเดิมมาพัฒนาที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละบริบทใช้ได้ผลดีกับผู้เรียน การนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษากับผู้เรียนได้ตลอดชีวิต

สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 64 ที่กล่าวว่า รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือ วิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถ ในการผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้เปิดให้มีการแข่งโดยเสรี และเป็นธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ข)

6. ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ จัดสรรงบประมาณ เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และชุมชน และประสานงานกับผู้ที่ เกี่ยวข้องในชุมชนเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งการเรียนรู้ มีความสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง เพราะเป็นแหล่งข้อมูลให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ความรู้เพิ่มเติม ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1 ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้พอเพียงต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้ได้รับความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการสำรวจข้อมูลแหล่ง เรียนรู้ในชุมชน และนำผู้เรียนไปศึกษายังแหล่งเรียนรู้จริง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดของ นิคม ทาแดง (2545, หน้า 33) ที่กล่าวว่า แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ เป็นศูนย์รวมของวิชาความรู้ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ บุคคล สิ่งประดิษฐ์ วัตถุ อาคาร สถานที่ ซึ่งมีอยู่กระจัดกระจาย ทั้งชุมชนเมือง และชุมชนชนบท อันเป็นภูมิทรัพย์แห่งปัญญาที่แทรกซึมอยู่ในวิถีชีวิตของมนุษย์ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ค้นพบได้อย่างไม่รู้จบ

7. ด้านการนิเทศการศึกษา

แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการนิเทศการศึกษา ได้แก่ สร้างระบบงานนิเทศ ให้มีความชัดเจน ให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาแก่ครูผู้สอน และนำ ข้อเสนอแนะจากการนิเทศมาใช้แก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เนื่องมาจากการนิเทศ เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำช่วยเหลือ และชี้ช่องทางในลักษณะ ที่เป็นกันเองระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ให้สามารถปรับปรุง พัฒนาครูผู้สอน ผู้เรียน ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ดังนั้นผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ควรมีการวางแผน กำหนดปฏิทิน การนิเทศที่เป็นระบบ มีการดำเนินการนิเทศตามปฏิทินอย่างเคร่งครัด มีการชี้แจงให้ครูผู้สอนเข้าใจ

เป้าหมายของการนิเทศ ที่เป็นการพัฒนา ไม่ใช่การหาข้อบกพร่อง และควรมีการสนับสนุน ให้ครูผู้สอนนำข้อเสนอแนะจากการนิเทศมาใช้แก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด ดังแนวคิดของ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545, หน้า 26) ที่กล่าวว่า การนิเทศภายใน โรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียน ในการที่จะปรับปรุง แก้ไขพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน และเมื่อมี การนิเทศภายใน โรงเรียนแล้ว จะต้องบรรลุผลในเรื่องการพัฒนาคน การพัฒนางาน การประสาน สัมพันธ์รวมทั้งการสร้างขวัญ และกำลังใจ

8. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่ วางแผน และดำเนินการตามแผน อบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับครูเกี่ยวกับระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มอบหมายงานให้ครูที่ตรงกับความสามารถในการรับผิดชอบ ในการรวบรวมเอกสารในแต่ละมาตรฐาน/ ตัวชี้วัด และมีการติดตามผลการปฏิบัติงานด้านการพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการวางแผน และกระบวนการจัดการของผู้รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาที่จะรับประกัน ให้สังคมเชื่อมั่นว่า จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ใน หลักสูตร และตรงตามความมุ่งหวังของสังคม ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ควรมีการอบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับครู เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการวางแผนมอบหมายงานให้ครูและบุคลากร ทางการศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการมอบหมาย งานให้ครูที่ตรงกับความสามารถในการรับผิดชอบในการรวบรวมเอกสารในแต่ละมาตรฐาน/ ตัวชี้วัด เพื่อให้การจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากที่สุด สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ก, หน้า 140) กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษาตาม ที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ คือ เป็นคนดี มีความสามารถ (คนเก่ง) และมีความสุข และสอดคล้องกับแนวคิดของ พงษ์ศิริ บรรณพิทักษ์ (2545, หน้า 6) ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการบริหารจัดการ และการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับผู้บริหารการศึกษา อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการ จัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพ และสร้างสรรค์การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากร ให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้ครูผู้สอนเข้าใจ และสามารถนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ให้สอดคล้องตามเป้าหมาย
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรจัดการอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับเทคนิคการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง กำหนดให้ครูต้องสร้างเครื่องมือการวัดผล ประเมินผลการเรียนที่มีมาตรฐานตามที่สถานศึกษากำหนด
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรจัดการอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ควรจัดการอบรมการผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้แก่ครูผู้สอน เพื่อให้ครูสามารถผลิตสื่อได้ด้วยตนเอง และตรงตามความต้องการของนักเรียนตามสภาพจริง และมีการติดตามประเมินผลการผลิตสื่อ และการนำสื่อไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน
6. ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ควรมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา และสำรวจแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน ประสานกับชุมชนเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
7. ด้านการนิเทศการศึกษา ควรส่งเสริมโดยการให้ความรู้แก่ครูผู้สอน เกี่ยวกับเป้าหมายของการนิเทศการศึกษา และควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการการนิเทศมาปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน
8. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้แก่ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาเกิดความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป และดำเนินการเก็บหลักฐานจากเอกสารต่าง ๆ ที่สถานศึกษาได้ดำเนินการในรอบปีการศึกษา เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรับการประเมินภายนอกต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของครูกับประสิทธิผลของโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
3. ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

บรรณานุกรม

- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. (2550). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 124 ตอนที่ 24 ก, หน้า 29-30.
- กมล ภูประเสริฐ. (2547). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ปกรณ์ศิลป์.
- กรมวิชาการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: อรุณสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ก). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ข). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษา ภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ค). แนวทางการบริหาร โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: อรุณสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). แนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: ที.เอส.บี.โปรดักส์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนุสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิ่งแก้ว อารีรักษ์. (2548). การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบหลากหลาย. กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.
- กิตติชัย เขียมไชสง. (2553). สภาพการดำเนินงานและปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- เกรียงไกร ปรีธรรมมัง. (2551). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลมิตรสัมพันธ์
วิทยา จังหวัดสระแก้ว ตามทัศนะของนักเรียน. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกสร ใจชื่น. (2551). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาระยอง เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.
- จิระพันธ์ ชีสารพัฒน์. (2557). ความต้องการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานวิชาการของครูผู้สอน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1.
วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์, 1(3), 116-130.
- จุฑามาศ พันจันทิก (2552). ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานวิชาการของครู
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1.
งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2547). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: เคแอนด์พีบุคส์.
- ชาย โพจิติตา. (2550). ศาสตร์ และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง
แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ชาลินี ฉายรัตน์. (2550). ปัญหา และแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา
อำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา
(พิมพ์ครั้งที่ 5). ปัตตานี: ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี.
- ชนันท์ ธาตุทอง. (2552). การจัดการชั้นเรียน ห้องเรียนแห่งความสุข. นครปฐม: เพชรเกษม
การพิมพ์.
- ณัฐพล ชุมวรฐายี. (2545). บันไดสู่การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: บุกพอยท์.
- ทศนา แวมมณี. (2548). รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- ชนกร แนน้าพอง. (2552). *ปัญหาและแนวทางแก้ไข การปฏิบัติงานวิชาการของครูระดับ ประถมศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอท่าคันโท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาพสัณฐ์ เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ธีระ รุณเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: แอล.ที.เพรส.จำกัด.*
- ชเนศ สุนทรนนท. (2553). *การปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนแม่อนวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- นวลจิตต์ ชาวดีเกียรติพงศ์. (2545). *การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.*
- นิคม ทาแดง. (2545). *เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.*
- บวร เทศารินทร์. (2550). *คู่มือเตรียมสอบครูผู้ช่วย. (ม.ป.ท.)*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.*
- ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม. (2545). *การวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: แม่ทัพสัปปยทั.*
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.*
- ปัญญา แก้วกียรุ. (2545). *การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือเขตพื้นที่ การศึกษาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.*
- พฤทธิ ศรีบรรณพิทักษ์. (2545). *การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูป การศึกษา.*
- พิจิต ฤทธิจรุญ. (2544). *แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างบูรณาการกับการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.*
- พิมลพรรณ ยะโส. (2556). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานวิชาการของครูใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- ภารดี อนันต์นาวี. (2551). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มนตรี.*
- ภารดี อนันต์นาวี. (2553). *หลักการแนวคิดทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). ชลบุรี: มนตรี.*

- ภาวิตา ชาราศรีสุทธิ. (2550). *การจัดและการบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รัฐวุฒิชัย มาจิตต์ภัสกร. (2552). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). *ประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ ไม่ยาก*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2553). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รุจิรี ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม. (2551). *การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: บั๊กพอยท์.
- โรงเรียนวัดศรีพโลทัย. (2558). *รายงานการประเมินภายในโรงเรียนวัดศรีพโลทัย*. ชลบุรี: โรงเรียนวัดศรีพโลทัย.
- โรงเรียนวัดศรีพโลทัย. (2559). *ข้อมูลสารสนเทศ โรงเรียนวัดศรีพโลทัย*. ชลบุรี: โรงเรียนวัดศรีพโลทัย.
- เลิศชาย ปานมุข. (2551). *ค่านิยมศัพท์ทางการศึกษา ด้านการเรียนการสอน*. เข้าถึงได้จาก <http://www.banprak-nfe.com/webboard/index.php?topic=16.0;wap2>
- วรรณวิสา ลุจีนิย. (2552). *ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านหนองไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 5*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริพร เมฆวิทยา. (2548). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศุภกิจ วงศ์วิวัฒน์นุกิจ. (2550). *พจนานุกรมศัพท์การวิจัย และสถิติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรนันท์ พรหมศาสตร์. (2554). *ความต้องการการพัฒนาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 4*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2545). *การนิเทศภายในโรงเรียน*. *วารสารวิชาการ*, 5(8), 25-28.

- สุภางค์ จันทวานิช. (2548). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- สุมิตร สุวรรณ. (2552). *การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ*. เข้าถึงได้จาก
<http://onzonde.mutiply.com>
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2546). *รูปแบบการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). *การยกระดับคุณภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). *แนวทางการบริหารหลักสูตร และการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *คู่มือการปฏิบัติข้าราชการครู*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา. (2547). *หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2554). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550: แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2550*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย. (2553). *แนวทางการเทียบโอนผลการเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.
- สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2552). *มาตรฐานการปฏิบัติงาน โรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สุกฤดา เกตานนท์. (2555). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เสาวณี ศรีพุทธรัตน์ และคณะ. (2548). *การบริหารงานวิชาการ: โครงการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ขอนแก่น: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อารีย์วรรณ อ่วมธานี. (2552). *การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลเชิงคุณภาพ*. เข้าถึงได้จาก
<http://onzonde.mutiply.com>

- เอมอร ฝนภพ. (2551). *การวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Agthe, R. R. (1979). The elementary school principals in curriculum decision making. *Dissertation Abstracts International*, 40(6), 3076-A.
- Best, J. W. (1977). *Research in education (3rd ed.)*. New Jersey: Prentice Hall.
- Bradley, J. (1983). Staff development in further education. *Educational Research*, 25(1), 21-27.
- Chester, N. M. (1965). *An introduction to school administration: Selected reading*. New York: MaMillan.
- Denzin, N. K. (1970). *Sociological methods: A source book*. Chicago: Aldine.
- Desautel, R. A. (1978). Administrative role perceptions of North Dakota elementary school principals as related to selected dimension of administrative function. *Dissertation Abstracts International*, 39, 42-A.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2007). *Supervision of instruction: A developmental approach*. Needham Heights, MA: Allyn and Bacon.
- Heinich, R. (1996). *Instructional media and technologies for learning*. Eaglewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Heinich, R. Et Al. (1996). *Instructional media and technologies for learning*. New Jersey: Prentice Hall.
- Kerlinger, F. N. (1986). *Foundation of behavioral research*. United States of America: Hort, Rinehart and Winson, Inc.
- Miller, V. (1965). *The public administration of American school system*. New York: McMillan.
- Robbit, F. (1974). *The curriculum*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Romiszowski, A. J. (1992). *Computer mediated communication: a selected bibliography*. Eaglewood Cliffs, NJ: Educational Technology.
- Smith, E. D. (1961). *The educator's encycloped*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice - Hall.
- Spirito, J. P. (1990). The instructional leadership behaviors of principals in middle school in California and the impact of their implementation of academic achievement. *Dissertation Abstracts International*, 51(12), 3986-A.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York: Harcourt Brace & Word.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ 6621.8/ว 614

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

15 พฤษภาคม 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1.เค้าโครงงานวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นางนุชอนงค์ สุขกลิ่น นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 56921154 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียน วัดศรีพโลทัย จ.ชลบุรี โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรง ของเครื่องมือของนิสิต ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศช 6621.8/ว 615

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

15 พฤษภาคม 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียน

ด้วย นางนุชอนงค์ สุขกลิ่น นิติตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 56921154 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียน วัดศรีพโลทัย จ.ชลบุรี โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศช 6621.8/ว 616

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

15 พฤษภาคม 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียน

ด้วย นางนุชอนงค์ สุขกลิ่น นิติตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 56921154 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียน วัดศรีพโลทัย จ.ชลบุรี โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์ จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาถึงปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหา การปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

2. เครื่องมือในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาถึงปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามขอบข่ายกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ด้านวิชาการ โดยศึกษา ในประเด็นปัญหาหลักที่สอดคล้องกับบริบทหลักของโรงเรียนวัดศรีพโลทัย ใน 8 ด้าน

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนา สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี 6) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา 8) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบคำถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียน วัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

4. คำตอบของท่านจะเป็นความลับ ไม่มีผิดหรือถูก และไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านเอง ข้อมูลที่จะได้จะนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการทั้ง 8 ด้าน เพื่อเป็นแนวทางป้องกัน และขอแนะนำให้การปฏิบัติงานวิชาการของครูดำเนินการไปด้วย ความเรียบร้อย และเกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาและนักเรียนต่อไป

ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาจากท่านให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางการพัฒนาการงานวิชาการ และขอขอบพระคุณในความกรุณา มา ณ โอกาสนี้ด้วย

นุชนองศ์ สุขกลิ่น

นิติติปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบคำถาม

(ครูปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 1)

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อมูลตามรายการให้สมบูรณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย, นาง, นางสาว).....
ตำแหน่ง.....
สัมภาษณ์วันที่..... เดือน..... พ.ศ.
ภาระงาน/ หน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการที่ท่านรับผิดชอบ.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 2

**ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1**

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน
วิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
ใน 8 ด้าน 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี 6) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศ
การศึกษา 8) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

โปรดให้ข้อมูลด้วยความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ท่านคิดว่าปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีอะไรบ้าง เช่น

1) การวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

.....

.....

.....

2) การจัดทำโครงการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและสารระการเรียนรู้ต่าง ๆ

.....

.....

.....

3) การนำหลักสูตรไปใช้

.....

.....

.....

4) การนิเทศติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

.....

.....

.....

5) การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

.....

.....

.....

อื่น ๆ

.....

.....

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ท่านคิดว่าปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีอะไรบ้าง เช่น

1) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2) พัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

.....

.....

.....

3) พัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

.....

.....

.....

4) การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในพัฒนากระบวนการเรียนรู้

.....

.....

.....

5) พัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต

.....

.....

.....

6) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพสังคม ท้องถิ่น เทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

.....

.....

.....

อื่น ๆ

.....

.....

3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

ท่านคิดว่าปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน มีอะไรบ้าง เช่น

1) การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

2) การจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

3) การพัฒนาเครื่องมือวัดผล และประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

.....

.....

.....

.....

4) การดำเนินการวัดผล และประเมินการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติ และผลงาน

.....

.....

.....

.....

5) การเทียบโอนความรู้หรือนำความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้เรียนที่ได้มาจากสถานศึกษาอื่น

.....

.....

.....

.....

อื่น ๆ

.....

.....

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ท่านคิดว่าปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีอะไรบ้าง เช่น

1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือการวิจัยในชั้นเรียน

.....

.....

.....

.....

2) การดำเนินการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา และการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้วิธีกระบวนการวิจัยที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

4) การสรุปผลการวิจัย และนำผลการวิจัยไปปรับปรุง พัฒนาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

.....

.....

.....

.....

5) การนำผลการวิจัยมาเผยแพร่แก่นักวิชาการทั้งใน และนอก โรงเรียน เพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยน ความรู้เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

อื่น ๆ

.....

.....

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

5.1 ท่านคิดว่าปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี มีอะไรบ้าง เช่น

1) วิเคราะห์ความต้องการ และจำเป็นในการใช้สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

2) การจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมสำหรับการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

4) การประเมินผลพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

.....

.....

.....

.....

5) การเผยแพร่สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

.....

.....

.....

.....

อื่น ๆ

.....

.....

6. ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

ท่านคิดว่าปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีอะไรบ้าง เช่น

- 1) การสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษาชุมชน
ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาที่ใกล้เคียงจัดตั้ง

.....

.....

.....

.....

- 2) การร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์
ความรู้

.....

.....

.....

.....

- 3) การใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ และเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน

.....

.....

.....

.....

- 4) การติดตาม ประเมินผล และสรุปผลการใช้แหล่งเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

- 5) จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

อื่น ๆ

.....

.....

7. ด้านการนิเทศการศึกษา

7.1 ท่านคิดว่าปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา มีอะไรบ้าง เช่น

1) วางแผนนิเทศภายในสถานศึกษา

.....

.....

.....

2) การสำรวจปัญหาและความต้องการนิเทศ

.....

.....

.....

3) จัดทำเครื่องมือนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน

.....

.....

.....

4) นิเทศการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย

.....

.....

.....

5) การประเมินผล และสรุปผลการนิเทศ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

.....

.....

.....

อื่น ๆ

.....

.....

8. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

8.1 ท่านคิดว่าปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีอะไรบ้าง เช่น

1) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

.....

.....

.....

.....

2) การจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

.....

.....

.....

.....

3) การเตรียมความพร้อมรับการประเมินภายนอก

.....

.....

.....

.....

4) การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวนผลการดำเนินงาน

.....

.....

.....

.....

5) การทบทวนผลการดำเนินงาน และการรายงานผลเสนอหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

.....

.....

.....

.....

อื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาถึงปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

2. เครื่องมือในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาถึงปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามขอบข่ายกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ด้านวิชาการ โดยศึกษาในประเด็นปัญหาหลักที่สอดคล้องกับบริบทหลักของโรงเรียนวัดศรีพโลทัย ใน 8 ด้าน

- 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) ด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
- 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี
- 6) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
- 7) ด้านการนิเทศการศึกษา
- 8) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบคำถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

4. คำตอบของท่านจะเป็นความลับ ไม่มีผิดหรือถูก และไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านเอง ข้อมูลที่จะได้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการทั้ง 8 ด้าน เพื่อเป็นแนวทางป้องกันและขอแนะนำให้การปฏิบัติงานวิชาการของครูดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย และเกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา และนักเรียนต่อไป

ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาจากท่านให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการงานวิชาการ และขอขอบพระคุณในความกรุณา ณ โอกาสนี้ด้วย

นุชอนงค์ สุขกลิ่น

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบคำถาม

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อมูลตามรายการให้สมบูรณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย, นาง, นางสาว).....

ตำแหน่ง.....

สัมภาษณ์วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

ตอนที่ 2

แนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของ
ครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ใน 8 ด้าน
1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล
ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนา
สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี 6) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) ด้านการนิเทศการศึกษา
8) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

โปรดให้ข้อมูลด้วยความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

จากการศึกษา ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุดคือ การนำหลักสูตรไปใช้ โดยพบว่า

ครูผู้สอนส่วนมากไม่เข้าใจในเรื่องของหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรสถานศึกษาที่มีการจัดทำแต่นำไปใช้ในระดับน้อย อีกทั้งหนังสือเรียนไม่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนนโยบายทางด้านการศึกษาค่อนข้างบ่อย ทำให้สถานศึกษาไม่สามารถจัดหาหนังสือที่สอดคล้องกับนโยบายจากส่วนกลางและนำกิจกรรมต่าง ๆ มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เช่น กิจกรรมลดเวลาเรียน การมีงานทำ อาเซียน เป็นต้น ทำให้ครูซึ่งขาดความรู้ ความชำนาญในด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของส่วนกลาง จึงทำให้เกิดปัญหาในการนำหลักสูตรไปใช้

จากประเด็นที่เป็นปัญหาท่านมีแนวทางในการแก้ปัญหาที่พบดังกล่าว อย่างไร

.....

.....

.....

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

จากการศึกษา ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้พบประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุดคือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยพบว่า

ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่อาจไม่ตรงตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน อีกทั้งครูผู้สอนยังขาดทักษะและประสบการณ์ในการวิเคราะห์ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันมากในแต่ละห้อง ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนแบบเดียวไม่สามารถจูงใจให้ผู้เรียนสนใจเรียนได้เท่าที่ควร

จากประเด็นที่เป็นปัญหาท่านมีแนวทางในการแก้ปัญหาที่พบดังกล่าว อย่างไร

.....

.....

.....

3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

จากการศึกษา ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพ โลทัย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน พบประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุดคือ การดำเนินการวัดผล และประเมิน การเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน โดยพบว่า

ครูผู้สอนขาดประสบการณ์และความชำนาญในการวัดผล ประเมินผล ส่งผลให้การวัดผล ประเมินผลไม่ต่อเนื่อง หรือไม่ได้มาตรฐานตรงตามเป้าหมายที่กำหนด และครูผู้สอนบริหารเวลา ไม่เหมาะสมกับงาน ทำให้การวัดผล และประเมินผลเกิดความคลาดเคลื่อน จึงส่งผลกระทบต่อ ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา

จากประเด็นที่เป็นปัญหาท่านมีแนวทางในการแก้ปัญหาที่พบดังกล่าว อย่างไร

.....

.....

.....

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากการศึกษา ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพ โลทัย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา พบประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุดคือ การดำเนินการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา และการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน โดยพบว่า

ครูผู้สอนขาดทักษะความชำนาญในกระบวนการการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้อง ทำให้ การทำงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหา/ พัฒนาการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามกระบวนการในการวิจัย และในดำเนินการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา และการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน ยังไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากงานสอนแล้วครูยังมีงานพิเศษอื่น ๆ อีก ทำให้ไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อมาทำวิจัย ในการแก้ปัญหา และการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน

จากประเด็นที่เป็นปัญหาท่านมีแนวทางในการแก้ปัญหาที่พบดังกล่าว อย่างไร

.....

.....

.....

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

จากการศึกษา ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพ โลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี พบประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุดคือ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม สำหรับใช้การเรียนการสอน โดยพบว่า

ครูผู้สอนขาดประสบการณ์และความชำนาญในการผลิตสื่อ นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทำให้การผลิตสื่อไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน และไม่จูงใจให้ผู้เรียนสนใจเรียน ขาดงบประมาณในการจัดหาสื่อที่ทันสมัยและน่าสนใจ อีกทั้งครูมีทั้งงานสอน และงานพิเศษอื่น ๆ ทำให้มีเวลาน้อยในการผลิตสื่อการสอนที่มีคุณภาพ

จากประเด็นที่เป็นปัญหาท่านมีแนวทางในการแก้ปัญหาที่พบดังกล่าว อย่างไร

.....

.....

.....

.....

6. ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

จากการศึกษา ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพ โลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ พบประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุดคือ การร่วมมือกันระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ โดยพบว่า

ขาดการร่วมมือหรือประสานงานกันกับชุมชน ในการหาแนวทางการจัดแหล่งเรียนรู้ ร่วมกันของโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ในการศึกษาหาความรู้ อีกทั้งยังขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

จากประเด็นที่เป็นปัญหาท่านมีแนวทางในการแก้ปัญหาที่พบดังกล่าว อย่างไร

.....

.....

.....

.....

7. ด้านการนิเทศการศึกษา

จากการศึกษา ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพ โลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู ด้านการนิเทศการศึกษา พบประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุดคือ การประเมินผลและสรุปผลการนิเทศ โดยพบว่า

ขาดการบันทึกผล และสรุปผลการนิเทศภายในที่เป็นระบบ เป็นเพียงการบอกกล่าวทำให้บางครั้งผู้ถูกนิเทศไม่สนใจที่จะนำข้อมูลไปพัฒนากระบวนการสอน และการทำงาน การนิเทศไม่เป็นไปตามแผนหรือปฏิทินที่กำหนดไว้เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาค่อนข้างมาก ทำให้การนิเทศภายในของครูผู้สอนไม่มีความต่อเนื่อง และบางครั้งผู้รับการนิเทศไม่ได้สนใจ หรือไม่ยอมปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ ทำให้การนิเทศการศึกษาไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์

จากประเด็นที่เป็นปัญหาท่านมีแนวทางในการแก้ปัญหาที่พบดังกล่าว อย่างไร

.....

.....

.....

.....

8. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากการศึกษา ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของครู โรงเรียนวัดศรีพ โลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบประเด็นที่เป็นปัญหาสูงที่สุดคือ การเตรียมความพร้อมรับการประเมินภายนอก โดยพบว่า

ครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจในความสำคัญของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ขาดบุคลากรที่มีความชำนาญในการดำเนินงาน ขาดการเก็บหลักฐาน เอกสารต่าง ๆ ที่สถานศึกษาได้ดำเนินการในรอบปีการศึกษาเพื่อรองรับการประเมิน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาในด้านนี้

จากประเด็นที่เป็นปัญหาท่านมีแนวทางในการแก้ปัญหาที่พบดังกล่าว อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้